

14 Příloha: rozhovory s respondenty

14 Příloha: rozhovory s respondenty.....	88
Adam (22 let).....	89
Eva (25 let).....	99
Klára (25 let).....	106
Michal (24 let).....	118
Pavčina (22 let).....	134
Petr (24 let).....	141
Tomáš (23 let).....	157
Veronika (25 let).....	163

Adam (22 let)

Nejprve se tě určitě zeptám, jak dlouho hip hop posloucháš a jak ses k němu dostal?

Jak dlouho hip hop poslouchám? To budu muset spočítat...možná už pět let. Já jsem toho poslouchal strašně moc, než jsem začal uznávat hlavně hip hop – nejdřív rock, pak techno, house, drum'n'base. A pak nějak jsem začal dělat ve festival parku, dělali jsme Kemp a ten první víkend mě to úplně dostalo, ta atmosféra a začalo mě to strašně bavit. Dá se říct, že od té doby ho poslouchám nepřetržitě.

Co tě na tom konkrétně začalo bavit? Proč tě to zaujalo?

Asi ty instrumentálky. Když jsem to začínal poslouchat, tak jsem si vybíral tracky podle toho, jak mi seděly instrumentály a moc jsem nehleděl na ten text.

Co tě na tom baví?

Přijde mi, že to je takovej nejpřímnější hudební styl a že textově je to nejobsáhlejší styl ze všech. Ty lidi do toho nacpou víc než do rockový nebo do jiný, třeba popový písničky.

Takže ti přijde, že v rapu se člověk víc vykecá?

No jasně. A taky mi přijde, že řešej reálnější věci než jiný hudební styly. Hodně to je politika, na tu nadávaj v jednom kuse a pak takový ty běžný věci ze života. Třeba na Slovensku je na tu politiku orientovaná Moja Reč. Prostě rapujou o běžných životních věcech. Když si to vezmeš, tak většina ostatních tracků je většinou o lásce a o takovejchle věcech a to v tom hip hopu moc není.

A v čem spatřuješ tu upřímnost tý rapový skladby?

Přijde mi, že ty rapový texty jsou i z těch hudebních stylů nejdelší, dá se tam toho nacpat hodně a podle mě je to i takovej nejvolnější styl. Občas ta instrumentálka tolik nesouvisí s tím textem. A ty lidi tu svobodu projevu používaj nejvíc. V tomhle stylu toho řekneš nejvíc.

Dokázal bys říct nějaký hlavní témata, kterýma se ty rapu zaobíraj?

Tak ta politika a ten systém, to by byla ta Moja Reč. Pak to jsou texty o tom, jak se ti rapeři baví – to je třeba Ektor, přijde mi, že ten nemá nic jinýho. Pak má ještě egotripy, což je takový to vychloubání typu „já jsem ten king“.

A co tedy ty konkrétně posloucháš?

To se strašně mění. V tuhle chvíli si jedu strašně Německo. K tomu jsem došel tak, že mám kámoše, kterej je napůl Němec a ten tohle strašně poslouchá. A v létě jsem se s nim dost bavil a jeho bavil hrozně Bushido, tak jsme to spolu poslouchali v autě a tak. Takže nejdřív jsem poslouchal Bushida, pak jsem si našel nějaký německý hip hopový radio, ani nevím jaký a poslouchám ho celej den. Z tý německý tvorby mě bavěj hlavně instrumentálky – jsou tam dobrý producenti. Z tý československý scény si nejmí jedu asi Moju Reč. Smacka si jedu dost, celej Bigg Boss mě baví. To je asi to hlavní. Občas si pustím i něco jinýho, ale to jsou spíš jednotlivý tracky. Třeba Ty Nikdy jde úplně mimo mě. Ty jsem si jel hodně dřív, to mě bavil Rest a tyhle lidi, ale v poslední době jsem to úplně vypustil.

Proč tě už nebaví?

Přijde mi, že Ty Nikdy jsou strašně boombapový a jednou si strašně ten starej styl a mě teď baví objevovat ty nový věci. Oni si furt jednou ten oldschoolovej boombap a mě připadá, že to všechno zní tak nějak stejně.

Když slyšíš nějaký track, o kterým si řekneš že je dobrej – co musí mít, aby sis řekl, že dobrej opravu je?

Já nevím, mělo by to prostě dávat smysl. Tim textem je vyjádřená nějaká myšlenka a dává to dohromady smysl.

A jaký význam tedy pro tebe v tracku mají texty?

To je různý. U některých interpretů texty vůbec neřeším a jenom se bavím tím, jak to funguje dohromady a u některých jsou ty texty zásadní. Třeba Prago Union. Tam ty texty řešit musíš a je jednom kolikrát slyšíš text od Kata a vždycky ho pochopíš ještě jinak, než předtím. U něj jsou prostě skvělý jednak ty myšlenkový pochody, ale jednak je to vybroušený i češtinářsky – metafory, slovní hříčky a tak. Třeba v tracku „Hadí počty“, kde dává cizí slova: „Zažit deja-vu při antre v negližé na bonne foie musí samo o sobě být faux-pas a teď si představte to mon-dieu, když váš osobní atašé zakopne o relé a přišlápne vám boa,“, nebo „jako mina než bouchne, jako had, když si stoupne a dojde mu, kde to vlastně trčí, kdyby měl ramena, tak je krčí“. To jsou prostě bomby. Tyhle verše mě hrozně pobavily, když jsem je slyšel poprvý a pobavěj mě pokaždý, když to znova uslyším. U některých interpretů mi prostě přijde, že je poslouchám jen kvůli textům – třeba Moja Reč,

to jsou úplně skvělý texty, strašně mě bavěj a kdykoli je možnost je někde vidět, tak jdu. Kolikrát se v těch textech vidím, že jsem to, o čem rapujou taky zažil. Teda hlavně u těch starších textů jako je „Dual Shock“ a tak. To mi přijde víc real, než to, co dělaj teď, ale i na „Slobodě“ jsou dobrý věci. Rapujou o věcech ze života. A u některejch lidí mě přijde, že je spíš důležitější forma, kterou to podávaj, což je třeba Toxxx. Ty jeho novější texty úplně bokem. Tam je důležitá flow.

Jsou naopak nějaký texty, který ti vaděj?

Některý lidi strašně hejtujou třeba Řezníka a tak. To se mi teda nelíbí, já ho neposlouchám, ale je to horrorcore a k tomu patří ty úchylárny. Je to taky styl nějakýho vyjádření. Asi není nic, co by mě vyloženě pobouřilo. Pak jsou interpreti, který se mi vyloženě nelíběj, to jsou třeba právě ty klasický „Mačetové“ a třeba ani Marpo mě nebaví. U Machetty bych použil to, co kdysi řekl Řezník, že to je týpek, kterému je osmnáct a rapuje o tom, jaký to bylo tenkrát. To je úplně přesný. A pak jsme se o něm bavili s kámošem, kterej hraje v jedný kapele, ne rapový. Oni měli akci, kde měl hrát „Mačet“, čekali na něj a půl hodiny předtim, než měl vystupovat, tak jim zavolal s tím, že je nemocnej a nepřijede a takový. Tak to se všichni seběhli k telefonu a všichni mu to hezky pověděli.

A u toho Marpa?

To ani nevím. Abych byl upřímnej, tak jsem ty nový věci od něj neslyšel. Já jenom vim, že tak nějak jsem ho dřív zkoušel poslouchat a nějak mi nesesedl. Nevím konkrétně proč, přišlo mi, že ta flow se mlátí.

Pomáhá ti hip hop nějak v životních situacích? Třeba ve škole, venku nebo tak?

No to jo. Uklidní mě to, když jsem rozčílenej – to si pustim nějaký klasický fakt nasraný rapy, třeba Smacka si jedu. Já to tak nějak poznám že jsem naštvanej a sám od sebe si pustim Smacka. A anglickou scénu si jedu když jsem naštvanej – Margera, Dizzieho Rascala, takže grime. Jinak když dělám něco do školy nebo tak a potřebuju se na to soustředit, tak si pouštím instrumentálky nebo něco takovýho, což je pohoda, to mi pomáhá na soustředění. Nedávno jsem objevil sílu Soundcloudu, kolik tam toho je, takže si něco pustim na Soundcloudu a hraje mi to tam, dokud musim něco dělat.

Takže to máš jako kulisu a nerozptyluje tě tam text?

Přesně tak.

A kdyby to nebyly nálady, ale vyloženě životní situace?

To bych se zrovna bych vrátil ke Smackovi – když jsem se rozešel s bejvalou, tak jsem ho strašně poslouchal. Měl jsem to furt ve sluchátkách a přijde mi, že tím, jak jsem to poslouchal, tak jsem se přes to přenesl líp, než kdybych tu muziku neměl. Muzika mi pomohla to tak nějak rozchodit. I když to bylo jenom v tý prvotní čísti. Pak jsem objevil něco jinýho, co mě začalo hrozně bavit a tím, jak jsem se do toho zažral, tak jsem zapomněl na ty špatný věci.

Takže jsi tím tak nějak zaplnil myšlenky?

Tak nějak. Já bych vydržel sedět celej den u počítače a poslouchat nový písničky.

Ty ses tu zmínil už o kamarádovi, když bych se k tomu vrátila – poslouchá hip hop někdo další z tvýho okolí?

Jo, dost.

A když bys měl vzít kamarády, který hip hop poslouchaj a který hip hop neposlouchaj, která skupina je početnější?

Tak určitě převažujou ty, co to neposlouchaj. Ale jinak samozřejmě mám kámoše, který to fetujou úplně stejně jako já.

Seznamuješ se skrze subkulturu s novějma lidma?

Jo, hlavně na koncertech. Já jsem původně z Holic a je to tak, že někam jedem a na koncerty tam chodí stejný lidi, protože zas tolik těch akcí tam není. Většinou tam přijedem, narvem celý auto a někdo zná někoho, druhej zná támhletoho a tak.

Podle čeho by se dal poznat člen hip hopový subkultury?

Do hodně velký míry jsou to teď tenisky, to si hodně lidí jede a rovný kšilty. I když to teď nosej i jiný lidi. Viděl jsem to třeba v nějakým punkovým klipu.

Jak by teda měla vypadat „uniforma“ subkultury? Co by měl správnej hoper, resp. hoperka mít na sobě?

To je docela těžký, protože každý tři roky je to něco úplně jinýho. Postupně se to vyvíjí. V současný době když to tak sleduju, tak podle mě se strašně s tou hip hopovou subkulturou sžily tenisky, takže to člověk hodně pozná podle bot.

Jaký boty by měl správnej hoper mít?

Podle mě Air Forcy, Air Maxy nebo Timberlandy. Takže ty boty, samozřejmě tu capu, tu nosí většina lidí a přijde mi, že teďka se zase vrátily ty dvoubarevný baseballový bundy. Teď je to dost vidět. Klasika Destroyer od Niku.

A kde je hranice toho, kdo do subkultura patří a kdo už ne?

Myslím, že v subkultuře nejsou lidi, který to poslouchaj proto, že to zrovna frčí, třeba Ektor a že to poslouchá hodně lidí, tak to začnou taky poslouchat a najednou budu hoper. A za pár měsíců bude zase fanouškem něčeho jinýho. Lidi, co nemaj tu knowledge – ani u toho Ektora nevědí, co vydal předtím.

Jaká by měla bejt ta knowledge člena?

Trochu nějak znát tu historii – jak to vzniklo a tak. Mít nějaký povědomí o různých technikách a tak.

Takže když si někde na Wikipedii přečtu nějakou historii hip hopu a pustim si tři cédéčka, tak už jsem člen?

To asi taky ještě ne. Asi by člověk měl mít víc naposloucháno. Když si pustim nějakou track na You Tube a pak sjedu dolů na komentáře, tak tam často najdu jenom haty. Třeba u Moma se Sameyem, jakože Momo už není ulice, jenom kvůli tomu, že udělal nějakou písničku. Podle mě, když se tím někdo zabývá do hloubky, tak si pustí tu písničku, řekne si, že mu to nesedí, ale nehatuje. To je podle mě ten rozdíl. Jsou lidi, který okamžitě hatujou a ještě si to třeba ani nepustili, jen už k tomu mají nějakou předsudek. A pak jsou lidi, který si to poslechnou a udělaj si na to nějakou názor a většinou tam ani žádnou komentář nenapišou, protože jim to za to nestojí, takže to je možná součástí té hranice. Ty lidi maj takovej nadhled. To máš asi všude. Třeba u aut je to taky tak. Ten, kdo se tváří, že tomu rozumí, tak hrozně hatuje nějaký značky, ale lidi, který se tím opravdu zabývaj a

rozumí tomu, tak od nich málokdy slyšíš, že by na nějakou značku nadávali. Oni jí třeba nepodporují. A s tímhle mi to přijde stejný. Prvoplánově nehatuješ.

Jak bys definoval člověka co je real a co je póza nebo pozér?

U těch členů jsou jednoznačně pozéři lidi, o kterých jsme se tu už bavili – ti, co to poslouchaj jenom proto, že to zrovna frčí, nebo že někde viděli, že má někdo to a to oblečení, tak si to taky vezmou. A real mi přijdou lidi, který tohle prvořadě nehrotěj. Nehrotěj to, jak to bude působit na ostatní, ale oblíkaj si věci, který je baví a něco jim to přináší. Ale to oblečení už je takovej vedlejší produkt. Nemaj potřebu to tolik ventilovat ven. A v tom je asi ten rozdíl mezi tím pozérstvím a tím real – pozéři nejdřív nějak vypadaj a pak čekaj, co se stane a lidi co jsou real nejdřív dělaj to, co je baví a pak to začne vypadat.

A jak by to bylo u textů, co je real a co póza?

Napadá mě třeba Johnny Machette, kterej byl v nějakým rozhovoru v televizi a tomu jsem se místama i smál. On tam charakterizoval tu rapovou kulturu, že jsou to lidi z ulice a že to on přímo je, čemuž jsem se fakt smál. Takže takovýhle lidi jsou pozéři, který tomu úplně nerozumí a ani se k nim ten styl moc nehodí, ale z nějakýho důvodu to dělaj. A kdo mi přijde real? To bude určitě moje oblíbená Moja Reč a asi i Ty Nikdy. I když je neposlouchám a ten styl mě nebaví, tak je vidět, že ty kluci maj hrozný znalosti v tý kultuře, že vědí jak se to dělá. Pak samozřejmě celej Bigg Boss. Kontrafakti, i když tam už je to občas takový pofiderní, ale ty jejich starý věci to určitě jsou.

Setkáváš se nějakýma předsudkama k týhle subkultuře od běžnýho okolí?

Jasně. Slýchávám narážky na rovnej kšilt a takovýhle věci. Takový ty uštěpačný poznámky, občas lidi čumí blbě. Některý lidi nejsou schopný skousnout, že se tady tenhle styl zabydlel. A pak to jsou takový ty srandy, kdy se s kámošem, co si jeden punk vzájemně špičkujem, ale respektujem se, protože on toho dost ví o hip hopu, já toho dost vim o punku. Ale to nejsou nějaký předsudky. A pak to jsou typicky policajti. Třeba nedávno se mi stalo, že jsem jel autem pro ségru někdy ve tři ráno. Černý auto na černejch kolech, já s kšiltovkou. Projedu kolem benzínky, kde stáli policajti. Ti jak viděli černý auto, ze kterýho bouchaly rapy, tak mě zastavili. A půl hodiny do mě ryli kvůli trávě. Přitom já nehulim, já už ani nekouřim. Jediný co dělám je, že se občas ožeru. Oni mě ale

půl hodiny buzerovali, ale ten test mi nedali. To jsem nechápal. A revizoři mě zastavujou kvůli čepici furt. Přijde mi, že je to tu tak vžitý – buďto máš rovnej kšilt nebo dready a automaticky hulíš.

A ty se cítíš jako člen subkultury?

Když vezmu kolik hodin denně strávím tím, že řeším věci kolem hip hopu, tak bych řekl, že do té subkultury patřím. Strávím hodně času posloucháním, čtením, hrocením....

Kdy ses za člena začal považovat?

Tak rap poslouchám asi pět let a za člena se považuju tak tři roky. Ono jde o to, že já jsem to dlouhou dobu jen poslouchal a vůbec jsem neřešil oblečení a tak. Až po nějaký době jsem se tak začal i oblíkat.

Napadla by tě situace, kdy ses jak člen subkultury cejtil úplně nejmíc?

Každý rok na Kempu. A letos to vypadá dost zajímavě – Hopsin, Premiere, Run The Jewels...mě bylo úplně jasný, že tam budou. Když koukáš Affrovi na Twitter, tak ten je úplně miluje. Co v tu chvíli miluje Affro, ta to bude na Kempu. A co bude na Kempu, tak nejdýl do roka bude strašně populární. Dostal na Kamp Macklemora a za půl roku všichni jeli Macklemora, i v rádiích ho hráli. Takže mi přijde, že Affro ať je jaký je, tak má čuch na to, co zrovna pojede.

A není to třeba i obráceně? Protože to bylo na Kempu, tak je to populární?

Je to možný.

A naopak: stalo se někdy, že bys o členství pochyboval?

To asi ne...nic mě nenapadá.

Pro co by si tě subkultura měla vážit? Máš nějaký přínos do subkultury?

Můj přínos je ten, že to šířím dál i mezi lidi, který by to jinak neposlouchali, protože mi to hraje skoro všude. Když jsem v prváku začal bydlet se spolubydlícím, tak poslouchal metal a po chvíli už se mu začaly nějaký tracky líbit a začal si jet Kontrafakty a tak. Nebo třeba moje mamina, to je hrozně blázen. Teď jsem jí vypaloval novýho Juicy J-e, kterej se jí hrozně líbil. Posledně jsem jí v autě nechal cédéčko od Doemixxxe, jeho „Dope mix“, kterej jsem dostal, když jsem si kupoval capu, a furt to tam má teď puštěný. A hrozně si

jede i oblečení – nakupuje na Queensu. Je jí 52 a nosí Air Forey a teď si kupovala Air Maxy. Snaží se být fresh. Já jsem si tenhle styl vědomě vybral, protože mě baví, ale nemám problém si poslechnout nějaký jiný styl. Teďka jsem začal hrozně ulítávat na anglický elektronický muzice. Nedělá mi problém ani poslouchat se spolubydlícím třeba Slipknoty a tyhle věci.

Co se ti líbí na tom být členem hip hopové subkultury?

Přijde mi, že hip hopová kultura se teď dostala strašně do popředí a ovlivňuje hodně věcí – od oblečení přes nějaký street arty a tyhle věci. Takže díky tomu jdu furt s dobou. Mám o tom přehled. Třeba v tom oblečení je to teď zásadní vliv. I normální značky se teď orientují na tu hip hopovou módu. Třeba ségra prodává v H&M a kolikrát tam člověk přijde a vybere si tam dobrý věci.

Myslíš si, že hip hop jako takový má svůj jazyk?

Určitě.

A co je pro něj typický? Podle čeho bys ho poznal?

Když se s někým bavím, tak se tam strašně cpou ty amerikanismy – prostě počestěný anglický slova, nebo i anglický slova, který se ani nepřekládají. A to procento těch slov tam je vyšší než když se bavíš s někým jiným. Určitě je to taky vulgárnější – ty sprostý slova tam prostě jsou. A pak tam jsou slangy typický přímo pro tu komunitu. Kolikrát je to propojený s tím „podsvětím“ drogy a tak.

A ty tenhle jazyk používáš? Jaký prostředky konkrétně?

Hodně ty amerikanismy. Třeba místo „složka“ používám slovo „folder“ a tak. Ale zase je otázka, jestli je to přímo charakteristika té subkultury, nebo jestli to je takhle propojený i v té normální češtině. Kde je ta hranice, co jsou věci z té subkultury a co ne. Asi tam jsou ale specifický anglický slova.

A vidíš nějaký rozdíl v tom, když mluvíš s někým, kdo v té subkultuře je a s někým kdo stojí mimo?

No to jo. Většinou ty anglický slova, co tam jsou, tak jsou takový specifický pro tu subkulturu a když to potom řeknu někde, když mluvím s někým kdo to neposlouchá, tak neví co to je, musím mu to vysvětlit a nějak to přetransformovat do té češtiny a když se

bavim s někým ze subkultury, tak to vůbec neřešíš. Používáš to jako normální slova a každéj ví, o čem je řeč.

Máš pocit, že hip hopová subkultura je vulgárnější než jiná subkultura, nebo lidi mimo subkulturu?

Přijde mi vulgárnější, ale jen v těch textech, jinak mi přijde, že ne.

Čili texty jako takový jsou sprostší než texty jinejch stylů, ale mluva těch lidí není o nic sprostší než třeba mluva punkerů?

Přesně tak. Kdybych to měl vztáhnout na sebe, tak já třeba nerad mluvím sprostě, málokdy řeknu něco sprostýho, ale poslouchám hudbu, kde to je.

Myslíš, že jazyk těch textů ovlivňuje tvou mluvu?

To jo. Kolikrát má člověk puštěnej nějakej track a je tam obrat, kterému se začneš smát. Nedávno jsem se zrovna zabíjel na rýmu od Delika v tracku Zakazané ovocie. Tam je: „mohol som práve napísať tej kunde, že čo má na sebe? Ona že nič moc, Ja, že dík moc.“ To mě pobavilo.

Myslíš si, že vulgarita, která se pak objevuje v tvém jazyce je z hip hopu? Nebo odkud se bere?

Tak určitě to není jen z toho hip hopu – sprostě se mluvilo ještě předtím, než jsem ho začal poslouchat. Ale přijde mi, že mi to do slovníku přineslo nějaký specifický slova, třeba po starý desce Kontrafaktu má člověk v zásobě spoustu novejch sprostějch slov.

A kde je podle tebe hranice toho, co je vulgární a co je ještě v pohodě?

Určitě není v pohodě to, když mluví sprostě náš pan prezident. To se mi fakt nelíbilo. Já nevim, když bych to měl konkretizovat, tak třeba „vole“ neberu, že je to sprostý, ale že to je takový hovorový. Je to taková vycpávka. To se toleruje.

A napadl by tě nějakej text, ktorej už ti přijde hodně sprostěj?

Teď nedávno jsem měl doma něco puštěnýho a přišla do pokoje mamina. Myslim, že to byl nějakej Smack. Přišla zrovna v tu nejlepsi část a tak jsem to aspoň trochu ztlumil a podíval jsem se na ní a ona mi říká: „v pohodě, už jsem u tebe slyšela i horší“. Ale nevzpomenu si, co to konkrétně bylo.

A mluva, kterou používají raperi ti přijde v pohodě?

Přijde mi to v pohodě. Přistupuji k tomu, tak že to je součástí toho textu a patří to k tomu.

Takže když by text nebyl sprostý, tak to není hip hop?

No to ne. Kolikrát jsou texty, kde není sprostý slovo a taky jsou dobrý, viz třeba Kato, ten sprostý slova moc nepoužívá. A i tak je to možná nejlepší lyrik tady. Jen je to v těch hip hopovejch textech víc akceptovaný.

Máš pocit, že jsou situace, kdy tyhle texty nejsou úplně vhodné? Kdy to není ok pouštět?

Sprostý texty jsem třeba nepouštěl, když jsem jel autem s máti, ale ona už to tak nějak ode mě pochytila a začalo to taky poslouchat. My jedem ráno autem – ona do práce, já na vlak a ona po mě přímo chtěla vypálit cédéčko, kde budou jenom písničky od Vládi. Takže to posloucháme spolu.

A proč jsou podle tebe interpreti v textech sprostý?

To ani nevím. Nad tím jsem se nikdy nezamejšlel. Možná se tím snažej zvýraznit to, co říkaj, protože když člověk slyší sprostý slovo, tak dává víc pozor, než když tam není. Tak možná proto.

A když bych vzala třeba Supercrooo, který už jsou opravdu hodně sprostý, versus Prago, který naopak skoro vůbec sprostý není. Proč je v tom takovejhle rozdíl?

Mě přijde, že Supercrooo, nebo už když byli KO Crew, tak přišli s tím, že od začátku budou sprostý a fekální a je to prostě jejich styl. A Prago mi naopak přijdou takový alternativnější, umírněnější a jejich styl je zase nebejt sprostý a víc toho sdělit. A hlavně Supercrooo bylo něco úplně jinýho než všechno, co tady do té doby bylo.

Eva (25 let)

Na začátek se tě zeptám, jak dlouho hip hop posloucháš a jak ses k němu dostala?

Poslouchám ho od asi čtrnácti a prostě jsem slyšela u bratrance desku „ERA“ od Kontrafakt a strašně mě zaujalo, že to, co říkají, má vlastně smysl! Do té doby jsem znala jenom USA rap a žila jsem v domněnku, že je to jen mluvení do prázdna. A když se mi pak do ruky dostalo album „Teritorium II.“ od Oriona, tak jsem tomu propadla úplně.

Co tě na tom zaujalo? Proč se ti to líbilo?

Zaujalo mě určitě to, že ten text má sdělení, poselství. Třeba v písničce „Klony“ z desky „Teritorium II.“, kde Orion bez servítek kritizuje americkou invazi do Iráku a politiku George Bushe: „Pod rouškou spravedlnosti myslíš že můžeš vládnout týhle, zemi falešnej pocit zodpovědnosti, posli do války svý klony US army.“ Strašně se mi líbilo, jak raper dokáže bezprostředně vyjádřit svůj názor na věc a zároveň si pohrát se slovy, zřymovat text, celý to sedí do rytmu muziky...prostě mi to učarovalo a přiznávám, že mě zaujalo určitě i používání sprostějších slov. To pro mě bylo do té doby něco nepřijatelného, bylo mi přece jenom 14, a působilo to díky tomu na mě hrozně autenticky a drsně. V písničce „Kam vítr, tam plášt“ zase Orion odsuzuje všechny lidi, co si na něco hrajou a žijou v určitý křeči a póze: „Nejsi soudnej a jdeš za tím co je módní, nejsi stálej, nevěříš tomu co děláš, co jsi zač? Svou prdel zvedni a vypadni.“ Vyloženě mi tím mluvil z duše. Prostě jsem se s tou muzikou ztotožnila.

Co konkrétně posloucháš v současné době? Co tě na tom baví?

Momentálně je moje spektrum oblíbené hudby opravdu hodně široké. Od folku a country přes klasický rock až po metal. Baví mě příběhy a melodičnost Neila Younga, charisma Marilyn Manson, údernost Rammstein, ctím i starou klasiku, na které mě vychoval můj táta – AC/DC, Iron Maiden, Deep Purple... Speciální srdcovka jsou pro mě Queen. Zároveň mě baví objevovat mladé kapely, nepohrdnu elektro zvukem ani dobrým popem. Sia a její poslední deska je super! Rap ale určitě v mém playlistu nikdy nechybí, i když teď poslouchám spíš víc ten zahraniční, než ten náš. Ale miluju to rozhodně pořád. Jen si myslím, že s tím, jak rostu, roste i můj hlad po hudebních nápadech. Proto se čím dál častěji obracím k žánrům, kde hraje prim kytara.

Co naopak vnímáš jako špatný singly? Proč?

Pokud se bavíme o singlech obecně, tak mě neoslovuje nic prvoplánovýho, vykradenýho, bez charismatu. Krásným příkladem je 90% hudby, kterou nám předkládá většina českých rádií nebo rádoby hudebních TV stanic. Stejně tak za špatnou považuju diskotékovou hudbu, nemám ráda house music a podobný styly.... To je muzika, u který nevidím žádnou přidanou hodnotu. Co se týče rapovejch singlů, tam je to podobný. Neosloví mě nikdo, kdo nepřijde s ničím originálním. Věčný napodobování někoho a hraní si na rapery ze zahraničí, to mě nebaví. Bohužel, spoustu MC's to jinak neumí. Ale paradoxně tento „styl“ má úspěch u širší masy posluchačů. Prototypem v tomhle případě je pro mě Majk Spirit.

Daly by se hiphopový singly dělit podle témat? Jakýma tématama se rapeři nejčastěji zabývají?

Dá se určitě, rap jako žánr je hodně košatý – máme gangsta rap, agitační rap, horrorcore rap, trueschool rap, grime, crunk, trap,...každý je v něčem specifickej, každej je jinej. Jeden vyniká agresivními texty o násilí, jiný vychvalováním sama sebe, chvástáním se a opěvováním luxusního života v přepychu, jiný zase řeší sociální problémy, politiku. A s tím souvisí i rozličnost beatů - nějaké vychází ze samplovaných melodií, jiný jsou postavený na hutných basách. Všechno je to rap, ale jeho podžánrů je vážně spousta a od toho se odvíjí i pestrá paleta témat.

Pomáhá ti hip hop v nějkých životních situacích, náladách a tak?

Tím, že má hodně podžánrů, dokáže i vystihnout spoustu nálad, takže určitě jo. Dokáže uklidnit jazzovým základem, jindy mi pomůže se vybit svým agresivním beatem, jindy si jen tak nechám vyprávět příběhy.

Jaký význam pro tebe mají texty singlů?

Velký! To, že tam je to sdělení, to pro mě bylo asi to nejzásadnější

Co tě na nich baví? Co je na nich hodnotný?

To, jak přesně někdy dokážou vystihnout moje myšlenky, třeba Vladimír 518: „bejt sám sebou často znamená bejt sám“ nebo ASAP Rocky: „same shit, different day“, nebo naopak to, jak mi otevrou na danou věc úplně nový úhel pohledu. Někdo si mistrovsky umí zahrát se slovy, třeba Kato, zapojit neočekávané slovní spojení, které je výstižné, ale zároveň

pobaví, napadá mě třeba Toxxx: „sleduju to na vlastní oči jak fakín John“. Nebo to zmiňovaný vyprávění příběhů – to obecně miluju na muzice. V rapu je pro mě vypravěč číslo 1 určitě Slug/Atmosphere.

Jakou váhu pro tebe má v singlu text a jakou váhu beat? Co je důležitější? Jak by společně měly nebo neměly fungovat?

Pokud je v muzice silnější beat a text je o ničem, přiznám se, že si radši stáhnu jenom instrumentální verzi a užívám si hudbu. Pokud je super text, tak někdy muziku ani nevnímám, teda pokud mi není vyloženě protivná. Ideální je samozřejmě situace, kdy jsou v nějaké přímé úměře. Ta muzika musí vystihnout náladu textu a musí dokreslit atmosféru. Magicky na mě působí třeba skity na desce „My3“ od Indyho a Wiche, kdy z té hudby člověk snad musí vyloženě cítit tu syrovost a nostalgii Jižáku.

Jsou texty, který ti nepřijdou ok, nebo ti dokonce vadí?

Nic mi neříkají texty, kde je pořád dokola omílaná pohodička, sezení s kámošema, zapalování si jointa, apod. To je třeba singl „Léto“ od Defuckto. Pohodu si umí udělat kde kdo, kde je ale to sdělení? Tohle mi vážně nic neříká a beat je u písniček tohohle druhu vlezle pozitivní.

Poslouchají hip hop lidé z tvýho okolí?

Poslouchají, ale jsou to většinou „povrchoví fanoušci“, kteří znají jen pár kapel a od nich jen pár nejznámějších písniček. Lidí, kteří tuhle scénu sledují pravidelně a dlouhodobě, je v mém okolí málo.

Seznamuješ se skrze hudbu nebo subkulturu s novými lidma?

Není to nijak častý, ale samozřejmě se to děje. Ta subkultura u nás není zas tak moc široká a většina lidí se zná nebo aspoň ví, kdo je kdo. S těma samýma lidma se pak potkávám na akcích, jako jsou koncerty, festivaly a různý doprovodné promo akce. Rozhodně tu ale, aspoň pro mě, nevznikají přátelství na celý život.

Setkáváš se s předsudky vůči hip hopu?

Setkávám, hodně často. Nejčastější předsudek je, že fanoušci hip hopu jsou lidi s velkou kšiltovkou, kteří na koncertě jen mávají rukou do rytmu a rapeři jsou jen prázdné hlavy, jejichž život se točí kolem krásných žen a drahých aut. A čeští a slovenští rapeři se tomu

„ideálu“ snaží přiblížit. Další častý předsudek je, že rap není hudba. Myslím si ale, že takto generalizovat by se v podstatě dala každá subkultura a každý hudební fanoušek. Nezasvěcený člověk takhle rychle zhodnotí to, co vidí a neřeší proč se to tak děje. Přitom se často stává, že když se takovému člověku pak podaří nakouknout trošku pod skořápku daný subkultury, je mnohdy překvapenější.

Jak poznat člena hip hopový subkultury?

Myslím si, že doby, kdy se posluchači rapu vymezovali svým oblečením, jsou dávno pryč. Myslím tím XXL oblečení, kšiltovky s rovným kšiltem, atd. Hranice se stírají, žánry přesahují svoje hranice. Na rapovém koncertě dneska klidně potkáte člověka v tričku Slayer. Když jste v roce cca 2005 potkali člověka v teniskách Nike Air Max, mohli jste si být téměř jistý, že posluchá rap. Ovšem dneska nosí Air Max tenisky lidi napříč celou společností, včetně mého padesátiletého šéfa. Chci tím říct, že člena této subkultury už téměř není možné poznat.

Kde je hranice toho, kdo tam patří a kdo už ne?

Na tohle podle mě neexistuje pravidlo nebo definice. Spíš si myslím, že je to o tom, jak se dotyčný člověk cítí - jestli se sám cítí jako člen subkultury. Někdo může jen občas poslouchat v autě hiphop a cítit se jako součást, někdo třeba kupuje desky, chodí na koncerty, ale za člena subkultury se nepovažuje. Je to individuální a není to žádný klub, kde by se řešilo členství. Je to spíš myšlenkové hnutí v každém z nás. Buď tam je nebo není.

Kdo je „pozér“ a kdo je „real“?

Na to je taky těžká odpověď, pozér se mnohdy cítí víc real než všichni, kteří jsou vážně real. Každopádně já za pozéry považuju lidi, které ta kultura jako taková vůbec nezajímá. Je to pro ně jen krátkodobá trendy záležitost ve smyslu „teď to poslouchaj všichni, tak to budu poslouchat taky. Vezmu si ty Air Maxy, půjdu do Roxy na akci a budu real“ – skutečnost je taková, že ani pořádně neví, kdo v Roxy vlastně hraje, desku té kapely neslyšel nikdy celou. Ale prostě jdou tam kámoši, tak jde taky.

Jak vypadá hip hopová „uniforma“? Je vůbec nějaká?

O tom už jsme se bavili. Dřív určitě byla, dneska už téměř vůbec, protože to oblečení nosí kdekdo.

Má oblečení váhu na členství v subkultuře?

Určitě má. Rap je zrovna žánr, ke kterému mají tendence inklinovat lidi, pro které je to skutečně jen chvilková trendy záležitost a nějaký unifikovaný dress code tu už téměř neplatí. Ale u jiných subkultur je ta váha oblečení ještě skutečně velká. Prostě nelze přijít na metalový koncert v růžový sukni, na podpatkách a s kabelkou. To by byla sebevražda. Stejně tak punk je jasně definovatelný a trendy víceméně neovlivněný. Vše je stejné jako v počátcích.

Co je pro členství v subkultuře důležité? Má subkultura nějaké klíčové hodnoty

Myslím si, že o členství jako takovém tu vážně nemůže být řeč. Aspoň já to tak necítím. Takže nedokážu říct, co je pro to důležité. Hodnoty subkultura nastavený určitě má, ale rap zrovna není v ničem tak striktní, jako např. punk. Punk se třeba jasně vymezuje vůči násilí, souvisí s tím i věci, jakože se pekáči nepošlapou při pogu, naopak – pomůžou si vstát. Rap sám o sobě je hrozně různorodý žánr a dal by se dál větvit. Tím pádem je hodně benevolentní a jakási vnitřní pravidla si vytváří každý příslušník sám.

Jsou nějaké věci, které by měl člen subkultury znát?

Asi by měl znát základní principy, z čeho jeho subkultura vychází a měl by chápat principy, proč se co jak děje. Ale zase jsme u toho – já tohle vnímání беру velice individuálně, nedokážu to nijak konkrétně definovat.

Vnímáš hip hop jako „svůj“ styl? Cítíš se jako člen subkultury?

Členství jako takové mi vadí, nechci sama sebe zařazovat do nějaký skupiny. Ale možná zrovna ta nechut' zařadit se, mě zařazuje. Co se děje v rámci hiphopové subkultury sleduju dlouho a pravidelně, znám historii, chodím na akce, kupuju desky.. To všechno napovídá tomu, že asi členem jsem.

Má hip hop specifický jazyk? Co je pro něj typický? Co by měl obsahovat?

Hip hopová mluva je specifická – ať už slangovými výrazy, které jsou v drtivé většině převzaté z angličtiny, ale běžně se používají i v jiných jazycích, třeba slovo fella. Navíc, jak už jsem zmiňovala, v rapu se v hojný míře používají vulgární výrazy. Ačkoliv s tím má mnoho lidí mimo subkulturu problém, nejde to bez toho. Pokud bude raper kritizovat špatné poměry ve státě, vyznávat se z naštvanosti vůči svojí ex nebo kritizovat svojí matku za špatnou výchovu spisovným textem, nikdo mu to nebude věřit, nebude to autentické a vyzní to jako fraška.

Používáš tento jazyk? Jaký prostředky v jakých situacích?

V době mezi 15 a 20 rokem, kdy jsem poslouchala rap opravdu několik hodin každý den, se asi ani nedalo ubránit tomu, abych tenhle jazyk nepoužívala. Člověk to slyší pořád a najednou mu přijde samozřejmý vyjádřit peprně svůj názor pomocí vulgárních výrazů. Přirozeně jsem zařazovala do svojí mluvy i některý typický slangové výrazy. Myslím, že do jistý míry mi to rozšířilo slovní zásobu. Naštěstí člověk umí přepnout a ví kdy. Takže se dokážu vyjadřovat i bez takových výrazů.

Ovlivňuje hip hopový jazyk tvou mluvu?

Teď už moc ne. Prostředí, kde se pohybuju, jako je práce, mi to ani nedovolí. Ale netvrdím, že jsem ty výrazy ze svého slovníčku vyřadila. Naopak je občas používám ráda. Mám pocit, že bez nich se nedokážu někdy úplně přesně vyjádřit.

Má hip hop vliv na vulgaritu?

Asi záleží na intenzitě, v jaké člověk „žije rap“, ale určitě vliv mít může. Pokud ale člověk dokáže použít mozek, ví kdy se má jak vyjadřovat, kdy je použití rapovýho slovníku vhodný, kdy nutný a kdy naopak nevhodný, tak si myslím, že to je v pořádku.

Co je podle tebe ještě ok a co už vnímáš jako vulgární?

Jako vulgární občas vnímám texty, ve kterých se pojednává o ženách jako o kusech hadru. Nejsem feministka, ale nemyslím si, že žena slouží k domácím pracem a k uspokojení muže. Nicméně mě to nepobuřuje, jenom hudbu s touhle tematikou nevyhledávám.

Jsou texty, které ti už přijdou moc sprostý?

Krásným příkladem je česká kapela Sodoma Gomora nebo rapper Řezník. Jejich texty jsou sprostý, pobuřující a velice kontroverzní. Ale já s tím problém nemám. Chápu, že dotyční se tím snaží třeba upozornit na určitou problematiku nebo svoje texty myslí s nadsázkou a nadhledem. Tak se je i snažím brát. Problém vidím v momentě, kdy tohle jejich posluchači nechápu a berou texty vážně. Z toho můžou pramenit potíže a nepříjemný nedorozumění.

Klára (25 let)

Na začátek se tě zeptám, jak dlouho hip hop posloucháš a jak ses k němu dostala?

Hip hop poslouchám asi od nějakých šestnácti, sedmnácti. Dostala jsem se k tomu poměrně pozdě, přestože u nás na škole si to lidi jeli o dva, tři roky dřív. Pamatuju si, že úplně první věc, kterou jsem slyšela byla „Pašerácká“ od Bow Wave. Tahle kapela už neexistuje a vlastně na scéně nebyla zas tolik uznávaná, protože kombinovali rap s živou hudbou. To se v týchle době jeví celkem úsměvný, protože teď s živou hudbou pracuje kde kdo, ale tenkrát asi byli moc pokrokoví. Nicméně to bylo to první, pak to byly ty nejznámější jména jako PSH a Indy a Wich a pak se to nabalovalo dál.

Co tě tenkrát zaujal konkrétně?

Tak u těch Bow Wave to byl hlavně text. Ta „Pašerácká“ je o trávě, o tom, jak jí pašujou z Holandska sem a v Německu je vyhmátnou. Má to dost jednoduše a chytlavej refrén, je tam: „Vzali jsme si vážení, vzali jsme si vážení, dvě kilička vážený, dvě kilička vážený, v igelitu balený, jó, v igelitu balený, na doma - ke zhulení.“ a to bylo vlastně to první, co mě tenkrát zaujalo. Pak mi to taky připomínali skladbu „Jahody mražený“, čili měl člověk pocit, že to vlastně tak nějak zná, i když to slyší poprvý. Navíc to téma bylo na hraně – přece jen tráva zatčení a tak. Bylo to něco úplně jinýho, než jsem do té doby poslouchala. Přišlo mi to prostě hustý. A ty další věci taky.

Co bylo hustý na těch dalších věcech?

Tak asi hlavně ty témata. Třeba PSH - „Klubový pravidla“, „Parket“ a tak, což byly singly, který mě tenkrát bavily asi nejvíc. Přišlo mi to dospělý, prostě takový to užívání si v klubu, když už je ti 20+ a nemusíš nic moc řešit. Navíc jsem v té době ještě nebyla v Praze, ale na malým městě, kde tohle zas tolik nebylo. Ale to byly ty úplný začátky. Pak se na to nabalovaly další a další věci někde se mi líbil text, někde beat, jinde mě zaujal třeba nějaký slovní obrat.

Co konkrétně posloucháš v týchle době? Co tě na tom baví?

Nejvíc si jedu Českou a slovenskou scénu. A záleží na době a náladě, co si zrovna pouštím do uší. Obecně asi nejvíc uznávám Vladimira 518 a celkově lidi kolem Bigg Bossu mě dost baví – James Cole, LA4, PSH. Tam mě prostě baví všechno. Vladimír, kterej skvěle zarapuje text, kterej je rap o rapu a zní to skvěle a má na kontě takový hymny jako je „Planeta Praha“, což je prostě srdcovka. Naprosto dokonalá oslava města, která nepůsobí pateticky ani přehnaně a skvěle vystihne vše podstatný. Ten závěr toho tracku, „Teď sleduju město z perspektivy jiný, všichni jsme v právu přitom všichni jsme vinný, ulice je kostel i stoka a špíny, jeden den zapíjíš pohřeb, druhej křtiny“, to je prostě dokonalost a ten beat na to sedí úplně úžasně. James Cole je zase trochu jinde. Dělá zábavný texty, ze kterejch je ale naprosto zřejmý, jak je to inteligentní člověk. K jeho textům si člověk musí dojít. Mě se máloco líbilo na první poslech, ale potom jsem tomu úplně propadla. Co se týče toho Slovenska, tak tam je to v současný době asi nejvíc Supa, potažmo Moja Reč. Jeho poslední deska mě neskutečně baví jak textově, kde jsou ty rapy zase trochu jiný, takový víc ze života, možná trochu závažnější témata. Třeba „Posledná šanca“, kde rapuje o člověkově, kterej posrává všechny lidi, co ho maj rádi, prostě takovej ten typickej prospěchářskej hajzlík. Ale zase to nezní přehnaně ubrečeně nebo pateticky. Prostě tomu textu věříš. Těch věcí by bylo mnohem mnohem víc a mohly bychom se o tom bavit donekonečna, ale tohle jsou věci, který v současný době asi nejvíc cením.

Zmínila jsi tu patetičnost – napadly by tě nějaký věci, který jsou patetický? Co je patetickej text?

Tak to jsou texty, který už jsou prostě moc, který jsou přehnaný, ale není z nich cejtít, že je to sranda. Spíš vyznívaj, jako kdyby to bylo myšlený vážně. Takovýto makej na sobě, dělej to a to. Asi nic konkrétního mě nenapadne. Ale kdybych měla říct, jaká by byla třeba ta „Planeta Praha“, která by byla patetická, tak by to asi bylo buď to město strašně adoruje, úplně vynáší do nebes. Ale možná by to bylo i kdyby ho naopak úplně zatracoval. Takže možná by ta patetičnost byla v tom, že něco vidí buď černě nebo bíle.

A napadly by tě věci, který ti přijdou špatný?

Tak nemám ráda, když jde o vysloveně hloupý texty typu hulim, hulim, hulim, hulim a takhle se to opakuje čtyři minuty a sdělení veškerý žádný. Přijde mi, že takovýhle věci dělá třeba YZO a navíc ty lidi rapují hrozně. Často jim není rozumět a celkově je ten rap prostě hrozný. Pak nemám ráda věci, který mi nesejí dohromady. Z poslední doby je to třeba věc „2015“, kterou nahrál Momo s Haha Crew. Já celkově Haha Crew nemusím, ale ta kombinace s Momem byla vražedná. Beat byl ok, Momo do něj nandal jako pán, tak jak to umí – striktně, přísně. A pak přijde Samey a rapuje jak kdyby trpěl nějakou řečovou vadou a jel na hodně divnejch drogách, mě to pohromadě prostě přišlo fakt příšerný. A pak nemám ráda texty, kterým nevěřím. Na ten jsem teď narazila třeba u Ektora. Myslím, že se jmenuje „Vděčnej“. Neříkám, že Ektor nemůže být vděčnej, ale po x textech o tom, jak je pán, jak má prachy, nebo o tom, jaký jsou ženský kurvy mi najednou tohle k němu moc nesejí. Navíc když to rapuje tjným stylem, jako když mluví třeba o tom, že ženský jsou kurvy. Prostě jsem nevěřila, že to myslí vážně, přišlo mi to jak takovej kalkul. I když to klidně vážně myslet mohl.

Podle toho, co říkáš je teda pro tebe důležitější spíš text než beat?

Jasný, určitě. To je taky jeden z důvodů, proč poslouchám převážně CZ/SK scénu. Prostě tomu rozumím. Nejsm zas tak dobrej angličtinář, abych nějak dobře pobrala anglický texty a zase je vyhledávat a překládat, to je dost časově náročný. Takže třeba v těch americkejch věcech jde spíš o ten beat. O to, aby mě nějak zaujala ta hudební stránka a aby do toho nějak sedl ten rap, styl přednesu, celkověj feeling tý skladby mě musí bavit. U tý CZ/SK scény mě taky prvotně zaujme spíš ten feeling a beat, ale až ten text tomu dá smysl a mnohdy rozhoduje o tom, jestli mě ta věc fakt, chytne. Pokud je super beat, ale text nic moc, nebo mi přijde jednoduše, tak si tu věc třeba párkrát poslechnu a v daný chvíli nebo náladě je super. Ale pak jsou věci, kde ten text je něco víc, sedí k beatu, beat je skvělej, celkově ta skladba má super atmosféru...a to jsou pak singly, který se stávají srdcovýma záležitostma, který se jen tak neoposlouchaj a člověk je miluje i po letech. V současný době je to třeba ta „Planeta Praha“. Tam je dokonalý všechno – beat, vokál, kterej to výborně doplňuje text, kde kombinuje město jako takový s nějakýma svýma životníma epizodama. Když to posloucháš, tak ti jde mráz po zádech a vlastně skoro každej by si místo těch Vladimirových epizod doplnit svoje vlastní. A ještě navíc jde o nadčasovej text,

ktorej je aktuální teď a bude aktuální za x let, protože to město, ten prostor jako takovej a lidi v něm se zase tolik nezmění.

Dají se podle tebe texty nebo beaty nějak rozdělit? Jsou tam nějaký témata, kterýma se zabývají?

Já bych to vzala spíš celkově jako singly, protože nejsem člověk, co by nějak vyhledával instra, takže spíš preferuju, když je v beatu ten text a text bez hudby je prostě nuda, to je vlastně básnička. Takže když bych celkově vzala skladby, tak tam se určitě nějaký témata najdou. Jsou tam egotripy, singly, kde rapujou o tom, jak jsou skvělý, jak vydělávají těžký prachy, maj děvky a trávu a já nevím co ještě a prostě celkově to jsou klasický sebemasírky. Ty má dost třeba Separ nebo Ektor, ale egotrip jako takovej by člověk našel u většiny raperů. Pak to jsou na druhou stranu texty o pohodě, o trávě, prostě o tom, jak ten život v pohodičce plyne, jak chilluješ venku a neřešíš nic. Přijde mi, že tyhle typy textů nejdeš spíš v tom oldschoolovým proudu, napadá mě třeba Rest. Potom jsou asi vděčným tématem ženský, potažmo ženský plus sex. Tam se pak dá ještě dělit, jestli je to spíš opěvování ženskejch, rapy o tom, jak milujou ženský, k tomu mě napadá třeba ten Supa, nebo spíš o tom, jaký to jsou kurvy, kde by to byl typicky Ektor. I když i u něj by se dalo najít to opěvovací. A pak mě ještě napadaj nějaký vážnější texty, kde se třeba řeší nějaký sociálně-politický témata jako rasismus, svoboda a tak, ale to spíš u těch míň mainstreamovejch lidí. Potom by to ještě byly nějaký osobnější texty, takový trochu zповědi, tam mě napadá třeba ta jmenovaná „Posledná šanca“ od Supy. Prostě věci, kde se ty rapeři trochu víc otevrou a uberou pózu. No a pak asi dissovací témata, který trochu souvisí s těma egotripama, kde se vymezuju třeba proti nějakým konkrétním jménům, nebo celkově scény. A potom hybridí, kdy se kombinujou různý témata. Určitě by toho bylo víc, ale takhle z hlavy mě toho víc nenapadá.

Pomáhá ti nějak hip hop v životních situacích, nebo navodit nějakou náladu a tak?

Nevím, jestli vyloženě v životních situacích, ale co se týče těch nálad, tak určitě. Buď to podpoří mojí aktuální náladu, nebo naopak navodí jinou. Třeba když jsem našťvaná tak si pustím něco energickýho, trochu arogantního, jako je třeba Toxxx nebo Ektor. Nebo když mám depresi, to rozhodně zažene blbou náladu. Když se chystám někam ven, tak si zas pustím třeba nějaký rychlejší věci, grime a tak, aby mi to navodilo tu správnou náladu na

kalení. A na druhou stranu když člověk chilluje někde venku, je super pustit si k tomu nějaký oldschoolový věci, třeba Resta. To se mi na hip hopu líbí, na každou náladu určitě najdeš minimálně jeden track, kterej ti sedne.

Jaký význam pro tebe mají texty?

Texty mi přijdou hodně důležitý. Minimálně pro mě. Na tom textu je to celý postavený. Jasně, taky poslouchám třeba anglický věci, ale ten track pro mě není tak přístupnej, protože tomu kolikrát nerozumim. Což je důvod, proč preferuju československou scénu. U těch anglickejch, francouzskejch a dalších věcí tě to baví hlavně kvůli tomu, že je dobrá produkce a celková nálada tý skladby ti sedne. Ale když tomu textu rozumíš, tak je to najednou úplně jiný. Pěkně je to vidět třeba na nový desce Ektora. Když jsou to slyšela prvně, tak mě to začalo strašně bavit. Ektor má hroznej talent na výběr produkcí a tak je ta deska v podstatě jeden banger vedle druhýho. Nenarazila jsem tam na produkci, která by se mi vyloženě nelíbila. Takže jsem tu desku začla poslouchat furt dokola, ale čím víc to posloucháš, tím víc zjišťuješ, že to, o čem rapuje jsou hrozně povrchní věci a celý album je dost monotematický. Vlastně tam řeší to, že má prachy, že je slavnej, že nemusí dealovat, plus se vyjadřuje k tomu, jaký jsou ženský kurvy. Jednotlivý tracky samy o sobě fungujou skvěle, ale když si pak člověk uvědomí, že hodinu poslouchal jen o tom, jak je Ektor skvělej, tak mi to přijde dost málo. Na druhou stranu když si vezmu Prago Union, potažmo Kata, tak to je úplnej opak. Ne teda, že by mě ty produkce nebavily, ale rozhodně nejde o nějaký bangery, který by oslovily masy. A celkově mě Kato ani moc nebaví na koncertech, tak jeho show mi přijde taková mdlá. Ale když se podíváš na jeho texty, tak to je naprostá dokonalost. Ten text můžeš slyšet desetkrát, dvacetkrát a pořád budeš nacházet nový a nový věci. Dojdou ti nové souvislosti, odhalíš nové dvojsmysly. Pořád je co objevovat a v tom textu se člověk může pořádně pohrabat. Ty témata, který Kato volí jsou vlastně strašně obyčejný, popisuje věci kolem sebe a v podstatě nejde o žádný průlom, rapuje vlastně tom, o čem rapuje každej, ale jeho způsob vyjádření je naprostej originál. Ať už jde o dvojsmysly, originální metafory nebo asociace, nebo třeba o nějakou zvukomalebnot. To všechno u něj najdeš. Třeba když si vezmem text „Kata strofy“ - už ten název je tak naprosto dokonalej, že se člověk musí minimálně pousmát – na jednu stranu to bereš jako slovo katastrofa, tudíž něco ne úplně příjemnýho a na druhý tím myslí i Kata Strofy, tedy, Katovy verše. A když si tohle uvědomíš, najednou už na celý text koukáš ze dvou

pohledů. A když se podíváme na samotnej text? „Je to tak, hrát sám se sebou šachy, to chce odvahu, není to tak ízy-pízy bejt imrvére na tahu“ hned tady je krásnej dvojsmysl o tahu, kde na jednu stranu berem ten šachovej tah a na druhou tah ve smyslu večírků a tak. K tomu to „ízy-pízy“, což je zas skvělý po zvukový stránce. Celkově tam je skvělá i ta zvuková stránka, třeba tohle: „Nikdy jsem nechodil daleko, abych se zmastil, šmelil jsem slasti, až jsem jednoho dne zjistil, že mám takový okno, že už není nikdo, kdo by ho zasklil,“ a zase krom těch rýmů tak je i dvojsmysl. U každýho jeho textu by se dalo sedět strašně dlouho. A o tom, že je text důležitěj svědčí i to, že je Kato uznávenej i mimo hip hop a tyhle věci se jen tak neoposlouchaj, na rozdíl od toho Ektora.

Jsou texty, který ti nepřijdou ok, nebo ti už dokonce vadí?

Nemám pocit, že by mi něco vyloženě vadilo. Zezačátku mi přišlo, že třeba Supercrooo jsou už hodně sprostý, ale jak si to člověk oposlouchal a pochopil význam toho textu a jeho sdělení, tak mi to vadit přestalo. Něco podobnýho mám s horrorcorem. Nemůžu říct, že bych to poslouchala, i když některý tracky mi nevadí, ale ani nemůžu říct, že bych to nějak hejtovala. Tam jde o to, jestli na to člověk přistoupí nebo ne. Nesmí se to brát vážně, je to do jistý míry, hodně, hodně černej humor, což už samo o sobe ukazuje, že to nebude pro každýho. Pro mě to úplně není, ale dokážu se srovnat s tím, že to někdo cení. Co by mi asi hodně vadilo, tak to by byly vyloženě nenávistný nebo rasistický texty, to už je moc, ale to se naštěstí takřka nevyskytuje. Pak jsou určitě věci, který by se mi nelíbily, jako třeba Machette a další, ale co se mi nelíbí, to prostě neposlouchám

Co se ti třeba na tom Machettovi nelíbí?

Musím říct, že jsem od něj zas tolik věcí neslyšela, abych na to mohla mít nějakěj znaleckěj názor. Určitě mě sere to, jak ten člověk vystupuje, přijde mi, že je to taková karikatura hip hopu. Oblíká se tak, rapuje, je slavnej u nějakějch čtrnáctiletejh holek. Nebo aspoň byl, teď už o něm nějakou dobu nebylo slyšet, tak nevim, kam se poděl. Každopádně tou vnější charakteristikou to je prostě hoper, ale pak když jsem slyšela nějakěj rozhovor, nebo něco četla...už si nepamatju, co tam přesně říkal, ale přišlo mi, že o tý subkultuře jako takový ví úplný prd a dělá hip hop z toho důvodu, že je to teď trend. Prostě typickej pozér. Kdyby byl trend metal, tak si nechá narůst vlasy a začne dělat metal.

Poslouchají hip hop lidé z tvého okolí?

Jak kdo. Mám kamarády, co si to jedou, převážně kolegy v radiu. Ale taky mám spoustu kamarádů, který to neposlouchaj. Na druhou stranu mě nenapadá nikde z mýho okolí, kdo byto vyloženě nesnášel. I když je možný, že to jen neřeknou, protože ví, jak moc to baví mě. Spoustu kamarádů to neposlouchalo a přese mě se k tomu trochu dostali. Neříkám, že by tomu vyloženě propadli, ale nemaj problém, když to pustim, někdy se mnou jdou i na nějakej koncert nebo tak. A já to mám vlastně stejně. Taky poslouchám i x jinejch věcí. Přátelský vazby nejsou u mě založený na tom, kdo co poslouchá nebo neposlouchá, ale mám pocit, že se vzájemně ovlivňujem.

Setkáváš se s nějakými předsudky o hip hopu?

Teď už asi ani ne, podle mě to bylo víc vyhocený tak třeba před pěti lety, ale teď, když se hip hop dostal dost do popředí a jede i v tom mainstreamovém prostředí, tak už mi to tak nepřijde. Dřív to byly takový ty klasický věci, že to poslouchaj jen vpatlanci s kalhotama u kolem a kšiltom na hlavě. Tohle už podle mě dost zmizelo, protože i ta hip hopová móda se dostala mezi lidi co to neposlouchaj a je to trend. Zás na druhou stranu já kšiltovky ani kalhoty u kolen nenesim, a ani jinak se nějak typicky hiphopově neoblíkám, tak je možný, že se ke mně tolik předsudků nedostalo. Ale myslim, že pořád tak nějak žije to, že každej kdo si jede rap hulí. A možná je i vžitý to, že jsou hopeři kriminální živly. Dost si všímám, že když v metru kontrolujou revizoři, tak lidi s capou odchyť na 95%. takže tam určitě předsudek je.

Seznamuješ se skrze subkulturu s novými lidma? Rozšířilo ti to nějak vazby?

Tak na akcích člověk pozná známý známejch, tak tam se ty kontakty nabíraj. Ale je to spíš primárně proto, že někoho znáš, ne proto, že posloucháš tu a tu hudbu. Dneska se už na těch koncertech moc lidí neseznamujou, přijde mi. Je to zase proto, že už se to stalo dost masovou záležitostí a polovina lidí, co tam přijde, tam jde jen proto, že je to trendy. Možná ještě třeba na Hip Hop Kempu se to drží, ale loni jsem nebyla, tak nevim.

Dá se podle tebe ještě poznat člen subkultury?

Na první pohled už je to dost komplikovaný. Hip hopová móda se dostala do mainstreamu, capu nosí kde kdo, na druhou stranu i samotný lidi ze subkultury se oblékají úplně „normálně“, což je možná právě reakce na to, že najednou jsou hip hopové hadry trendy a nosí je každý. Takže na první pohled to je asi dost těžký. Ani na koncertech už nemáš tu jistotu, protože tam jde o to samý – je to trend. Takže spíš se to pozná až když s tím člověkem mluvíš a zjistíš, že má přehled, zná souvislosti. A nebo pak možná, když toho člověka potkáš častěji. Když toho samého člověka potkáš na x akcích – tu na koncertě, tady na nějaký hip hopový session, támhle na premiéře klipu, tak už si začneš říkat, že to asi nebude jen obyčejnej konzument.

Znát souvislosti, mít přehled? Co to znamená?

To je právě to, že máš do toho trochu hlubší vhled. Že to není tak, že posloucháš Ektora, ale znáš jen jeho poslední desku a nemáš tušení co vydal předtím. Nebo že právě znáš jen toho Ektora a o zbytku lidí, i třeba těch, který mu hostují na cédéčku víš úplně prd. Prostě víš víc. Víš jak jsou jednotlivý jména provázaný, kdo s kým jak souvisí. Neříkám, že musíš znát každého rapera, to ne, ale prostě třeba vědět, že Orion patří pod Bigg Boss a ne pod Ty Nikdy. Třeba.

Kde je teda hranice toho, kdo do subkultury patří a kdo už ne?

Tak určitě by tam nepatřili ty lidi, co si v tom jedou jako v trendu. Ale na druhou stranu to může bejt výchozí pozice k tomu, aby se člověk do té subkultury dostal – slyšíš něco, co je zrovna in, zaujme tě to, líbí se ti to tolik, že tě to donutí pátrat dál. Hledat třeba starší věci toho interpreta a od něj se dostávat k dalším a dalším jménům. A právě v momentě, kdy do té muziky začneš pronikat a začne tě to bavit už má podle mě člověk našlápnuto do toho, stát se členem subkultury. Takže to do určitý míry musí bejt srdcařina. Nejde o to, že to pojedeš 24 hodin denně, ale že o tom třeba začneš i víc přemýšlet, děláš si názory i na věci, který tě nebaví, nebo tě neosloví. Pronikneš do toho hloub.

O oblečení už jsme se tu trochu bavily – má tedy vůbec nějaký vliv na členství?

Myslím, že už moc ne. Tak rozhodně tě ta subkultura přijme líp, když nosíš capu a Air Maxy, než když chodíš třeba v něčem, co je úplně mimo. Ale pokud ten člověk prokáže, že ví, o co jde, že není mimo, tak podle mě je úplně jedno co má na sobě.

Co je tedy důležitý?

Podle mě právě ta srdcařina, to, že tě to baví, že se do toho zažereš. Od toho se pak vlastně odvíjí to ostatní – chceš poslouchat další a další muziku, objevovat nové věci, učit se, rozšiřovat si obzory. Jasný, že asi člověk nemiluje všechno, přece jen je hip hop už strašně širokej a má x subžánrů, ale je tam asi důležitý to chtění. Pak když to člověka bere, tak do sebe často nasaje i další věci, který jsou s tím spojený – třeba graffiti a tak. Nemusí zrovna hned popadnou spreje a jít zbombit první zeď, spíš, že ti to je nějakým způsobem sympatický.

Jsou nějaký zásadní věci,co by měl člověk znát?

Tak o tom už jsem tady mluvila, to jsme zase zpátky u toho přehledu a souvislostí. Znat tak nějak tu historii, proč to vzniklo, základní jména a asi by měl i vědět, jak se to budovalo tady a znát ty zásadní lidi. A ty souvislosti - kdo, kde, s kým.

Ty vnímáš hip hop jako nějaký „svůj“ styl?

Neposlouchám jen hip hop, mám ráda i tunu jinejch věcí z různých žánrů – rock, klasiku, blues...na druhou stranu hip hop poslouchám fakt hodně často a když se mě někdo ptá, co poslouchám, většinou jako první zmiňuju právě hip hop, takže by se dalo říct, že určitým způsobem jo. Ale rozhodně to není jediný, co si jedu.

Cítíš se jako člen subkultury?

Já myslím, že jo. Hip hop už si nějak ten rok jedu, dokážu o něm vést sáhodlouhý rozhovory, vymetám akce, takže bych řekla, že jo.

Kdy ses začala za člena považovat?

Přesnou dobu ti neřeknu, ale určitě když jsem si tak nějak uvědomila, že o tý subkultuře už celkem dost vim, že právě hodně chodím na ty akce a definitivně asi když jsem začala pracovat v radiu.

Napadl by tě moment, kdy ses jako člen cítila úplně nejvíc?

Tak to hlavně v těch momentech, když zjistím, že mě berou lidi, který cením. Třeba když mluvíš s nějakýma raperama a tak, když s nima dělám rozhovor nebo tak.

A napadla by tě naopak situace, kdy ses jako člen cítila nejmíň? Kdy jsi o členství pochybovala?

Nějaký pochybnosti jsem měla hlavně v té době, kdy jsem přemýšlela o tom, jestli do subkultury patřím nebo ne. To jsem přemýšlela o tom, jestli mám dostatečný znalosti, jestli je to dost na to, abych se mohla považovat za člena. Takže asi tak.

Pro co by si tě měla subkultra vážit?

Pro co by si mě měla vážit? Asi pro to, že nějak aktivně do subkultury přispívám – tím, že moderuju v radiu to sdílím, rozšiřuju a v podstatě máš i nějaký vliv, protože když pak v radiu řekneš nějaký názor na něco, tak je celkem možný, že prostě úplně nezapadne. Čímž si vlastně pak zase potvrdím to, že do subkultury patřím, protože k tomu mám co říct.

Co se ti na členství v subkultuře líbí?

Asi to, že člověk má nějaký respekt. Nemyslím tím, to, že se ti někdo klaní, ale že tě nějaká skupina lidí bere. Pak je super i to, že díky tomu, že moderuju jsem o trochu vejš než běžnej posluchač, kterej si kupuje desky a chodí na koncerty. Já se vlastně pak s těma raperama i stýkám, funguju s nima na základě nějakýho vztahu, byť je to jen třeba vztah pracovní, když s ním dělám rozhovor. Není to tak, že bych se chtěla nad někoho povyšovat, ale spíš, že si člověk říká, že je to vlastně strašně super, když tě berou lidi, který ty žereš.

Čím do subkultury nejvíc zapadáš a čím se od ní nejvíc lišíš?

Těžká otázka....myslim, že nejvíc zapadám právě díky tomu, že do ní něco přináším prostřednictvím toho, že moderuju, dělám rozhovory a tak. Prostě to nějak zprostředkuju a šířím. A čím zapadám nejmíň? Myslim že asi oblečením. Málokdy bych řekla, že jsem oblečená vyloženě hip hopově. Třeba někdy si na sebe vezmu něco, co by se tak dalo označit, ale zase si k tomu často vezmu další oblečení, který hip hopový není. Takže si myslim, že asi na první pohled by řekl jen málokdo, co poslouchám.

Má podle tebe hip hop specifickéj jazyk? Co je pro něj typický?

Určitě. Jako asi v každý subkultuře v něm je spousta slangovejch výrazů, který s tou subkulturou souvisej. U hip hopu mi přijde, že spousta slangovejch výrazů má společný s graffiti scénou, protože spousta raperů malovala, nebo doteď maluje. Pak je tam hodně

výrazů i z drogový scény, ale nevim, do jaký míry jsou používány i právě mezi lidma, co jedou v drogách, protože do týhle skupiny lidí fakt nevidim. A pak je to samozřejmě spousta a spousta slov přejatejch z angličtiny. Buď se používá anglickej výraz, nebo se počestí, skloňuje. Prostě časem se s některýma anglickýma slovy začne pracovat jako by to byly slova český. A pak si myslim, že tam jsou i neologismy, který se vlastně jinde než mimo subkulturu nepoužívaj. Napadá mě třeba slovo „bauch“ a „kak“.

Ty tenhle jazyk používáš?

Tak záleží s kým mluvíš, že jo. Do práce asi nepřiđeš a neřekneš „čau, kaku“. Ale v rámci lidí ze subkultury určitě a občas se mi stane, že tu a tam něco použiju i když mluvím třeba s kamarádkou, která do subkultury nepatří. Ale to často bejvaj právě ty slova z angličtiny, kterejm rozumí asi skoro každej.

Takže hip hop tvou mluvu nějak ovlivňuje.

Jasný, jsou to třeba ty slova, jak jsem o nich teď mluvila.

A má na mluvu vliv i hip hop jako hudební styl?

Tak to taky. Kolikrát slyšíš nějaký slovní spojení nebo rým, kterej se ti prostě líbí a začneš ho používat. Nebo třeba používáš nějaký verše a přirovnání. Nebo občas použiju nějaký přirovnání, ve kterým přímo odkazuju třeba na nějaký text. Nedávno jsem šla s kamarádem po městě a říkám mu: „Dáme si pizzičku, jak Koule“. Kdo neví, že tím narážím na track „Gastrotour“, ve kterým rapuje právě James Cole aka Koule a vlastně přímo v tom textu použije i výraz „pizzička“, tak ten je mimo.

Má hip hop vliv i na vulgaritu?

Myslim, že nějaký vliv tam určitě bude. Třeba když si poslechněš Supercrooo, tak kolikrát člověk narazí i na nějaký nadávky, který ani nezná. Nemyslim si, že bych mluvila jak kanál, ale je jasný, že sem tam mi nějaký to peprnější slovo ujede. A když je člověk nasranej, tak si uleví spíš nějakým sprostým slovem.

Co je pro tebe v textu ok, a co už ti přijde hodně sprostý?

No, když jsem hip hop začínala poslouchat, tak mi přišli dost třeba Supercrooo, ale teď už to tak neřeším, takže za tu dobu se ta moje hranice posunula a toleruju toho asi trochu víc. V tuhle chvíli asi nejsem úplně schopná tu hranici přijatelnosti určit, vždycky bude záležet

na konkrétním textu, jak je to podaný a tak. Ale asi mi nepřijde moc ok, když v tom textu ta vulgarita nemá nějakou funkci a nebo když se to tam vyloženě hemží sprostějma slovama.

Jak by záleželo na konkrétním textu?

Tak jde o celkový vyznění i téma textu. Pokud by to byl třeba text o tom jak chilluješ v parku, tak je asi trochu divný, pokud tam budeš mít jedno sprostý slovo vedle druhýho. Jako když tam je nějaký slovo, který je „společensky přijatelný“ v tom smyslu, že se užívá i v normálně v mluvě, teda myslím mluvu neoficiální, jak se mezi sebou baví třeba lidi v hospodě nebo tak, a nikdo to nějak neřeší, třeba jako „vole“, „seru na to“, „polib mi prdel“ a tak, tak je to v pohodě. Takže když máš rap o chillu a použiješ tam třeba sem tam nějaký běžný sprostý slovo, tak je to v klidu, když máš sprostý slovo za každou větou, tak už je to moc. Potom když budeš rapovat o svý milý, málokdo jí bude v textu říkat, že je „kurva“. Ale zase záleží text od textu a jak to celkově vyzní, třeba to může bejt záměr a fakt tam tý svý holce budeš říkat „kurvo“ a může to bejt v pohodě. Vždycky prostě záleží na textu. To sprostý slovo tam nikde není samotný. Vždycky se vztahuje k nějakýmu kontextu a i na něm dost záleží. Kolikrát zas máš text, kterej vyzní vulgárně, ale když bys spočítala sprostý slova, tak jich tam nakonec třeba zas tolik nebude. To je třeba u horrorcoru.

A našly by se teda texty, který ti přijdou už hodně sprostý?

Nic konkrétního mě nenapadá a ani si nevybavuju, že bych si v poslední době u něčeho řekla, že to už je asi fakt moc. Je možný, že třeba v tom horrorcoru by se něco našlo, ale tuhle scénu moc dobře neznám, nemám ji naposlouchanou, takže těžko říct.

Michal (24 let)

Na začátek se pobavíme o hudbě jako takový, takže jak dlouho hip hop posloucháš a jak ses k němu dostal?

Hip hop poslouchám, řekněme nějakých deset let. Neřeknu ti přesný datum. Já jsem s tím koketoval už nějak na základní škole – to byl třeba Eminem a spol. K tomu českýmu jsem se dostal později přes Supercrooo a přes Dixxx. K tomu mě přivedli moji rodiče, což je trochu zvláštní. Můj táta poslouchá heavy metal, má doma Helloweeny, Black Sabbath a podobně. Jednoho dne mi celej vysmátej předal nějakou flashku, kde byly asi 3 giga písniček a řekl mi: „Najdi si tam ty Supercrooo, to je strašná prdel“. Tak jsem si to našel a byla to strašná prdel. Pak jsem šel retrospektivně ke KO Kru a tak podobně. Tím začala moje pouť českým hip hopem. Souběžně s tím byli nějaký Lavorové, ale je to třeba deset let zpátky.

Co konkrétně tě u těch Supercroo zaujalo? Co byla ta strašná prdel?

První deska kterou jsem slyšel byl „Toxic Funk“ a pořád mi přijde, že je to nejlepší deska, kterou vydali. A mě na tom bavil ten nadhled, kterej tam byl. Byť rapovali o závažnejch témataech, ať je to politika, drogy a tak dál, tak pro mě rapovali vtipnou formou. Co se humoru týče, tak snesu intelektuální i takovou žumpu, takže nadmíra sprostějch slov mi vyloženě nevadila, co se Supercrooo týče a v určitejch místech mě i bavila. Bavilo mě tam to, že byť rapovali velmi sprostě a pro někoho ne úplně poslouchatelně, tak z toho bylo znát, že nejsou úplně blbý a že ty témata, který si vybíraj jsou záměrně tak narapovaný a má to svůj smysl. A i když to bylo s velkou nadsázkou a s velkým humorem, tak tam byly i vážný věci, nad kterýma se člověk i zamyslel. Takže to mě na tom bavilo – že to nebyl jen sprostěj rap, kterýmu ses musela smát apriori.

Napadly by tě teď nějaký vážný věci, který tě tam tenkrát chytly?

Baví mě track „Jádro zubra“ od Dixxx. Už to průvodní slovo: „No nevolej mi vole, já mam napíchej telefon. No vim to no/ Nevěřim nikomu, ničemu, nikomu, ničemu, nikomu, ničemu. Pšššt, ticho, ministr vnitra má rok co rok větší a větší ucho.“ Tohle bylo super, bavily mě mafiánský věci jako „Linoleum“, to bylo taky vtipný. Každopádně obecně mě baví tracky, který mají trochu politickej přesah a v tvorbě tehdejších Supercrooo byl a byl tam i dost dobře podanej, co se významu i míry vtipnosti týče.

A co tedy posloucháš v současné době?

Obecně mám rád blues, baví mě rock, sem tam si poslechnu věci, možná textově podobného ražení jako Supercroo - Tenacious D. Ty jsou taky dost sprostý a taky je tam cejtít, že to mají v hlavně docela v pořádku a hlavně je to kvalitní muzika, i když má téma jaký má. Baví mě klasický metalový věci, protože ještě před hip hopem jsem ještě poslouchal metal, hrál jsem v kapele na baskytaru, takže mě baví Slipknoti, baví mě Korn, System of a Down a takovýchle tvrdší věci. Nějakej hardcore tam taky proběhl, ale to už vůbec neposlouchám. Takže, když bych to měl shrnout, tak v současné době blues, nějakej rock, nějakej metal a samozřejmě hip hop. Jestli převážně české nebo zahraniční nevim, to je tak půl napůl. Konkrétně mě baví deska „Stay Trippy“ od Juicyho J-e, baví mě „The Marshall Mathers LP“, dvojka. Samozřejmě si někdy poslechnu i původní „The Marshall Mathers“. Co se úplně současnejch věcí týče, tak mě hodně baví Yelawolf, teď jsem si jel „SHADYXV“. To album mě hodně baví a Yelawolf mě poslední dobou hodně bere. A z českých Supa – „Čierne dni“, to mě baví hodně, baví mě „Moby Dick“, James Cole a začal mě bavit Igor, byť jsou mu dlouho nemohl přijít na chuť, protože jeho styl rapu mě fakt moc nebral, ale pak jsem přišel na to, že je to velká sranda. Musel jsem se k tomu dostat. Já jsem si myslel, že to všechno myslí vážně. Podle mě je strašně důležitý, s jakýma očekáváníma k tomu přistupuješ. Jestli k němu přistupuješ jako k člověku, kterej myslí vážně všechno co říká a že si o sobě myslí, že je velkej borec, tak se ti to spíš líbit nebude, ale když přijmeš nějakou míru nadsázky a nějakou míru karikatury sebe sama, tak tě to začne hrozně bavit. A teď už čekám na jeho desku, která snad už letos vyjde. Potom to je Hugo Toxxx – další problematická postava, která mě kdysi hrozně bavila, „Trash Rap“ mě spíš hrozně nebavil. Pár věcí tam byla velká sranda - „Rozjed' tu prdel“ byla sranda, „Instinkt zvířat“ byl docela dobrej. Zbytek mě moc nenadchnul.

Co tě na tom nenadchlo?

Já jsem měl možná trochu jiný očekávání. Zase jsme u problému očekávání. Já jsem myslel, že „Trash rap“ je velká nadsázka a bude to velká sranda, ale mě to jako velká sranda nepřišlo. Asi nejsem správná cílovka, ale dvě minuty opakování „bauch money krypl gang“ mi jako sranda nepřijde. Jasně, on tam dá dvě, tři strofy, aby se neřeklo, ale jako celek mi to už nepřijde moc funkční, takže tam bavily třeba čtyři věci a vyloženě mě našťval track „Volte mě 3“, kterej jsem bral jako světýlko na albu „Trash rap“, s mým

oblíbeným politickým přesahem a první minuta zase „bauch money krypl gang“ a nějaký věci. Takže to mě vyloženě nebavilo. Když tohle volte mě srovnáš s „Volte mě“ z „Roku psa“, tak to je totál jinde. Na tom albu to byl můj nejoblíbenější track. A i ta dvojka, kde i Smack udělala velmi slušnou sloku, i videoklip, kde škrťej pána s oranžovou kravatou, připomínající ČSSD, byl taky dobrej.

A co tě tedy baví na těch deskách, který jsi tu jmenoval?

Igor mi přijde velká sranda, o tom už jsem tu mluvil. Smacka si taky někdy poslechnu, ale spíš než desky, tak konkrétní tracky. „Oheň“ mě baví, baví mě teď dost tracků z „P’S a Love“, to se mu docela povedlo, jak po stránce zvukový, tak po stránce flow. Mám rád tu grimeovou flow, kterou tu z těch grimeovejch MCs, který tady jsou, ukazuje asi nejlíp a ta sekanost a frázování mě strašně baví. A myslím si, že je škoda, že takových tady není víc. Možná by často byli nařčeni z plagiátorství, že napodobují Smacka, to by se určitě takový lidi objevili, ale je to styl, kterej má nějaký pravidla a když se jima řídíš, tak to zní podobně. To se nedá nic dělat. Kdyby tady bylo víc lidí, který to uměj na takový úrovni...Rook, další jméno, který mě napadlo a který mě baví. Má bohužel dost krátký tracky, do dvou minut. A má texty, který vůbec nejsou blbý. Skvělá záležitost je „Enigma“ - krátká, ale taky s politickým přesahem. To mě baví. U Toxxxu mě baví spíš ty starší věci – skvělý album je „Rok psa“. Supa, to je zase trochu jiná kategorie. Tam mě baví symbióza toho melodickýho podkladu, kterej je často úplně jinej, než kterej známe z hip hopu, kde se to hemží trapem a podobně, tak on si jede něco jinýho. A třeba singl „Krekáč“ je úplně o něčem jiným, je to taková pohodovka o tom, kde žije, co dělá, kdo je. Proč ne. Je to něco, co jde, řekněme, z něj, on se snaží se nějak otevřít lidem a to je dvousečný zbraň. Může to bejt podaný hrozně naivně nebo s velký patosem, nebo se to může povýst. On pro mě ten patos nemá nikterak velkej, proto mi přijde celkem v pohodě, co se textů týče. Zase je to trochu něco jinýho. Otvírání sebe sama, to mě celkem baví, takovej „zadumanější“ hip hop, když bych to měl nazvat. To se mi na něm líbí a líbí se mi to třeba i na Coleovi, kterýho jsem taky zmiňoval. Ten je taky takovej zadumanej, pro nějakýho casual posluchače může bejt těma textama až nepřístupnej, protože jsou zvláštní. Jsou tam příměry nebo asociace, který normálního člověka třeba nenapadnou a jsou tam třeba i myšlenky, který jsou schovaný a musíš je hledat, on tam třeba řekne v nějakým odstavci něco mezi řečí, ta věc tam třeba jen zasvítlí a vyplatí se nad ní zamyslet.

Tys zmínil ty patetický texty, napadly by tě teda nějaký, který už jsou pro tebe patetický až moc?

Je to Suvereno, Majk Spirit a ještě možná někdo by se našel. Tyhle dva mě vždycky napadnou, když se řekne patetickéj text. „Ženy treba lúbit“ je podle mě hrozně patetickéj text a nemusím to. Když to slyším, tak to spíš vypínám. U Suverena je těch patetickéjch textů hodně, tam by se spíš vybíralo, který patetický nejsou. U něj se mi ale líbí ta parodie na Rytmuse, která se jmenuje „Čaroděj“. Text je sice taky takovej sluníčkovéj, ale je svým způsobem i vtipnej. Jakože to nemyslel úplně vážně. A to mě na tom baví, protože zbytek Suvereno myslí vážně, a to mě na tom právě nebaví. Ten sluníčkovéj rap mě nebaví. Je toho moc.

A ten patos je v čem?

To, že jeho rap ve mně vzbuzuje nejistotu vůči jeho osobě, tak se od toho oddaluju. Jakmile to ve mně hlodá a říkám si: „myslí to vážně, nemyslí to vážně, udělal by to, o čem rapuje nebo je to póza?“, tak se už před tím trackem uzavřu jako takovým, i když by tam třeba nějaký dobrý sdělení bylo. Nezáskal si mě třeba ani Revolta, interpret, kterej hodně rapoval o nějaký obrodě, evoluce vědomí a já nevím co...u něj mě vadily dvě věci: za první ostravskéj přízvuk. Do toho se naroďíš, takže to asi třeba tolik neovlivníš, ale mě to hrozně trhá uši. A druhá věc byla ta zaťatost být správným člověkem. Je to dobrá věc, ale zase všeho moc škodí. Když ti to říká ve 14 skladbách z 16 na desce, tak už je to trochu moc. A je to hodně monotematický. A u něj se i ukázalo, že to všechno nemyslel úplně košer. Budí to nedůvěru.

Mohl bys nějak hip hopový tracky rozdělit podle témat o kterých rapujou? Můžeš k tomu říct i nějaký příklady?

Byly by to ty zadumané tracky. To je třeba James Cole. Vybrat můžeme z jeho posledního alba několik. Třeba love song „Baby“, i když se tak nezdá a je takovej divnej, tak tam jsou dobrý myšlenky, který třeba někdo nepochytí, nebo se nad nima nepozastaví. Třeba tam je úsek, kde rozebírá slovo „milovat“, a to se často může vymknout kontrole a bejt patetický, ale u něj vůbec ne. On tam říká: „Slovo milovat, má tolik divných příchutí, nemám je rád, nejsou mí, lidi ho rádi říkaj, když jsou vyjetý, jsou šťastny, že si ho můžou konečně říct. Je to slovo do písni, je falešný, daleko krásnější je slovo mrdani“ - to je super. Za první mě to

pobavilo a za druhý jsem se nad tím zamyslel, že to tak fakt asi bude. Je to věc, která není úplně hloupá, i když se jako hloupá může jevit. To je dobrá záležitost, co se zadumanejších textů týče. Dalším tématem jsou egotripy – singly o tom, jaké jsem borec a všichni jsou proti mně hrozně low. Po celém světě to je evergreen hip hopu a asi to tak i zůstane a chce to taky určitou dávku nějakého porozumění. Asi to nejde brát úplně vážně, byť se to tak často jeví. Taky to může být myšlený ze srandy, ale u toho se to už hůř rozkrývá, jak to člověk myslí. A to je taky věc té nedůvěryhodnosti, že nevím, jak k tomu mám přistoupit. Třeba by někdo řekl že to chci moc polopaticky, což je možný. Takže egotripy taky moc nemusím, pokud tam nejsou super rýmy. Igor má taky egotripy, ale ty mi přijdou vtipný, takže ten to nemyslí tolik vážně. Nebo třeba myslí, ale já to tak vážně brát nechci, takže se mi to líbí. Ale takovej Separ nebo Ektor, to jsou interpreti, který se podle mě víc a víc utápěj v egotripech, až budou tak hluboko, že už je nikdo neuvidí. Ektor byl skvělejší na „Airon Meidan“, kde byla sranda, byl tam nadhled a ani tam nepoužil moc prostých slov. Je jich tam fakt málo. Dneska je to úplně jiný Ektor. Je si vědom svého postavení, svých peněz, tak si může dovolit být top a rapovat o tom, jak je dobrej. Ok, ať si tak rapuje, ale mě to nebaví. Stejně tak mě nebaví Separ. Na „Buldozeru“ mi přišel v pohodě, byla tam nějaká určitá míra, kdy to dokázal korigovat. Na „Pirátovi“ se utrl ze řetězu. „Hejtklub“ 3,4 – to jsou úplně zbytečný tracky. On se vymezuje vůči nějakým haterům. Slovo hater je hodně skloňovaný. Kdo je to hater? Jestli je hater každěj, kdo řekne nějaký negativní názor, tak potěš pánbůh, to jsme všichni. To je taky věc, která mě nebaví – v těch egotripech je často zmiňovaný hater. Já nevím, kdo vymyslel, že když někdo řekne nějakou kritiku na cokoli, tak je automaticky hater. Hater by měl být nějaký apriorní šířitel nenávisti. Pakliže když se mi něco nelíbí a řeknu proč, tak zákonitě nemůžu být hater. Dokáže mě strašně vytočit, když něco někde okomentuju na YouTube a hned mi nadávají do haterů. Nejsem hater. Když něco řeknu, tak proto mám důvod. A jakmile mi někdo na půlce alba nadává do haterů, viz Separ, tak mě to nebaví. Takže egotrip mě nebaví. Pak máme nějakou škatulku samu pro sebe, kterou nevím jak definovat, ale je to třeba nynější tvář Hypno808, Hugo Toxxx. To jsou věci z Marsu, nebo nevím odkud. Možná z úplně jiný sluneční soustavy. Jsou to věci strašně daleka a u některých se bavím, protože mi přijdou správně divný. To jsou věci, který moc nevím, jak pojmut. On opakuje strašně dlouho tři slova, pak tam řekne něco jinýho a pak zase opakuje ty samý slova. Asi to má svůj význam, má to třeba i svoje pravidla. Některý věci jsou dobrý tím, jak jsou jiný,

je to něco, co tu nebylo, tak za to mu patří nějaký kredit. Ale zase čeho je moc, toho je příliš, co se Hypna týče, tak je to něco jinýho, vesmírnýho a občas mě to baví a občas ne. To je podle mě věc, která je dost pro úzký okruh posluchačů.

A co tě na tom Hypnu teda baví a co nebaví?

Často mě baví produkce, který jsou přizpůsobený stylu toho rapu. Jsou jiný, jsou zvláštní, co se textů týče, tak občas mě baví volný asociace. On tam má slova, který poskládá za sebe, samy o sobě mají nějaký význam, třeba se i rýmují, ale dohromady je to takovej zvláštní guláš, že v tom něco najít je celkem fuška. A to je věc, která dokáže strašně zabavit a dokáže strašně nudit. A tam je hodně úzká hranice a podle mě po ní Toxxx neumí ještě moc dobře chodit. On si to legitimuje tím, že vydá „Trash rap“ a pojmenuje to „Trash rap“, takže kdokoli něco řekne, tak je mu hned vytýkáno: „vždyť je to Trash rap, tak co se divíš“. Ano, ale je to trochu alibistický, že to vydám, jakože to je špatný a můžu si tak za tím stát. To podle mě není vůči posluchačům úplně fér a pořád doufám, že to byla taková sranda, jako mixtape, na kterej se zapomene a přijde něco fakt dobrýho, jako třeba „Bauch Money“. A na to já čekám – na něco jinýho, vtipnýho, ale zase něco z jinýho světa, co nebude úplně hloupý, jako opakování třech slov dokola. Takže to jsou nějaký tři množiny témat, který mě teď napadly. Možná bychom mohli vzít čtvrtou množinu, kterou bychom nazvali oldschool. Tam bychom dali všechny Bow Wave, starý PSH, Prago Union. Boombap to je další skupina pro všechny, který nemaj rádi všechno nový jako trap a nemaj rádi Toxxx. To je přesně věc, která tady byla v určitým období, řekněme devadesátý léta, začátek dvacátýho století. To má svůj smysl, jsou tam věci, která jsou velký evergreeny, který se vyplatí pořád poslouchat, stejně jako jsou věci, na který se zapomene a je to dobře. Každopádně to je další skupina, která má asi pořád dost početnou základnu fanoušků, z těch tří možná nejpočetnější, protože pořád je spousta posluchačů, který tvrděj, že ten starej boombap je ten pravej rap a tohle, že už jsou jen deriváty, který jsou jen degradací toho rapu. A že ty témata, který si teď interpreti vybíraj nejsou ty správný hip hopový témata, protože ty by měly bejt na tý ulici a mělo by to bejt o tom, jak je tady špatně a o politice. A když rapují o sobě a dělaj egotrip do trapovýho beatu, tak se úplně odchylujou od původní podstaty hip hopu. Třeba je to dobře, ale nějaká evoluce tady je a nemůžeme ustrnout na rapu z roku 95. Je třeba to brát z více úhlů, než

jen z toho, že to není ten pravý rap. Ok, tak už to není pravý rap, ale je to levý rap. To neznamená, že nemůže bejt dobrej,

Tobě poslech týchle hudby nějak pomáhá během dne třeba?

Co se nálad týče, tak využívám spíš jiný žánry než hip hop. Třeba z deprese mě ale vytáhnou nějaký vtipný věci, třeba MC Gey a takovýchle věci, u kterejch se zasměješ ať už nad smyslem textu nebo nad obratama. Když nemám dobrou náladu, tak to využiju, ale to je asi jediný, co si vybavim. Nejsem žádněj zaťatej posluchač, co poslouchá jenom hip hop. Mám to jako způsob odreagování a jako zábavu. Pro mě je to hudební žánr jako každej jinej a někdo by mohl oponovat, že je to životní styl. Ano, je to i životní styl, má několik elementů, ale co se hip hopu jako hudby týče, tak ho beru jako jeden z těch žánrů, který tady jsou a nepřikládám mu nějak extra velkou důležitost v mém životě. I když má nějaký specifika, třeba že se může sám docela dobře uživit, což nevím, jestli nějakěj jinej žánr umí – vyprodat kluby a žít sám svým vlastním životem. Pro mě je to fajn zábava a fajn odreagování.

Ty jsi zmínil vtipný obraty – napadlo by tě nějaký vtipný obraty?

Třeba u Kata z Prago Union jsou obraty, který mě hrozně bavěj, to jsou texty, který jsou hrozně hutný. Přijde mi, že průměrný počet slov v hip hopový sloce je třeba dvacet a on jich tam má šedesát. Takže si to pauseneš a musíš přemejšlet nad tím, co vlastně řekl a co to vlastně znamená. To může bejt pro někoho až zbytečně složitý, mě právě baví se v tom rochnit. Teď mě napadl track „Recept“, kterej byl tuším na „Vážný hudbě“. Je to love song, ale hodně zajímavě pojatej, používá tam slova, vztahující se ke kuchyni a on tam rapuje: „Člověk by tě přeríz, až by brečel, jako bys byla cibule“. To mi přijde super geniální, tak to je třeba obrat, kterej mě baví. A takovejchle věcí, ve kterejch se vyplatí se porochnit, je na „Vážný hudbě“ i na „HDP“ a dalších albech Prago dost. A Gey ten je vtipnej sám o sobě. Už ty názvy, který jsou kombinací dvou přísloví, který dohromady vůbec nefungujou, jako třeba „Líná huba, břehy mele“. A pak rapuje o tom, jak se vysral. To jsou věci, na který je asi taky potřeba mít nějakěj speciální vkus.

Jak důležitý jsou pro tebe v hip hopovém tracky texty?

Já jsem se zrovna nedávno bavil s přítelkyní o významu textů v hudbě obecně a ona textům moc velkou důležitost nepřikládá. Jí právě zajímá ta hudební stránka věci. Třeba hip hop poslouchá okrajově, ale poslouchá ho převážně kvůli hudbě a já zase naopak poslouchám hip hop primárně kvůli textům. Takže může to mít super podklad, ale pakliže pro mě ten text nemá žádnou hodnotu, je to plochý nebo hloupý, tak je to na nic.

Jakej text by ti tedy přišel hloupej?

Tak se můžeme vrátit třeba k „Trash rapu“ tam je těch hloupejch textů pro mě víc. Když interpret dokola opakuje tři slova, který vlastně skoro ani nic neznamenaj, pak tam dá nějakou lehkej egotrp a pak to zakončí nějakým žbleptem, tak je to pro mě hloupý. Není tam nic, co by člověk objevil. Všechno, co tam zarapuje pochopíš hned, není třeba se tím nějak zaobírat a je to zajímavá jenom tím, že je to divný. To je pro mě hloupý. Nebo jsou pro mě hloupý právě ty sluníčkový tracky typu Suvereno, kdy ti vlastně neříkaj nic nového. A já se chci něco dozvědět, chci si říct: „tyjo, to je zajímavý“ a ne buďte k sobě hodní, milujte se a bude to fajn. To jsou věci, který mi přijdou taky hloupý, možná naivně hloupý. To přece víme. Každý soudnej člověk tohle vymyslí taky, byť to třeba nezveršuje.

A co je naopak dobrý?

Dobrá jsou pro mě věci, který nějak trefně reflektujou současný dění. Baví mě Rookovy věci, který jsou taky politicky laděný, bavil mě svýho času Toxxx. Baví mě, když je to nějakou vtipnou formou, nebo když tam jsou obraty stylu Prago Union, nad kterejma zůstává rozum stát a divíš se, jak to toho člověka napadlo. To mě baví. Když to není jednoduchý, když je nad tím třeba přemejšlet, je tam originální slovní spojení, humor. I když humor je hodně subjektivní věc, ten má každej někde jinde, takže někomu může přijít hloupý to, co mě přijde vtipný. To samozřejmě chápu a je to věc názoru, proto jsou podle mě nějaký internetový hádky typu čí rap je lepší úplně nesmyslný. Každýmu se líbí něco jinýho a je to tak správně. Pro mě dobrý věci jsou Supercroo – „Toxic Funk“, Dixxx, Prago Union – „HDP“ i „Vážná hudba“, nebo i album „V barvách“. To bylo album, který bylo zvláštní tou stylizací, kdy každej track byla barva opsaná slovy. Třeba track „Žlutá“. To taky jen tak někoho nenapadne a i když by se mi track nelíbil, tak oceňuju nápad. Musí

to mít nápad. A jestli je to vtipnost, chytrost, složitost, hlubokost nebo nějaká pravda vynořená z hlubin duše, je pro mě vlastně jedno.

A pokud vezmeme pólý text a beat, co je pro tebe jak důležitý?

Když je dobrej text a blbej beat, tak si to poslechnu spíš, než když je blbej text a dobrej beat. Řekněme, že pro mě to je text 70, beat 30. někdy je to 60:40. Neumim to přesně kvantifikovat, každopádně tak nějak. Přežiju blbej beat, když interpret slušně zarapuje. Ať je to sranda nebo cokoli jinýho. Blbej beat se dá pozvednout dobrým textem. Může to pak vyznít tak, že je to schválně blbý. Ten interpret tomu beatu dá nějakou tvář. Je to třeba parodie na něco – třeba se to může brát jako parodie na rap a že je to schválně blbý. Když je blbej text, tak to beat moc nepozvedne. Beat může bejt super, ale text to pak táhne dolů. Určitě dávám větší váhu textu než beatu.

Jsou nějaký texty, který ti vaděj?

Asi spousta lidí by řeklo Řezník, já ho řeknu taky, byť třeba Řezníka jako hudebního interpreta mám docela rád. On má hodně černej humor, což já mám rád. Černej humor ano, ale některý jeho texty jsou už přes čáru i toho mýho černýho humoru. Třeba text „Konečný řešení“, kvůli kterýmu byl před soudem, to je věc, která už je přes čáru. Už z ní není cejtít ta nadsázka a ta sranda, která je cejtít z jeho ostatní tvorby. „Hudba u který se chcípá“ bylo pro mě album, který bylo vtipný, i když tam byly texty podobnýho ražení o smrti, znásilňování a tak dál, ale já jako posluchač jsem tam cejtít nadsázku, že to není myšlený vážně a že je to černej humor a velká sranda. U toho „Konečnýho řešení“ to explicitně není cejtít a to mi na tom vadí. Když to slyším, tak to vypínám, protože mi to přijde hloupý. On to možná myslel ze randy, ale pro mě už to sranda není. To je třeba příklad textu, kterej mě přijde už moc. Je to zkrátka příliš morbidní.

Trochu mi přijde, že se zase vracíme oklikou k tý důvěryhodnosti...

Ano. To je o důvěryhodnosti toho interpreta jako takovýho. Já Martyho, tedy Řezníka, beru jako mistra černýho humoru. Ať už bereme jeho výtvarný sdělení, co se Martyho frků týče, nebo jeho skvělý série počítačovejch her „Život není krásný“, který udělal už když jsem byl na základce. Tam jsem úplně s libostí masakroval toho bezd'áka flaškou a hrozně mě to bavilo, protože to bylo nakreslený v Malování a každýmu muselo bejt jasný, že to je sranda. Kdyby to myslel vážně, tak tam dá nějaký expresivní fotky. Takže ta forma tomu

dala význam – že je to prostě sranda. Ta forma mu dává volnost i v té hudbě, člověk pochopí, že to je sranda. Ale jsou tracky, kde to pro mě tak cejtít není. Já ho беру jako slušného občana, kterej asi nevráždí lidi na silnici, ale slabší povahy už tady můžou zapochybovat. On má takovejch věcí víc, ale v jeho tvorbě to je menšina. Spíš to беру jako takovou srandu a jeho poslední počiny mi přišly celkem podařené. Taky mě na něm baví to, že je na něm vidět strašnej posun. Když si poslechneš jeho věci starý pět, deset let, tak je to něco úplně jinýho. Ať už jde o zvuk nebo o jeho intonaci a jeho hlas, kdy násilím chraptí, tak je to úplně jiný. I ty texty prošly nějakou obrodou – třeba trochu změkčil, ale na úkor toho tam je víc toho humoru. Baví mě, protože mi to přijde vtipný, za což by mě někdo mohl odsoudit – jak mi tohle může přijít vtipný, že znásilňuje holku ve sklepě a že si u toho James Cole honí a má na sobě triko „Ježíš tě má hrozně rád“. Ale to je prostě tak dobrý. To mě baví. Často je to fekální humor. Já jsem schopnej vtipkovat, když to přeženu, i na pohřbu babičky a mám černej humor rád. A jestli dostanu rakovinu, tak o tom budu vtipkovat. Takovej prostě jsem.

Poslouchaj hip hop lidi z tvýho okolí?

Jo. Poslední dobou se k tomu dostala mamka. Trochu přeže mě a trochu i proto, že kdysi poslouchala Eminema, protože jí dobře znělo, to jeho frázování jí bavilo. Teď se k dostala k těm zpěvavějším jako je Nate Dogg a podobně. Kontrafakty má ráda – teď poslouchala „Navždy“ a hrozně se jí to líbilo, takže bere i ty modernější věci. Ale má to podobně jako já – musí tam bejt nějaký zajímavý sdělení. Pro ní je třeba Rytmus, jako osobnost jako taková i co se textů týče, kvalitní interpret. Takže máma si něco jede, táta, ten ne. Ten kdysi poslouchal Supercrooo, ale toho to moc nebaví. Jinak co se týče mého dalšího okolí, tak lidi z radia a lidi, se kterjma se vídám tak ano, ale jinak se spíš pořád setkávám s lidma, který hip hop moc neposlouchaj a divěj se, že mám na sobě metalovou mikinu a ptaj se mě, jaktože mám metalovou mikinu, když jsem přece hip hoper. A úplně z nich cejtíš tu laickost a že vůbec nepochopili tu subkulturu, že to prostě není buď a nebo. Dneska je strašně málo lidí buď a nebo. Takže spíš se setkávám s lidma, který berou hip hopera jako rovnokšiltáka, kterej nic jinýho neposlouchá a maj k tomu spíš averzi, než aby to chtěli třeba nějak pochopit. Třeba otec mé přítelkyně se málem otočil naruby, když mu řekla, že dělám v hip hopovým radiu, a bál se, co mu přijde domů.

Čili se tedy spíš setkáváš s předsudkama vůči týhle subkultuře?

Jo, určitě. To se setkávám častěji s předsudkama, než s lidma, který by se o tom se mnou bavili. To málokdy. Spíš právě někdo přijde do radia a ptá se mě, co poslouchám, že jsem rockově oblečený – mám černou mikinu a džíny a červenou palestinu a hned jsem rockově oblečený. To jsou lidi, který podle oblečení souděj nějaký charakter člověka, což nejde. Pakliže jsem nějak oblečený a nemám rovněj kšilt, tak to neznamená, že nemůžu poslouchat hip hop. Já rovněj kšilty nenosím, protože v nich vypadám jak debil. Ale že bych kvůli tomu neposlouchal hip hop, to ne. Já ho poslouchám. Takže jsou to předsudky, hlavně asi vůči tomu, jak se někdo oblíká, hned tě řaděj – přijdou a řeknou: „Ty musíš bejt rocker“. A pak když jim řekneš, že děláš v hiphopovém radiu, tak se diví, že by to neřekli.

Ještě k tomu okolí bych se zeptala, jestli ti to nějak rozšířilo sociální vazby.

Co se novejš lidí týče, tak že by se navodily nějaký velký přátelství, tak to asi říct nemůžu, bohužel. Ale co se mýho obohacení týče, tak jsem občas v kontaktu s nějakějma interpretama – bavim se s nima, dělám s nima rozhovory. Ať už v radiu po telefonu, nebo naživo. Třeba jsem se bavil s Colem naživo a byl to pro mě velkej zážitek. To je ten přínos, kterej to pro mě má – můžu přičichnou k těm lidem, který jsou tady top a nemyslim si, že bych se v nějaký jiný hudební branži mohl bavit s někým kdo je top. Že bych přišel ke Karlu Gottovi na kafe. Tady mě baví, že ty lidi, který jsou tu top, tak jsou to normální kamarádi, co choděj hulit, nebo na pivo. Dá se s nima bavit a co já jsem měl štěstí se potkat, tak z nich necejtíš nějakou nadřazenost – z Vladimira jsem to necejtil, z Lavora jsem to necejtil, z Cola jsem to necejtil. Pravda je, že jsem se ještě nebavil s Ektorem nebo s Toxxxem a podobnejma, u kterejch bych to možná cejtil. Ale že by mi to vyloženě rozšířilo vazby, to asi úplně ne, ale spíš jednotlivý zážitky a přístup na akce, kam bych se asi běžně nepodíval.

Tys už tady tu módu trochu zmínil – myslíš si, že je v současný době je něco, podle čeho lze poznat člena hip hopový subkultury?

Rozhodně mají subkultury svoje znaky. Ano, subkultura jako taková má znaky, podle kterých se pozná, ale neznamená to, že 100% insiderů bude tyhle vnější znaky používat. Jsou lidi, který poslouchaj hip hop a nosí nízko kalhoty a rovněj kšilt a vypadaj vtípně, jsou lidi, co nosej to samý a vypadaj dobře, jsou lidi, co to nenosej a poslouchaj hip hop. Ano,

hip hopová subkultura má určitý znaky – často se to pozná podle módy. Ale nemůžeš říct, že tenhle člověk co má tu kšiltovku na hlavě bude poslouchat hip hop. Třeba je to multiinstrumentalista a hraje v metalové kapele na bicí. Podle mě nemůžeš takhle lidi škatulkovat úplně přesně. Asi budou hardcore členi subkultury, ale podle mě jich je čím dál tím méně a časem se to úplně zesublimuje a bude to jako propojené.

Takže nějaká hip hopová „uniforma“ už není? Žádný typický znaky by se už nenašly? Třeba jako je u pankáčů číro?

U pankáčů by to bylo číro, u hip hoperů by to byl rovně kšilt, kalhoty u kolen a mikina o číslo, nejlépe o dvě čísla větší. To je ale taky uniforma, která je stará třeba deset let, kdy to bylo a vrstevníci v mém okolí tehdy chodili často takhle oblečení. Já jsem nosil džíny s rozkrokem u kolen a přišel jsem si jako frajer. Měl jsem takový ty rozkydlý boty, skateový. Ale to je věc, která podle mě docela mizí a i napříč tou subkulturou se to tak nějak unifikuje do čím dál tím víc normálního stylu. Teď jsou hodně oblíbené Air Maxy, takže by se dalo říct, že teď frčej, nebo obceně boty Nike. Nevím, proč si hip hopová subkultura vzala zrovna tuhle značku. Často taky vidím Supry. Řekněme, že boty teď můžou bejt jedním ze znaků toho, jestli posloucháš hip hop nebo country. Takže dneska by do té uniformy patřily sneakers, ale úplně škatulkovat to nejde. Není to dogma.

Kde je podle tebe hranice toho, kdo do subkultura patří a kdo už ne?

Pro mě je tohle určitě problematický. Já si myslím, že byt' dělám v rádiu, tak do subkultury zas tolik nepatřím, protože jsem pořád dost různorodý, co se názorů na hudbu týče a spousta lidí, který do subkultury patří by si třeba v životě nepustila to, co poslouchám já, nebo by nekoukala na takový filmy, nebo nevím. Skoro nehulim, piju střídě, nikdy jsem neměl nic tvrdšího než marihuanu, což ale neznamená, že všichni rapeři jsou feťáci a ochmelkové, to samozřejmě ne, ale co si budeme povídat, z nějakýho důvodu tam ta marihuana figuruje a figuruje tam hodně. Jestli do subkultury patří ten kdo hodně hulí, jestli tam patří ten, kdo poslouchá hip hop, spíš jo, ale tu hranici neumím určit. Určitě tam bude patřit ten, kdo pravidelně navštěvuje akce, kdo jezdí na Kemp, nebo na Hip Hop Žije, kdo se oblíká tak, že může v lidech mimo subkulturu nějak zosobňovat hip hopera. Když se někdo normální na ulici otočí a řekne si: „jo, to je hip hoper“, tak ten tam spíš patří, než nepatří, protože nosíš rovně kšilt a posloucháš často Rytmouse, nebo ho hraješ z telefonu

tyhle věci. Často je to mládež, která trčí někde venku na lavičce a z telefonu jim často hraje nějaký hip hop a pak půjdou na Lávku na nějaký koncert, tak ti tam asi patří. Ale neumím to říct úplně. Takže kdo tam patří? Ten, kdo poslouchá pravidelně hip hop víc, než jiné hudební žánry a ten, kdo chodí na akce častěji.

Takže co je tím pádem na tom členství důležité?

Asi je důležité i to, jak se ten jedinec sám nějakým způsobem vidí. Když o sobě říká, že patří do hip hopové subkultury, tak tam asi spíš patřit bude. Asi k ní má bližší vztah než k jiné subkultuře, protože kdyby měl vztah k metalové, tak říká, že je metalák. Já jsem se v posledních letech nesetkal s člověkem, který by říkal, že je striktní hip hoper. I ti, co do subkultury patří poslouchají různé věci. Takže o té hudbě to úplně nebude. Je to spíš o nějakém stylu života. Pakliže jsi od patnácti tagovala po zdech a měla problémy se zákonem a pak jsi hulila, pak jsi poslouchala hip hop a pak jsi chodila na akce, tak jsi člen. Ale obecný znak subkultury je nějaká mentální příslušnost, kdy to o sobě tvrdíš, pak konzumace marihuany, to je tam často, pak že posloucháš ten žánr jako takovej, víc než jiné žánry a patří tam lidi co dělají graffiti, breakdance, samozřejmě tam patří MCs. Ten, kdo tu muziku dělá, tak se může škatulkovat jako že je insider v té subkultuře. Takže i když je to nějaký hodně velký amatér, který teprve začíná a má za sebou jednu desku, tak už by tam taky patřil, protože udělala desku hip hopovou a ne metalovou.

A je pro členství důležitá nějaká znalost?

Je tam třeba znát minimálně jazyk. Každá subkultura má svůj jazyk, pakliže se budeš bavit s lidmi z hip hopové subkultury a nebudeš znát jediný slangový výraz, tak se s nimi moc nedomluvíš. Takže musíš znát určitě znát jazyk. Musíš znát minimálně nějakou lehkou teorii hip hopu – co tam patří a co ne, znát nějakou hudbu a být alespoň párkrát na nějaké akci. Tak potom se můžeš řadit mezi členy. Takže na prvním místě je to jazyk, na druhém je to muzika, potom nějaký další znalosti, jakože umíš vyjmenovat elementy hip hopu, ale s tímhle taky můžeš být jen antropologický student a nemusíš být insider a nevím jak tohle pak odlišit. A pak by tam byl asi styl života. Třeba nějaký graffiti nebo battly.

Mluvil jsi tu o jazyku – co je pro hip hopovej jazyk typický?

Tak máš tam slangový výrazy, který se časem mění, často se tam hovoří o drogách, který mají samozřejmě spoustu synonym – páрно, piko atd., nadužívání převzatých anglických slov, to tam samozřejmě taky patří. Slangová slova z angličtiny, který se buď nějak přetransponují, nebo se použijou v té stejné formě a prdnou se do české věty. Někdy se i vyskloňují. To jsou věci, který je potřeba znát, když se chceš bavit, aby tě neměli za outsidera a neřikali si, že jsi nějak divnej, že mezi ně nepatříš. Takže to je tam třeba na nějaký elementární úrovni umět. Potom jazyk jednotlivých insiderů se taky liší. Já sám znám lidi, který nějak mluvě a jsou to insideri a já tak nemluvim, protože mi to přijde hloupý. Ale třeba nejsem insider, nevím. Každopádně jsou tam až zbytečně nadužívaný cizí výrazy, čeština je dost široká, ale to je znak té subkultury, že se tam hodně přejímá.

A jaký prostředky z této subkulturní mluvy tedy konkrétně používáš ty?

Tak asi jich moc nebude. Používám cizí slova z angličtiny, co se tu ujaly – umím se bavit s lidma a mít v každé větě nějaký anglicismus. Umím to říct, ale nedělám to, protože mi to nepřijde dostatečně český. Co se češtiny týče, tak jsem docela patriot a nemám rád úplný plevele v jazyce a když se to dá říct česky, tak nepoužívám cizí výrazy jenom proto, abych se s nima domluvil. Taky jeto asi daný i tím studiem – vyskytuju se někde na akademický půdě a tam takhle mluvit nemůžu. Takže používám sem tam nějaký přejatý význam, kterej se z hip hopu používá, sem tam nějaký amerikanismus, ale moc toho není. Já sám jsem spíš outsider. Ale zase když dělám v hip hopovém rádiu, tak nemůžu bejt outsider úplně.

Ještě u toho jazyka bych se tě zeptala na vulgaritu, o který jsme se už trochu bavili. Co ti přijde v pohodě a co už ti přijde vulgární? Kde ty máš tuhle hranici?

Já jí mám asi hodně daleko. Co se hip hopu jako hudby týče, tak já jsem docela zvyklej na vulgární rapy a že bych si u něčeho řekl: „ne, to už je sprostý“, to se nestává, byť to sprostý je, tak si to poslechnu. Jasně, když se tam melou sprostý slova v každé větě, tak se mi to nelíbí, přijde mi to vulgární a přijde mi to až nadužívaný. Občas ty vulgarity mají svůj význam a jsou funkční, ale často jsou až příliš používaný. I v mluvě dvou insiderů. Tam jsou vulgarity, který by tam bejt nemusely. Přijde mi vulgární, když se bavíš s nějakým kamarádem a používáš v každé druhé větě vulgarismus – ať už český, či zahraniční, je to

jedno. To mi nepříjde úplně ok. Já sám osobně jsem taky občas vulgární, takže nemám k nim úplnou averzi, ale všeho s mírou. I v hip hopovejch textech je spousta vulgarit, ale často jsou tam použity tak, že mi nevaděj.

Ty jsi tu mluvil o funkční vulgaritě – kdy by tedy ta vulgarita byla funkční?

Tak to se opět vracíme k Supercrooo, tam je to hodně. Tam by taky někdo řekl, že je to nadužívaný, ale tam mi to z nějakýho důvodu nepříjde úplně pravda. Jsou interpreti, který uměj ty sprostý slova použít – buď je řeknou určitým tónem, nebo je použijou v takový konotaci, kdy mi to vulgární nepříjde, kdy mi to přijde třeba jako trefný pojmenování něčeho. Kdybys to vysubstituovala za jiný, jemnější synonymum, tak by to nevyznělo tak silně, jak interpret zamejšlel. Takže pakliže to má nějaký efekt ve směru nějakých superlativů, v nějakým důrazu na něco, tak ano, to mi přijde funkční. Pakliže to je jenom výplň, která nemá sama o sobě význam, tak mi to přijde zbytečný. Takže v kontextu toho tracku, nebo tý mluvy musí mít nějaký význam samo o sobě, tudíž většinou nějaký důraz na něco – když chceš něco hodně zdůraznit a už nevíš, jak jinak to říct. Ale pakliže to je to jako výplň, když ještě potřebuje slabiku do textu nebo něco, tak to už je zbytečný. Nějaký výplně se mi moc nelíběj.

Z toho co jsme probrali vyplývá, že ty hip hop nevnímáš jako nějaký „Svůj“ styl, že nejsi zarytej hip hoper. Cejtíš se tedy jako člen subkultury?

Já nevím. Já jsem poslední track nahrál někdy třeba před dvěma rokama a od té doby mám naplánovaný, že s kamarádem uděláme mixtape. Už máme koupený beaty, ale ještě jsme nic neudělali a strašně se to táhne. Ale tohle asi není úplně známka toho, že bych byl úplně insider, protože hudba je něco jinýho, než subkultura jako taková. Já se sám v sobě asi úplně nevyznám. Stejně jako nevím, co chci v životě bejt, tak ani nevím, kam pořádně patřím, co se subkultur týče. Podle mě nepatřím nikam, protože jsem nakoukl k pankáčům, nakoukl jsem k metalákům. Možná na gymplu jsem byl metalák, kdy jsem nosil černý Steelky a černej kabát, metalovou mikinu, chodil jsem na metalový koncerty, tak jsem byl asi metalák. Tam jsem byl insider. Byl jsem na nějakých hip hopovejch koncertech, mám doma nějaký desky, poslouchám to, bavím se s lidma, co jsou insideři, ale nepovažuju se za hip hopera. Já jsem se ani tenkrát nepovažoval za metaláka. Takže jestli jsem nebo

nejsem insider nevim, ale asi spíš ne. Když srovnám jak mluvím a jak se oblíkám s tím, jak mluví a jak se oblíkají jiní, tak mi přijde, že jsem jinej a že tam úplně nepatřím.

Když bychom si vzali toho insidera, co si myslíš, že by měl přinášet on subkultuře a subkultura jemu?

To je pro mě složitá otázka. Nevím. Určitě ta subkultura žije z lidí, který jí tvořej. Jedinec jako takovej je docela bezvýznamnej, ale subkultura jako celek má určitou váhu. Ať už to je umění, knížky nebo graffiti, či komiksy. Subkultura jako taková produkuje určitej druh umění, kterej je hodnotnej a kterej je trochu jinej než obecně uznávaný umění, co máme na každý výstavě. Subkultura produkuje umění, který má svou váhu a to tý většinový společnosti přináší nějakej jinej pohled na svět. Třeba trochu vulgární, ale to není úplně špatně. Ta vulgarita je v životě přítomná všude a zase ji úplně ignorovat taky není úplně dobře. A co přináší jedinec subkultuře? Možná je to další další článek do soukolí toho všeho, každej, kdo v tý subkultuře je, tak ji může něco dát. Ať už to je muzika, umění, může to bejt dobrej tanečník, může to bejt dobrej writer. Pěkněj tag na zdi je svým způsobem umění, byť to ne každej ocení. A to dělá většinou jedinec, takže ten může rozšířit záběr subkultury jako takový, může i třeba přinýst prolínání do jinejch žánrů, může jí třeba něčím obohatit. To mám taky rád, když se ta subkultura neuzavírá sama do sebe, přejímá nějaký znaky zvnějšku. A to ten jedinec může nějak ovlivnit nějakým způsobem.

Pavlína (22 let)

Jsi lektorka street dance. Jak dlouho se tancování věnuješ? Jak ses k tomu dostala?

Já tancuju už asi šestým rokem. Dostala jsem se k tomu úplně náhodou – začala se mi líbit hudba jako r'n'b, hip hop a když jsem potom viděla ty tanečníky, tak mě to nadchlo. Naše rodina nikdy neměla pořádně peníze na to, abych chodila někam do lepší skupiny, takže jsem se přihlásila do Domu dětí a mládeže, kde byl kroužek reggae a měly tam být prvky street dance, ale spíš jsme se učili výrazák, street dance a hip hop jsem se spíš naučila z You Tube, nebo když jsem chodila na různé workshopy, ale do pořádné skupiny jsem nechodila. Dostala jsem se k tomu, protože mě nadchla ta hudba, oslovilo mě to, ale jinak poslouchám úplně cokoli.

A hip hop jako takovej posloucháš jak dlouho?

Tak ten už poslouchám asi od třinácti, takže už to bude skoro deset let.

A k týhle hudbě ses dostala jak?

To bylo taky úplnou náhodou – brácha přitáhl domů nějaký písničky na cédéčku, tak jsem to poslouchala, něco se hrálo v rádiu, tak jsme si to natáčely s kámoškou, to byl teda hlavně pop – Britney Spears a tak, a jak jsme pak měli doma internet, to bylo v nějakých mejch čtrnácti, tak mě nadchlo, že jsem si tam mohla objevovat písničky a našla jsem nějakou hiphopovou stránku a hrozně se mi ten styl líbil. Tak jsem si stáhla asi dvacet alb všemožnejch interpretů a začala jsem to poslouchat ve velkém stylu. Začala jsem se podle toho i oblíkat. Nadchlo mě to víc než rock a pop a byla jsem z toho nadšená, takže jsem to začala poslouchat. Ne že bych na to tancovala, to ne.

A co konkrétně teď posloucháš z hip hopu?

Já poslouchám v podstatě úplně všechno, nemám vyloženě vyhraněný zpěváky. Nejvíc alb mám od Akona, těch mám strašně moc, ale on se teď dal spíš na takovej romantickéj hip hop, takže je to takový pomalejší a mě právě teď víc baví rychlejší věci, spíš do krumpu, to je tvrdší, víc se tam nadává a je to takový drsnější, ale záleží podle nálady, protože třeba teď jsem se zase dala na dance.

Co tě na tomhle stylu baví?

Líbí se mi, že ta hudba je rytmická a je tam rytmus – že tam je hlavně ten beat, ten základ toho. A nezáleží na tom, jak je beat rychlejší – jestli je pomalejší nebo rychlejší, jestli tam jsou sloky daný pomale, rychle a podobně. Mě to oslovuje, ne že by to pro mě byl životní styl, to asi ne, ale že je to takový pohazení po duši. Není to jen hip hop, jsou to i jiné styly, vždycky narazím na nějakou písničku a najednou se mi hodí do celého dne, ale třeba u toho hip hopu, tam jsem to začala poslouchat proto, že to vyjadřovalo moji povahu, jsem taková ztřeštěná, nabitá energií a ono to hodně vyjadřovalo.

A cejtíš se jako příslušník týchle subkultury?

To si nemyslím. Já vyloženě vyhraněný styl nemám. Lidi v tom kolikrát hledají náboženské otázky a podobně. Že to je něco čemu musí být člověk věrný, musí vyznávat tohle a tamto. A tenhle je nejlepší a podobně. A to mě nebere. Já to poslouchám, protože mě to oslovuje, nabuzuje mě to, ale že bych se řídila podle toho, že se mám takhle oblékat, tohle nosit, tohle poslouchat, v tomhle jezdit, to mě nějak nic neříká.

Poslouchají hip hop lidi v tvém okolí? Kamarádi a tak?

Pár kamarádů, co hip hop poslouchají samozřejmě mám, i brácha si ode mě občas stáhne nějakou písničku, která se mu líbí. Ale nejvíce lidí se kterými se setkávám a poslouchají tuhle hudbu jsou na kroužku, protože do té hudby tancujeme. Ale třeba moje nejlepší kamarádka tenhle styl absolutně nepodporuje. Ta podporuje úplně jinou cílovou skupinu. A já si myslím, že je to lepší, že se protiklady přitahují. Mít společnou hudbu a tak je sice fajn, ale pak se můžeš porádat kvůli tomu, že tenhle zpívá líp než tenhle a takovýhle nesmyslný hádky. Když se nad tím tak zamyslím, tak se spíš bavím s lidmi, který to neposlouchají.

A máš pocit, že hip hop nějak ovlivňuje vztahy s lidmi v tvém okolí?

Když vezmu nějakého breakdancera, kterého v hiphopové hudbě vyloženě jede, tak oni to berou jako nějaký životní moto, pomalu by kvůli tomu i umřeli, aby něco dokázali a předhlonili se v tom, co umějí nebo neumějí. A to už mi, s prominutím, přijde padlý na hlavu. Tohle je prostě hudba, která má člověka potěšit, pohladit po duši, má mu to zvednout náladu, ale ne že mu bude říkat: „Takhle máš žít“. To mi přijde jako hloupost. Žít

si má každej jak chce a ne podle nějaký hudby, co támhle nějakej blbec nazpíval někde v rohu a řekl si „hele, to je dobrý“.

Tys říkala, že normálně se moc hip hopově neoblíkáš, jak by podle tebe měla vypadat „uniforma“ hip hoperů?

Tak to záleží jakej styl ty lidi podporuju, protože je oldschoolovej hip hop, newschoolovej hip hop a pak se to ještě řadí podle tanečních stylů – je dancehall a poppin a lockin a podle toho se ty lidi hodně oblíkaj. Já jsem spíš do toho oldschoolu, takže vyloženě podporuju to hodně volný oblečení. Přijde mi to pohodlný, dobře se v tom tancuje, i když se člověk zpotí, tak ho to větrá a je to spíš jenom o tý pohodlnosti a o tom, že ono tě to trochu nabudí do toho stylu, že se musíš uvolnit. Oblečení je na tobě povolený, tak tě to povolí i celkově. Ale jiank si myslim, že se hodně uznávaj kšiltovky a boty. Boty jsou asi nejdůležitější část uniformy, myslim. Spousta lidí to hrozně řeší – oni řešej jakou máš značku, jaký jsou novinky na trhu, jestli jsou to Air Maxy, jestli jsou to Airy, nebo jestli jsou to Jordany a teď se to řeší podle toho, jakej ten styl je. Já tohle vůbec neřeším, mě je úplně jedno, co na tý noze mám, hlavně když mi to zpevní nohu, nerozbiju si v tom držku a je to v pohodě. A ještě se hádaj o kšiltovkách, boty a kšiltovky, ono ani tak nezáleží jaký máš triko nebo kalhoty – to si v podstatě můžeš koupit co chceš, ale právě jaký máš boty a kšiltovku řešej absolutně nejvíc ze všeho. Nějaká značka nejvíc top a musí to ještě nějak vypadat, a čím víc seš nabalená těma krávovinama na sobě, všemožnejma doplňkama, tak tím líp. Čím víc se lesknou, tím líp.

Vnímáš, že by k tobě jinak přistupovali lidi, který hip hop neposlouchaj?

No, lidi o tom mají hodně předsudků, ale to je proto, že neví, jak to vzniklo. Ono to vzniklo tak, že v Americe ty gangy potřebovaly nějak vyndat tu energii a nechtěly se mlátit na ulici, tak to řešili tímhle stylem – dělali graffiti, oblíkali se podle toho do jaký tý skupiny patřili, protože west side a east side měly svý barvy, šátky a tohleco a nosili hadry podle toho. A oni tu hudbu vymysleli a poslouchali proto, aby si zanávali, zatancovali do toho a tím je porazili. Tím, že umí tancovat líp jak ti ostatní. A takhle mezi sebou soupeřili a bylo to mnohem lepší než kdyby si rozbili držku na ulici. Ale lidi v dnešní době to nechápou, vůbec nevědí jak to vzniklo a myslej si, že to je nějakej gangsta style. Že všichni budou hrozně agresivní a tak. To není vůbec pravda. Ty lidi můžou bejt úplně v pohodě,

ale prostě vyznávají tuhle kulturu z toho důvodu, že prostě chtějí patřit do nějaký crew a chtějí jiný crew ukázat, že oni jsou ti nejlepší.

Takže většinou se setkáváš s nějakými předsudky?

Jo, jsou to předsudky. Jako je pravda, že oni něco třeba niče, ale to už jsou takový ty blbci, s prominutím. A je úplně jedno, jestli je to hoper nebo úplně normální kluk, kterej se obléká jako diskant nebo punker nebo rocker. To už takhle můžu odsoudit úplně všechny. To je většinou mládí, to nemá s tím stylem nic společného.

Pomáhá ti nějak hudba, nebo celkově tenhle styl v nějakých životních situacích?

Je pravda, že když jsem třeba hodně naštvaná, tak si pustím takovej crunk a docela solidně to ze sebe vybiju, ale taky to nepomáhá vždycky. Když jsem třeba smutná, nebo mám blbej den, tak si zatancuju, ale když nemám náladu a nechci to poslouchat, tak to poslouchat nebudu. Spousta lidí na to furt jede, ale já si myslím, že když na tom pořád pojedou, tak budu mít za chvíli vymletej mozek a nebude mě to tolik bavit, takže je lepší to obměňovat třeba jinýma stylama. Není dobrý bejt furt na tom jednom. Ale když třeba chodím tady na tréninky dvakrát do týdne, tak mě to strašně uvolňuje a je to pro mě absolutně nejlepší část týdne. Je to pro mě uvolňující, člověk se dokope do toho tancování a poslouchání té hudby, ale je to uvolňující, příjemný, dostanu se z toho stresu a ze všeho.

Takže je to pro tebe relax?

No relax. Je to pohlazení po duši.

A co texty tracků? Řešíš to nějak?

Jsem na tohle docela háklivá, protože spousta lidí si stáhne písničku a říká, že je skvělá a pak si vůbec nepřeložej text. A ten text může bejt slátanina nějakých úplných blbostí. Třeba Nicki Minaj a „Anaconda“, nebo Jason Derulo ůWiggle“. To jsou písničky, kdy někdo dal nějaká slova a zní to dobře. Jako melodie je super, ale text je na nic, oni tam zpívají úplný blbosti. A mě hrozně vadí, že lidi říkají, jak je to skvělá písnička. Ne, nejlepší písničky jsou ty, který mají nějaký smysl a navozují určitý pocit, náladu, nebo problematiku. Ale když někdo začne zpívat „mám velkej zadek, mám velkej zadek“ a začne tam tancovat, tak mi to přijde jako blbost, to neřeší vůbec nic. To vlastně řeší jen to, že má velkej zadek.

A když bychom tedy vzaly texty, který jsou o něčem, bereš si z těch textů něco? Vztahuješ si je nějak k sobě?

Jo, některý věci jo. A ono je potřeba to hodně řešit v choreografii, protože jít na vystoupení a mít tam text, kterej je celej sprostej od „A“ až do „Z“, tak to mi přijde jako strašná ostuda, protože nejen že jsem pak špatná v tom, že jsem si to nepřeložila, ale když by mi pak děti, kterým je do deseti let tancovaly na nějaký strašný sprost'árny, tak to vypovídá o tom, že já jako lektor jsem absolutně selhala a že si to nepřeložim. A spousta lektorů a trenérů to dělá. Oni si neuvědomujou, že ten text je sprostej a že to je špatně. Ale já si osobně myslim, že nějaký hiphopový písničky jsou normálně v pohodě pro děcka a pro juniory, ale je potřeba si to přeložit.

A jsou nějaký texty, který ti vyloženě vadí?

Nejhorší jsou asi texty, kde hrozně řešej sexualitu. Osobně si myslim, že se to pořešilo už hodněkrát, je na to milion písniček, každá druhá písnička je o tomhle a není to absolutně nic zajímavýho. Když nějakej kluk zpívá o holce co támhle udělala tohle a támhle tohle, jako o čem to je? Oni prostě už ztrácej ten smysl hip hop kultury. Hip hop neměl bejt o tom, že se budeme bavit o chlastu, o holkách, o drogách, ono to mělo původně bejt o tom, že si prostě postěžuju na politiku, nebo si řeknu „hele ta holka mě opustila, ona mě nemá ráda“, nebo „mě to ve škole nejde, protože jsem blbec, ale jde mi tancovat“. Hip hop byl pro mě o tomhle a ne o tom, že každěj bude zpívat o takovejch blbostech. To jsou prostě blbosti. Ale to je newschool. Oldschool tohle nedělá, tam jsou ty písničky super.

A když bychom tedy vzaly tu vulgaritu v textech? Jak to máš?

Já osobně český písničky vůbec neposlouchám, protože to už by mi opadaly vlasy na hlavě. To fakt nemusim. Jako občas je dobrý poslechnout si to a zasmát se, ale když bych na to chtěla tancovat, nebo pustit si to někde, to bych se fakt styděla. Když to je anglicky, tak někdy to tam je tak rychle, že třeba ani nepochytíš to sprostý slovo, takže to nevadí. Ale když je každý druhý slovo sprostý a zpívaj to tam dokola, tak si řeknu, že to už nebudu poslouchat. To mě jako fakt uráží a je mi to hloupý.

Proč si myslíš, že jsou v těch textech tak sprostý?

Protože chtěj vyjádřit naštvanost. To, že takový oni jsou, že jsou drsný, když nadávají, že jsou frajeři. Ale to není pravda, frajer bude, když nazpívá nějaký rychlej text, kde mu pomalu nerozumíš ani slovo, jak je to rychlý. A tomu já říkám frajer- oni vlastně si původně nestěžovali, nenadávali tak na sebe. Oni si nenadávali, oni se zesměšňovali. To je rozdíl. To je jako kdybych řekla třeba: „Tvoje máma je tlustá a vypadá jako slon“. Tak to je v pohodě, to bych brala, ale když pak začnou ty sprostěárny, tak to je na hlavu.

Vnímáš teda, že hiphopová kultura je sprostší než jiný?

Je. A myslim, že to dost přepratlati a úplně to zkazili. Úplně zavrhlí celej ten počíték a jak to vzniklo a udělali si z toho něco jako „kdo řekne nejvíc vulgárních slov, ten vyhrál“. V každé písničce slyším sprostý slovo. To mi přijde ubohý. Já taky umim mluvit sprostě, ale nutně to ventilovat támhle do písničky mi přijde hloupý. Ať si jde zařvat někam támhle na kopec a nedává to do písničky, která za něco stojí rytmem, melodií a všim. To je tak ponižující. Nevim proč to dělaj. Mladý lidi si ten text nepřiložej, těm je to jedno, co je v tý písničce, hlavně že je dobrej rytmus, beat, melodie. Starší lidi to taky nedělaj, jak jsem zjistila a dělá to strašně málo lidí a je to hrozně hloupý, protože oni pak vlastně přicházej o celej ten smysl toho. Oni jdou tancovat, připadaj si jak borci a co z toho? Tancujou do tý hudby, vůbec tím nic nevyjadřujou a ještě k tomu ze sebe dělaj frajery. Ale to není jenom v tomhle, to je ve všech stylech, je to úplně jedno.

Tak je tam i nějaký pozérství, ne?

Když budeš mluvit s nějakým raperama, tak ty ti řeknou, že ty sprostý slova vyjádřej to, jak je naštvanej, že je fakt drsnej, že myslí vážně to, co říká. Jako to chápu, když to myslej opravdu vážně, tak v pořádku, ale jinak tam nenadávám. Oni na to maj rozdílný názory.

Jasný, záleží s kým mluvíš. Třeba někdo to tam dává i záměrně, například SuperCrooo, který to tam daj aby provokovali...

Ale třeba Prago Union, ti tam maj taky sprostý slova, ale frontman tam vždycky nadiktuje strašný rytmiky, že se tomu fakt začneš smát. Protože jak do toho šišlá a ještě tam hodí ty rýmy, tak si říkáš, že to je frajer. Protože jsou to fakt hezký rýmy a není to sprostý, nijak mě to nepohoršilo. Kdybys poslouchala odlschoolovej hip hop, tak tam najdeš hlubší smysl toho, jak to oni mysleli. Třeba teď budem s holkama tancovat na písničku „Killing Me

Softly“ od Fugees a to je o holce, kterou podvedl kluk a tohle a zpívaj o tom. Nebo třeba Nelly ty jeho písničky taky vypráví o tom, jak chtěl sbalit holku, protože je pěkná a takhle. A takhle by to mělo bejt. Nebo já nevim nějaký drsnější. Crump je hodně sprostěj, protože seš vytočenej a potřebuješ si ty nervy vytočit ven, tak tam sprostý jsou. Třeba v jedný písničce v refrénu říkaj: „jdi do háje jdi do háje, jdi do háje“, ale v tý sloce říkaj „štveš mě, vypadni z mý hlavy, protože tam nemáš co dělat“. Prostě mi přijde, že ty starší texty jsou lepší. Pak taky záleží jestli je to funky, nebo jestli je to ten poppin, lockin. Protože ten lockin a funky jsou spíš veselý, prostě paráda a poppin, tam je ten feel spíš jinej. U toho funky je to něco ve smyslu „dneska je krásnej den a já jsem šel na procházku ven“. To je v pohodě, tam jsou super melodie a rytmiky.

Tak to funky mi přijde dost hozený i do reggeačka...

No jasně. Ale tam je to spíš „hulim trávu, pohoda, jazz“. To mi taky nevadí jako hulim si trávu – pořád lepší než nadávat a řešit nějaký blbosti.

Petr (24 let)

Nejprve se tě zeptám, jak dlouho hip hop posloucháš a jak ses k němu dostal?

Tak to je hodně dlouho. Asi od osmý, devátý třídy, kdy jsem se do toho vpravil asi nejvíc. Dřív jsem to tak nějak pomíjel, moc jsem se tomu nevěnoval, moc jsem to nesledoval, a v tý osmičce, devítce mě k tomu přivedl kamarád. To začalo PSHčko, Supercrooo a takovýchle věci.

Co tě na tom zaujalo konkrétně? Proč sis řekl, že to je dobrý?

To bylo v době nástupu puberty a líbilo se mi na tom takový to hajzlovství, hlavně u Supercrooo. To jsem si poslechl „Fotky z novin“ a říkal jsem si, jaký to jsou borci.

Co na těch Fotkách z novin bylo to „hajzlovství“?

Ten obsah, ta revolta, to drsný. Sprostý slova a tyhle věci, když to poslouchá nějaký čtrnáctiletý, patnáctiletý cápek, tak ho to dostane. To jak vydissili Dádu a ostatní. V dnešní době by byl něco podobného Ektor, akorát tam je to špatně uchopený.

Co je na tom špatně?

To složení. Když ho poslouchaj patnáctiletý buchty, který on vypíná v klubech při koncertech, tak tam u něj něco není v pořádku.

Co tě na tomhle stylu baví?

Hraní se slovy. V podstatě mě na tom bavěj ty slovní hříčky. To, jak interpret zpracuje jazyk, jaké tam hodí rým a tak. I ta rytmická složka je fajn.

Jaký slovní hříčky? Mohl bys něco vypíchnout konkrétně?

Tak určitě Prago Union, cokoli od Kata. Třeba ve „1/4 na prd“, tam je „*a bába z trafiky si pod pultem svoji břitvu brousí, nemá krk, zato má fousy, a ráda si představuje, jak tě někde v průchodě rdousí.*“ To si představíš takovou tu typickou trafikantku, takovou tu zemitou. U toho se docela bavím. Je to takový to knedlíkovatý.

Charakterizuj termín „knedlíkovatý“.

Je to takový to hňáňání v tom stereotypu, podle mě. Tak bych to asi vysvětlil. Je to žití v takovým čecháčkovství.

Čili pro tebe je nejdůležitější umět si hrát se slovy?

Jo. Třeba propojovat spisovnou a nespisovnou češtinu. Když použijou nějaký knižní, až archaické výraz a za to daj totální slangovej nebo až argotické výraz. Něco konkrétního mě asi nenapadá, ale expert na to byl Indy a hodně to má i LA4 - na Panaromě to najdeš. Ten to má dost často, až se v tom někdy posluchač možný ztrácí. Ale zase je to osobitý.

Jak bys popsal hraní se slovy? Co pro tebe znamená umět si hrát se slovy?

Vytvořit souvislej text, kterej má hlavu a patu, postavit ho tak, aby měl nějaký sdělení, aby byl podanej nějakou formou - buď drsnou nebo třeba vtipnou, což mám nejradši, nebo nějaký chill out, prostě pohoda, sluníčko a tak. Je důležitý, navodit v posluchači atmosféru, buď je to tvrdý a cejtim se jak borec, nepřemožitelnej Bůh. Nebo si odpočinu, zasměju se věcem, který vidim kolem sebe a řeknu si: „jojo, to je pravda, takhle to vystihl nejlíp“.

Je to teda nějaký způsob umění pojmenovat?

Rozhodně. Originální pojmenování běžnejch věcí a událostí, který jsou kolem nás.

Co bys v tom hraní se slovy označil jako dobrý a co naopak jako špatný?

Když bych to měl vzít od základů, tak když si vezmeš Prago Union, kde máš Kata a srovnáš to třeba s Igorem, tak to je úplně jinde.

V čem je to jinde?

Je to jinde v tom, že Katovi to prostě sedí. To posloucháš a přesně víš, co doplní za slovo, nebo to předvídáš. Kdežto třeba Igor, Smack a tihle trapoví rapeři, tak tam máš třeba „děvko jsem v hajzlu“ a to máš čtyři minuty. Nic jinýho tam není, není tam žádný sdělení pro mě, a to mě nebaví.

Když si teda vezmeme text od Prago Union, třeba „Dezorient expres“, co je na tom dobrej rým? To hodnotný?

Třeba tohle: „*Nemáme mnoho taktů, přesto je to muzika.*“ - slovo „taktů“ můžeš chápat jako takt ve smyslu hudebním nebo jako takt ve smyslu chování. To je prostě hraní si se slovy. Člověk ví, jak to Kato myslí, ale je tam třeba i jiný slovo nebo tak. Nebo třeba tohle: „*Tvůrčí krize, ryze jako svině*“ - použije rým, ty slova jsou zvukově skoro stejný.

Nebo: „*Jenže mě to přešlo tolikrát, že už si připadám jak zebra.*“ - to je nádherný přirovnání. Nikde jinde se s tím nesečkám, než v některých textech.

Takže tam je tedy hodnotný hraní si se slovy v jakém významu?

Za první jde o ten význam a pak se mi taky líbí, že to není pro debily. Ne každý tohle pochopí. A pak je důležitá i ta zvuková stránka. Pro hip hop je stěžejní, aby to dobře znělo.

Když si tedy vezmeme třeba ten text „Děfko Jsem Real“, v čem je to oproti tomu Katovi jiný?

Na to když se podíváš, tak nevidíš schéma toho rýmu. Není tam schéma abab, ale tady je abcd, pak možná třeba b. Prostě text nemá tu zvukomalebnost. Tohle třeba docela jde: „*Někdy je to jako sen, čubky, čáry, bary, udílení cen.*“ - tady se to celkem rýmuje, to je v pohodě. Tady se už o ten rým trochu snaží. Celkově je to takový „fameovitý“ - dělání si jména, když to tak řeknu. Což podle mě třeba ten Kato nemá zapotřebí. Tohle je prostě „já si jedu svůj styl, jsem originál, nikde není lepší než já, mám vás všechny v hajzlu, je mi všechno u prdele, mám svůj weed a tak“.

Takže beat nepovažuješ na obzvlášť důležitější?

Beat taky – to je právě ta rytmická složka. A v tom hip hopu si najdu v podstatě jakékoli beat podle nálady – najdu tam jak smutný beaty, tak ty hypovací a tak. Je to pro každého. Když si vezmeš rock nebo punk, tak tam asi nebude žádná love story. Posluchač si může vybrat, na co má náladu – jestli chce tvrdost, chill nebo nějakou srandu. Třeba u Resta, jeho trueschoolový věci, který mu dělá Fatte, tak to je chilloutový. Ty jazzový samplý a tak. Na druhou stranu třeba nějaký elektro beaty, co dělá Trafik, tak to je prostě prdel. Na nasranost by to byli jednoznačně Supercrooo a v současné době asi Sodoma Gomora.

Když teda teď máme nějak ty beaty rozdělený podle nálady, jak v tom pak figuruje text?

Musí odpovídat tomu zvuku, tónině. A když to bude něco klidného, kdy si představuješ moře, slunce, slunečníky, tak aby tam dával rap o tom, jak je v pohodě, jak si jede a tak.

Takže text by to měl podpořit?

Naopak – beat podporuje text.

Co konkrétně posloucháš? Mohl bys vypíchnout nějaký jména?

Z českých nebo slovenských?

Úplně odkudkoli.

Tak začnu v Čechách, tam to je klasicky Supercrooo, ještě ty starý, PSHčka, všechny. Potom Kato, ten mě baví dost. Sem tam určitě Marpo – i ta jeho starší tvorba byla fajn. Rest je taky super, i Garand je fajn. Ale tam už jsou to někdy takový kliše texty a už je to moc dětský.

Co je na těch konkrétních jménech dobrý?

Rest je jednoznačně největší kulomet na scéně. Ten ty slova sype, to má z těch freestylů, to je vidět. Garand, to jsou takový love věci, chillový věci, něco je tam smutnýho, takže když je nějaký depka, tak se v tom něco dá poslouchat. Třeba „Pavučina lží“ nebo „Nebeská“, u který je to hlavně ten beat. Neříkám, že je to něco pro tvrdý rappas, ale neurazí to. U Supercrooo je to hlavně to zmrdství, třeba „Superstar“, to je disovací věc jak prase a pak tam jsou takový samcovský věci, jako třeba „Baby“, kde máš „*Klekni si na postel, zavři oči, otevři pusu, vystrč prdel, podej mi gel!*“, což do té doby nikdo nedělal.

Říkal jsi, že Garand je někdy kliše. Co je kliše text?

Asi takový ty texty typu „drž si svůj sen, dělej pro to všechno a ono se to splní“. Takový ty rádoby motivační věci a témata. Takový texty má třeba Spirit.

A co Slovensko?

Tak to je klasicky starej Kontrafakt, i ten novej. I když ten novej, jak co. H16, klasika, Moja Reč. Prostě klasický věci.

Jak bys charakterizoval pojem „klasický“ - co je v hip hopu „klasický“?

Třeba starý Kontrafakti nebo PSH. Do roku 2002, 2003.

V čem je ta klasičnost?

V té době to bylo něco novýho. Nebylo to okoukaný jak beaty, tak texty. Jsou to věci, který nejsou ani hajzlovský, ani hodný, ale jsou sdělovací. Je to uprostřed, buď je to trochu na jednu nebo na druhou stranu, ale nikdy to není úplně. Když si vezmem tvrdý texty, což je třeba Supercrooo a na druhý straně hodný texty, což by byl třeba PSH „Zpátky do dnů“ -

chilloutovej text, beat je v pohodě a Kontrafakt podle toho jaký měli období, ale začali spíš na tý měkčí straně, ale teď se to přesunulo k tý tvrdosti. Třeba „JBMNT“, tak to je jasná tvrdost. Pak třeba Indy & Wich, to sou taky věci, který do do té doby nebyly a proto jsou tak originální, jsou prostě neoposlouchatelný. Je to taková specifická kategorie toho, co tady nebylo. Tady byl Chaozz, ale to byly prostě kinder texty. Byly to jednoduchý textíčky jako: „Hej Bassi, viděl jsi včera zprávy?“ to bylo pro generaci, který byly stejně starý jako Chaozz, takže jim bylo nějakých šestnáct, ale tohle bylo i pro starší lidi. Bylo to pro lidi který byli starý jako Indy a další rapeři, takže o nějakých deset let starší než ti, co poslouchali Chaozz. Ty klasický věci už jsou daný. Dneska už ty věci můžou bejt buď tvrdý nebo měkký, ale nic mezi tím už moc není. A nebo je ten zlatej střed, to je třeba ten Rest. To jsou věci, který jsou na pohodu. Ale věci jako třeba „Z tvojí 1/4“ nebyly ultra tvrdý, ale taky to nebyl žádněj měkkejš.

Takže převážně posloucháš Československo?

Jo. Jinak taky Lords of Underground, House of Pain, Cypress Hill.

Poslouchaj hip hop i lidi z tvýho okolí?

To určitě, protože mě k tomu přivedl kamarád, takže většina lidí to poslouchá. I když jako v poslední době musím říct, že některý to opustili. Možná to pro ně byl jen přechod z té raný puberty, kdy člověk poslouchá takový ty hypovací věci a tak. Teď jsou spíš takový nevyhraněný a neberou ten hip hop jako že to je jejich styl.

Takže si nějak rozšířili stylový pole.

Ono i vzniklo hodně stylů jako grime, trap a tak se víc profilovali.

Čili když by se to nějak shrnulo, tak tvý kámoši ten hip hop spíš poslouchaj.

Jo.

A ty hip hop vnímáš jako nějakej „svůj“ styl?

Já nejsem úplně vyhraněnej a ani vlastně moc nemůžu, protože dělám DJe, takže musím mít přehled, skrz různý žánry. Když je to kvalitní věc, tak mi nevadí poslechnout cokoli, krom asi nějaký dechovky, když mám náladu, tak klidně i klasiku.

Takže bys hip hop neoznačil jako tvůj hlavní styl?

Dřív jo, ale teď už ne. V nějakých těch 15-18, kdy člověk hledá, kam se zařadit a jak se profilovat. Potom už máš pak jiný starosti – práce, škola a tak. Už si nepotřebuje dokazovat, že někam patří, protože ví, kam patří a musí se podle toho zařídit. Poslouchám rap, ale už nebudu zatvrzele chodit jen v hiphopových hadrech a bombit metro. Mám o tom velkej přehled, dokážu o tom mluvit megadlouho, ale už to na mě není tolik vidět. Nepotřebuju to tolik prezentovat. Myslim, že dneska je v tom velkej rozdíl mezi pražskejma a mimopražskejma lidma. Tam vidíš, že těm lidem je dvacet a jsou to ti zatvrzelý rapáci, maj kšilty, volný hadry a čmáraj si tam někde na báby stodolu. Tam si myslím, že to přichází trochu později. Já třeba sem tam kšiltovku taky nosim, to není problém, ale že bych to měl pořád, nebo nosil vytahaný kalhoty a tyhle věci, tak to úplně ne. Nejvíc je to asi poznat na botách, tam si lidi dávaj záležet.

Máš pocit, že hip hop nějak ovlivňuje vztahy s lidma v tvém okolí?

Jo, určitě, třeba jsem zažil, že když člověk nosí hiphopový věci, tak už na něj některý lidi hleděj s despektem. Není to jenom u starších ročníků, ale je to i u vrstevníků. Prostě ty máš tu capu a oni hned: „joo to je ten pozérek, co si hraje na hiphopera“. Takže jo, dotýká se to vztahů. Ale mě je to celkem u prdele, kdo si co myslí. Nějak to neřeším.

Jak bys charakterizoval toho pozéra?

To sou ty lidi, co se chtěj cejtit drsně a přitom nosí upnutý džíny, maj vyholenou pŕlku palice a dělej ze sebe hipstery. Je to o člověku, o tom jakej kdo je. Každěj k tomu přistupuje jinak a je to o tom, jak si to přebere v hlavě, jak to má bejt. Není úplně možný to nějak generalizovat, nebo to dát do globálu.

A kdybys měl porovnat rozdíl mezi tím, kdo je pozér a kdo není, kdo je „real“?

Lidi, co jsou v tom dýl to nedávaj najevo za každou cenu, nemaj potřebu ventilovat ven, že jsou zapřísáhlý fanoušci hip hopu a přes to nejede vlak. O tom jsme se už trochu bavili.

Takže se setkáváš spíš s nějakějma předsudkama?

Ty předsudky tam jsou, ale už to podle mě mizí, už je to minimální, nesetkávám se s tím, že by někdo byl dissovanej.

A jaký předsudky jsi tedy zaznamenal?

Takový ty klasický, že „to je ten hoper, to je ten blbeček, takový to hůů s rukama nahoře“ a rovný kšilty, takový vyjádření, že to nějaká nižší kultura. Ale to bylo spíš dřív, dneska už se to tak moc nebere, jak je toho hodně, všude jsou hipsteři, celý se to rozdělilo a člověk už to tak nevnímá.

Ty sám se cejtíš jako příslušník hiphopové subkultury?

Vzhledem k tomu, že jsem na to psal závěrečnou práci, tak jako jo.

Kdy ses za člena začal považovat?

Asi tak v těch patnácti, když jdeš poprvý do těch klubů, máš tam bandu kámošů, který jsou stejně oblečený. Dřív třeba platilo, že hopeři se hrozně dobře rvali. Já jsem malej, tak to u mě moc nebylo.

Kdy ses jako člen cejtil úplně nejmíc?

Asi v těch klubech, když přijdeš někam na akci a lidi na tebe koukaj, poznaj že jsi ten fanoušek a tak. Nebo když jsem dělal Dje na hopovejch akcích. Hrát jsem začínal na hip hopu, klasický gramce, to jsem dělal před před před předskokana ještě tomu předskokanovi. Tak tyhle věci, kdy jako pán koukám na ty ostatní mám to pod palcem.

A naopak byla někdy situace, kdy jsi o svém členství pochyboval?

Ne, že bych o tom vyloženě pochyboval, ale někdy mi vadil, jak se na mě některý lidi koukali. I dneska to někdy cejtim, třeba když jedu v noci v tramvaji nebo tak, tak na mě všichni koukaj, fizlové na mě koukaj, když kolem mě projedou - přibrzděj, koukaj, jestli někde nemám barvy nebo tak. Tak spíš tyhle věci.

Pro co by si měla subkultura vážít zrovna tebe?

Třeba mě těší, že když udělám nějaký beat, který tvořím občas pro zábavu, když je na to čas, a když se to lidem líbí, stáhnou to, liknou to, tak z toho mám radost. To je taková věc, která pro mě má nějaký význam a řeknu si, že to nedělám nadarmo.

Co se ti líbí na tom, být hoperem?

To vědomí, že tam patřím.

A kde si myslíš ta hranice toho, kdo do subkultury patří a kdo už ne?

Já si myslím, že každý člověk by měl vědět ty základy, historii. Kdo, co, proč udělal, ne jako úplně kdy to vyšlo, vědět přesný datum, ale aspoň se orientovat, když třeba řeknu Supercrooo, tak že předtím bylo KO Crew, žejo. Proč vzniklo Supercrooo, proč byl „Toxic funk“ novej, proč to tolik lidí ovlivnilo. Prostě vědět souvislosti mezi tím. Jako říct: „jo, já znám tadytoho a jo, to mi něco říká“, tak jako to je fajn, ale podle mě to není úplně ten ryze hiphopovej fanoušek.

Takže by měl znát nějaký ty zásadní...

Takový ty okamžiky a vědět kdy zhruba se to stalo. Aby si prostě neřekli, že třeba album „My 3“ je stejný jako „Rok psa“ a takovýhle věci.

A když si ty věci někde načtu...

To není o tom si to nějak načíst, to je o tom poslouchat. Aby mu to přirostlo k srdci. Ne aby si řekl: „tak a teď budu hopperem, sjeďu si „raz, dva tři, sloni už jdou“ a i když se mi to nelíbí, budu znát to nejstarší“. To ne, člověku se to musí líbit. Pak může zkoušet další a další interprety. Zjistí co se mu líbí a co ne, vyprofilovat se, věnovat se tomu. Když se v tom člověk nějakou dobu pohybuje, tak dostane nějaký feedback, kam patří, kde má mantinely, kde ho to bere a odkud už ho to moc nebaví. A to chvíli trvá, není to tak, že se ráno probudíš, řekneš si, že celý den budeš poslouchat rapy našeho Pepy a bude to. K tomu si člověk prostě musí dojít. Rozhodně nemá cenu to nějak lámat přes koleno.

Zmínil jsi „zásadní“ věci, co je pro tebe tím zásadním? Co by měl člen vědět at' už poslouchá Ektora nebo třeba Garanda nebo cokoli jinýho?

Takový ty základy, že to vzniklo v Americe, asi každéj zná Eminema, 50 Centa. Aby to nebyl jen ten čecháckovskej nýmand, co cení jenom tohle, ale nic jinýho neví. Třeba když člověk poslouchá Smacka a měl by povědomost třeba o Supercrooo. Měl by v tom mít návaznost, mít to propojený. Aby měl alespoň povědomost o tom, že tam něco takovýho je, nemusí to znát nějak extra do hloubky, ale aspoň něco vědět. Je to celkem mladá kultura, není tu tak dlouho, takže toho není tolik, aby to bylo nějak těžký pochopit. Pořád jsou to stejný lidi, za těch dvacet let se toho zas tolik nezměnilo. To si myslím, že je dneska problém těch novejšch lidí, který jsou hrozně úzce profilovaný na ten jeden směr a ty hranice hopperství se hrozně rozplynuly. Třeba když bych vzal ty fanyanky Ektora, tak těm je

čtrnáct a znají od něho tři, čtyři tracky. Ale už neznaj to, co dělal v roce 2008. Maximálně si najdou ještě třeba rok 2011 a „Topství“, ale nic jinýho neznaj. To se mi zdá blbý. To už je taková trendovost, je to módní hit. Společnost na ty mladý hrozně tlačí, aby se někam profilovali. A když se neprofilujou. Tak jsou divný. Za nás to úplně tolik nebylo. Spíš to bylo obráceně. Byli takoví ty normální lidi, co si jeli Evropu 2 a tak a dneska je to punkerka, mastnej dredař, je to hoper, dubstapař a tak. A ten, kdo je úplně nevyhraněnej, tak je to outsider společnosti.

My už jsme se toho oblečení dotkli. Ty sám se asi oblíkáš jako příslušník?

Jako jo, ale už to taky neberu jen výhradně, že bych nosil ty povislý kalhoty pod prdel. Dřív jo, ale teď už ne. Od té doby se móda hodně změnila. S tím oblečením je hrozněj problém. Hip hopový oblečení bylo strašně znásilněný téma interpretama, ani nevím jestli jsou to interpreti, jako Justin Bieber. Ty prostě nosej ty rovný kšilty ozdobný a tak, podle mě hrozně zkazili tu kulturu. A přenesli to do mainstreamu.

Má tedy v dnešní době oblečení v tom členství váhu?

Minimálně. Tim, že se to promísilo různějma stylama – už se nejde striktní hip hop, ale do toho se namotal grime, do toho je blízko k dubstepu, třeba lidi, který chodí na dubstep jdou zároveň třeba na toho Smacka, protože to je jim to téma beatama blízký. A tak splývá i to oblečení. Pak tu jsou populární lidi jako právě ten Justin Bieber, kterej začal nosit capy a tak, takže si to všichni začali hrozně kupovat a machrovat, že maj tu capu. A je z toho módní hit.

Je teda teď těžší rozeznat členy subkultury?

Ani ne těžší – víš že to poslouchaj, ale nevíš jestli zrovna poslouchaj ten trap, nebo nějakej underground, nebo Paulieho.

Jak podle tebe má vypadat „uniforma“ subkultury? Co by měl mít na sobě správnej hoper, případně hoperka?

Tak rozhodně kšilt, to určitě, boty – Niky, bílý nebo basketový jsou fajn. Mikiny nebo bundy. U těch kalhot se to už moc nepozná, ale tyhle věci jsou celkem důležitý.

A nějaká značka, která s tou subkulturou souvisí?

Podle mě Nike. Hlavně u bot. Neviděl jsem moc hoperů, který by měli Adidasky. Když teda pomínu Německo, Bushido a tak, tak to jsou Adidáci. Ale to jsou Němci, ty to tam mají domácí značku, ale u nás jsem neviděl moc lidí, co by nosili Adidas.

Pomáhá ti hip hop jako takovej třeba někde doma nebo ve škole?

Jo hodně. Třeba co se týkalo češtiny, tak při nějakých těch lingvistických cvičeních mě napadaly jednotlivý rýmy, takže mi to usnadnilo vypracování nějakých blbostí, co jsme dostali zadány. A nebo je to dobrá v obecném životě. Líp se dokážeš vyjádřit, napadají tě souvislosti. Je to lepší v komunikaci.

Tak ti to pomáhá rozšiřovat slovní zásobu?

Určitě – je to lepší než číst. Třeba Prago Union. Když to posloucháš, tak potom tě třeba napadne ta stejná metafora. Buď ta metafora, nebo tě napadne slovo. Přechází to do jazyka.

A texty jen posloucháš, nebo si je třeba i vyhledáváš?

Vyhledávám, když něčemu nerozumím. Ale to je málokdy. Hodně se mi to stávalo ze začátku, když tam byly třeba slangový výrazy z graffiti – třeba slovo charáč, kde jsem pochopil o co jde až když to Orion vysvětlil v Český RAPublice.

Jakej vnímáš přístup k tvý osobě od lidí, který jsou mimo? Vnímáš tam nějaký rozdíl?

No jasný. Už jsem o tom trochu mluvil s těma vztahama. Teď už to není takový protože už to člověk tak nehrotí, nebo si toho spíš nevšímá a nebo už je ta kultura tak rozlezlá, že už je to skoro všude kolem mě. Ty kšiltovky vidím všude u těch čtrnáctiletých, patnáctiletých, i niž. Vidím, že každéj má rovněj čepec a kalhoty pod prdel. Ale už si toho asi spíš nevšímám. Od těch starších ročníků by se to ještě dalo najít, ale ta hranice se každým rokem smejvá a už to není tak vyhrocený.

Seznamuješ se skrz subkulturu s novějma lidma?

Hodně. V podstatě i profesně – jako DJ jsem se učil na gramce, takže jsem se setkal s hodně lidma. I co se týče kámošů, přes který jsem se k tomu dostal – to jsme si pučovali céděčka, přece jen to bylo v době, kdy céděčka frčely.

A na koncertech se seznamuješ?

No někdy se domlouváme s těma starjma. Na těch koncertech moc nevim – podle mě už je to tak zmainstreamovaný, že už tam ty lidi choděj, aniž by to znali, nebo byli úplně zarytí fanoušci. Podle mě je to třeba škoda. Takový to „jéé, hraje tady PSHčko,“ ..vlastně neznaj ani jeden jejich text nebo tak. Znaj třeba jen „Prahu“ nebo „Penerský dezert“.

Pomáhá ti tahle muzika v nějakých životních situacích?

Rozhodně. Jak jsem říkal, že je hip hop specifickěj v tom, že si najdu ten beat, kterej se mě třeba v tu chvíli dotýká – najdu tam jak přísný, tak veselý věci, tak to, co mě nadzvedne, nebo nějaký motivující. To si myslim, že u ostatních stylů to moc nenajdu. Třeba u hard rocku nebo u metalu nenajdu nějakou lyrickou baladu na city, nebo tak.

Takže tu náladu ti to...

zlepší. A hlavně když je tam ten český, nebo slovenský jazyk, kdy tomu textu rozumim a spíš si dokážu spojit tu hudbu se slovama. Když je třeba pro mě ten beat motivující, tak vim, co tam bylo za slova a pak si na to vzpomenu a řeknu si, že to bylo dobrý. A řeknu si, že mám zatnou zuby a jít dál, kdy se třeba nedaří.

Co pro tebe znamenaj texty, tys už to tady trochu nakousl, maj pro tebe nějaký zvláštní význam?

Záleží hrozně na interpretovi. Třeba Kato, to je sice underground, ale ty jeho texty mě tak strašně bavěj a jsou tak hrozně hravý, že tam často nacházim inspiraci nebo tak.

Co tě teda na textu baví? Kdy si řekneš, že ten text je dobrej? Co by měl mít?

Rozhodně správný rýmy, když řeknu dům, tak nedám rým dům, ale třeba bum, bum, bum, nebo něco. V dnešní době chce bejt každej raper, nebo je ten boom, že každej si nechá udělat u Rooftopu věc, rodiče mu daj 50 000 a „na, běž si támhle udělat klip“, v Rooftopu mu to udělaj a on pak machruje, že má u Rooftopu klip, že mu to dělal Ondra Žatkuliak a že je to velkej pán, přitom ten text je tak strašně sračkovej, že se to nedá.

Záleží i na tématu?

Taky záleží na tématu, ale spíš ty témata bejvaj už jakoby uzákoněný. Moc nevnímám, že by byly nějaký nový témata. Podle mě jsou takový hlavní – ty chillový, kde je prostě brčko, pohodička, slunce, léto, baby a takovýhle věci. Pak bejvaj takový ty typu „já jsem ten bojovník pravdy, není nikdo lepší než já“, to je třeba Ektor, takový ty motivující, hypovací songy. Potom bejvaj citovky, love songy, to je podle mě asi Paulie Garand, nebo Spirit. Pak jsou to texty o trávě, cash a káry, to je Kontrafakt. Pak tam jsou třeba takový ty texty, co má třeba Rest o tom, že nahoře možná něco je a tak, něco jako spirituální, ale ne v pravým slova smyslu. Moralizující, nebo kritizující texty, ty dělá vlastně taky Ektor. Ten je úplně vysazenej proti těm „dilinám“. Nadává na zlatokopky. Mě se to teda nezdá zas tak strašný – děvky byly a budou. A pak, to možná bylo spíš dřív, dost to měl Cole, zaměření na multikonzumní společnost – proti tomu knedlíkovství, čecháčkovství. Kritika tý zaprděnosti. Smrdí to rybou, jak říkal.

Jsou nějaký texty, který ti nepřijdou úplně ok, nebo ti dokonce vadí?

Hodně. Co třeba naprosto neuznávám, nebo mě to vůbec nebere, tak to je trap nebo grime. Třeba interprety jako Igor, to už fakt nemůžu, Smacka taky moc nemusim.

Co ti na tom vadí?

Tak když si pustíš „AK47“, tak jako fajn, ale co s tím? Jako jo, je to prostě styl, ale nechytne mě to, není tam nějaký nápad, ten tam nevidim a to mi vadí.

Takže to jsou texty, který ti nic nedaj? Chápu to dobře?

No jasně. Nebo třeba nepochopim jejich podstatu, to prvotní sdělení. Nebo je to sdělení tak jednoduchý, že řeknu „fajn, ale je to pro mě málo“. Přijde mi to nízký. To by bylo třeba i to „Děfko jsem real“, co jsme rozebírali. To je dobrý když máš nějakou depku nebo tak. To si pak člověk při poslechu řekne, tak mi všichni polibte prdel, já jsem tady pán, mám vás všechny v píči.

Takže jde hlavně o textovou stránku.

Jasně, podle mě je textová stránka na hip hopu to nejdůležitější. Ten beat je taky fajn, ale to už je ten bonus navíc, kdy se to může mega vylepšit a může to bejt obrovskej hit a nebo ten beat nebude tak dobrej, ale ten text to bude vždycky zahraňovat. Když budeš mít dobrej beat a text bude na hovno, tak všichni řeknou, že je to fajn, ale co s tím? Je důležitý, aby to mělo nějakou hlavu a patu.

Máš pocit, že hip hop jako takovej má specifickej jazyk?

No určitě. Tam je to nejvíc spojení spisovnejch slov s těma nespisovnejma a to je právě na tom nejhezčí. To se mi na hip hopu hrozně líbí. Konkrétně mě zrovna teď nic nanapadá, ale celkem často na to člověk narazí.

A co si myslíš, že je na tom jazyku hip hopu typický? Co tam musí bejt? Co by měl obsahovat?

Ten rým. Slova, který dobře zněj a nebo si ten člověk tam může doplnit nějaký slovo, co ho napadne ještě než to ten interpret řekne, to je na tom to nejlepší. Že on už si tam člověk doplní slovo, aniž by to předtím slyšel a ten interpret to fakt řekne, to je prostě to hraní.

Čili kdybys měl text, co se rýmuje a na druhý straně text, kde ho není tolik, ale zas má skvělou slovní zásobu...

Ten rým může bejt i na nějakých pěti, šesti slovech, tak mi to nevadí. Pak jsou teda texty, kde toho rýmu tolik není, ale i tak to není špatný, to je třeba LA4. Ale jak co. U těchhle věcí záleží i na náladě. Nevadí mi ani jedno ani druhý, všeho musí bejt s mírou.

A když bychom vzali jazyk, kterým mezi sebou mluví příslušníci subkultury? Tam je něco typickýho?

Tak jsou tam ty odborný věci, nebo ty názvy, co koloujou v tý subkultuře, ale tak každá subkultura má svoje výrazy, který používá.

A ty sám takovejhle jazyk používáš?

No jasný. Záleží na společnosti v jaký jsem, ale většina lidí mi rozumí.

Tys už mluvil o tom, že ti to nějak rozšiřuje slovní zásobu, máš pocit, že hip hop i jinak ovlivňuje to, jak mluvíš?

Obecně se tím ta verbální složka rozvíjí. Jaký slova použiju. U těch starších alb už jsou třeba slova, který se vůbec nepoužívaj, protože je to už třeba dvacet let. Takže je to i návrat do historie – člověk si obnoví slova, který se už třeba nepoužívaj a potom vypadáš jako intoš, protože znáš slova, o nichž ostatní netušej, co to vůbec je.

A máš pocit, že to ovlivňuje i tvoji vulgaritu?

To si nemyslim. To určitě ne. Hodně lidí říká, že hip hop je vulgární, ale je to o tom, co si člověk poslechne. Je to možná tou roztříštěností hip hopu, kdy jsou pod tím různý styly – veselý, smutný, nasraný beaty a texty a tak.

A kde se tedy podle tebe ta vulgarita obecně bere?

V textech se to bere protože tam potřebujou zamáznout nějakou stopu, aby jim to vyšlo, to bejvá asi nejčastěj a co se kultury týče, tak sprostý slova se už učej děti ve školce, takže podle mě to tím není nějak ovlivněný. To záleží na osobnosti jak používá sprostý slova.

A co ty sám vnímáš, že už je vulgární a co ti přijde, že je v pohodě.

Třeba prdel je slovo, který už je podle mě v normě. To už je lidový. Asi ta hranice je mezi tím zmrdem. Tam je to „z“ a je to takový úderný. To už je takový za tou hranicí.

Takže vulgarita v textech ti přijde v pohodě.

Záleží, co tím textem chce ten interpret říct. Pokud to bude nějaká lyrická věc, tak tam asi těžko bude „kurva“ nebo tak. A když to bude nějaký hraní si na pány, kde je interpret ten king, tak asi „kurva“ tam bude často.

Přijde ti, že některý texty jsou už hodně sprostý?

Tak asi Řezník nebo Sodoma. Ale i to je v normě – člověk to nesmí brát jakože to má urážet, ale že to je součástí textu. Že to nemá urazit, ale pobavit, nebo víc specifikovat to vyjádření. Hodně sprostej text jsou třeba „Fotky z novin“, ten diss na Dádu, ta z toho musela bejt hodně dlouho smutná. V podstatě „Toxic Funk“ byl první hardcorová věc u nás. Předtím tu trochu byl Marpo – „6 metrů hluboko“, takže tam už byly první náznaky toho hardcoru a potom přišli Supercrooo. Tam je vulgární hlavně to vyznění. Mě třeba

nevadí, když vim, že sprostý slovo potřebuje kvůli době. Když to potřebuje nějak zaplácnout a začít novou větou textu. Když to sdělení je jiný, než úplně strašně dissováci, tak ok. Jde spíš o to, o čem je text, o to celkový sdělení a vyznění textu.

Přijde ti, že jsou situace, kdy ten hiphopovej jazyk není vhodnej?

Dneska už nevidím rozdíly. Třeba v devadesátých letech to byl ještě underground – hip hop nebyl moc rozšířený a co se dneška týče, tak to není něco, co by se vyčleňovalo ze sociálního života, že by to bylo mimo. Podle mě jsou ty rozdíly hodně smytý, už se to nějak nevyhraňuje.

Takže podle toho co říkáš soudím, že nemáš pocit, že by hip hop jako subkultura byl sprostší než já nevin, třeba punk.

Ne, to ne. Podle mě ten punk je daleko sprostší. Protože v tom punku je jenom to řežeme. Tam nemáš jakoby rozdílný texty, tam máš ty texty pořád stejný a to je právě omezenost většiny žánrů, že je to tam jednotný. House bude housem, elektro bude elektrem, dubstep bude dubstepem, ale hip hoppvej beat bude vždycky jinej.

Proč si myslíš, že jsou sprostý ty interpreti v textech?

Bud' je to, klasicky aby se jim to hodilo do té beat stopy – bud' to potřebujou zaplácnout nebo se jim to hodí do rýmu, nebo je to fakt účelně a má to vystihovat podstatu toho textu. Nic složitějšího bych v tom nehledal.

A jak vnímáš samotný interprety? Jsou takový jako se prezentujou v textech? Nebo jak to s nima je?

Zase záleží jakej interpret to je, třeba Vladimír 518, to je podle mě strašně vzdělaný člověk. Na to, že je z hip hopu, to pak nesnáším ty lidi, co řeknou, že v hip hopu jsou jenom vymaštěnci. Když vidím, že tenhle člověk i publikuje, dá dohromady knížku o subkulturách, takovou bibli. Nebo třeba Cole. To jsou lidi, co filozofujou. Záleží jak kdo.

Takže někdo je pozér a někdo je real.

Jo. Ale zase záleží, jakej styl v tom hip hopu dělá.

A jak to teda na tomhle záleží?

Těžko říct, můžem to rozebrat od začátku.

Tak když bychom vzali ty texty, který jsou real a kde je ta póza?

Tak ten Ektor to je jasná póza. I Hugo podle mě. Poslední dobou ho taky moc neberu. Co dřív bylo fajn, tak byl „Rok psa“, to byl takovej vrchol, to byl nějaký rok 2008, kdy se mi fakt líbil. A potom, co se dal dohromady se Smackem, tak už mi to moc nevoní, už to moc neberu a je to určitě taky jeho póza.

Takže jak jsi mluvil o tom dělení na druhy textů, tak ty egotripy, takovýto já jsem nejlepší...

Tak to je póza.

A třeba ty lyrický texty?

Tak to je třeba teď PSHčko, to je v pohodě. Nevím, jestli mám zmiňovat úplně toho Kata, protože to je underground, ale podle mě tam patří. Hodně lidí na něj zapomíná, což si myslím, že je škoda, protože podle mě je to jeden z nejlepších textařů, který tady máme a je celkem škoda, že má za sebou tu minulost Chaozzu. Ale i Chaozz byl fajn. Byly to prostě dětský texty, na který lidi slyšeli. Když si to vezmeš, tak to neposlouchali nějaký dvacetiletý, ale patnáctiletý, šestnáctiletý lidi, což už jsme tu řešili.

Koho vnímáš jako největší hiphopovou autoritu?

Rozhodně to je Vladimír 518, to je člověk, kterej se dokáže bavit o punku, metalu, v „Kmenech 0“ byli nudisti, skejťáci, ty k tomu teda patřej, ale prostě úplně odlišný věci. Nebo gotik lidi. Prostě to neodsoudí, dokáže s nima v klidu promluvit a prostě je bere. To je pro mě úplně ikona. Nevím, kdo jinej by se u nás tak odlišoval.

Tomáš (23 let)

Jak dlouho hip hop posloucháš a jak ses k němu dostal?

Hip hop nebo rap poslouchám dejme tomu šest nebo sedm let. Přesněji šest nebo sedm let čistě jenom hip hop. A dostal jsem se k tomu tak, že to nějak vyústilo z jiných stylů. Já jsem dřív jezdil na skatu a poslouchali jsme Blink 182 a takovýchle skupiny. Pak nějak přišel kamarád a řekl mi, ať si poslechnu tohle a pustil mi Indy & Wich „My 3“ a tím to asi tak nějak začalo.

Co tě konkrétně na tý desce „My 3“ zaujalo? Proč se ti to líbilo?

Přišlo mi, že to jsou smysluplné texty a bylo to úplně něco jiného. Přišlo mi to energický na to ježdění na skatu. Člověk vnímal ten text, soustředil se na tu jízdu a byla to prostě jízda.

Co posloucháš teďka a co tě na tom bere?

Teď asi nejvíc poslouchám grime a dubstep. Je to energická hudba. Jsem docela pracovně vytíženější, také když jdu někam něco řešit, na schůzku nebo tak, tak z toho čerpám energii.

A nějaký konkrétní jména, co posloucháš?

Tak já poslouchám skoro celou UK scénu. Tam je hrozně jmen. Třeba mě baví Tempa T, protože to je hrozně blázen a vždycky mi dodá energii, Skeptu, starý věci jakou Boy Better Know a Kozzieho. Tam je z toho cejtít ta energie.

Je naopak hudba, kterou vnímáš jako špatnou?

Co se mi třeba nelíbí, tak nemusím oldschool, takovej ten klasický boombap. Neříkám, že celý boombap je špatnej, ale na mě je ta muzika strašně pomalá. Dřív jsem to poslouchal, ale nějak jsem přeskočil dál.

Čili pro tebe je tam důležitá ta energie?

Přesně tak.

Máš pocit, že jsou nějaká témata, kterými se rapy celkově víc zabývají?

Většinou je to takovej gangsta rap, kdy všichni rapují o děvčkách o drogách a o prachách a tak. Pak jsou tracky, který mají nějaký děj. Třeba se dozvíš, jak k tomu ten člověk přišel,

egotripy a tak. Třeba Vladimir z PSH, ten má hodně takovej životní rap, Ektor ten si zase jede styl typu jak se k tomu dostal, jak vydělal prachy, jak mrdá nějaký děvky a tak.

Pomáhá ti hip hop nějak když ho posloucháš? Na náladu nebo tak?

Hele docela jo. Když mám blbou náladu, tak si pustím nějakou energickou hudbu, nebo třeba starší rap, kterej už jsem poslouchal před čtyřma, pěti rokama. Dodá mi to nějakou novou energii. Zlepší mi to náladu.

Jakej význam pro tebe mají texty? Jsou pro tebe důležitější než beat nebo jak to máš?

Pro mě je asi důležitější ten beat. Tu energii ti dodává ten beat, ne text. A ten text by do toho beatu měl zapadat. Kolikrát máš beat a slyšíš, že ho ten interpret vůbec nestíhá, že mu ty slova vůbec nepasujou. Třeba Orion se Smackem v tracku „Všechny to chtěj“. Ten beat je typicky dělanej pro Smacka a Orion se v tom trochu ztrácí, protože je zvyklej na jinej typ beatu. Smack si jede svoji klasiku a Orion to podle mě vůbec nestíhá. Text by měl zapadnout do beatu.

Co tě baví na textech? Kdy si řekneš, že text je dobrej?

Nevim. Já nemusim moc sprostý texty, nemusim texty, který třeba teď dělá Hypno, Toxxx, kterej vlastně pořád rapuje o tom samým dokola. Takže aby to nebylo furt to samý a nemusim ty moc sprostý věci.

A co už je tedy pro tebe moc sprostý?

Třeba když je za každým slovem „píčo“ a tak. Nemusim třeba hardcore nebo horrorcore. To už je na mě moc. Je to za tou hranicí toho, co jsem schopnej si poslechnout.

Poslouchají hip hop lidi z tvýho okolí?

Ne všichni.

A má hip hop nějakej vliv na vztahy s tvým okolím?

Tak jasně, že když jdu do hospody s lidma, který poslouchaj stejnou muziku, tak máš víc témat, o kterejch se s nima můžeš bavit. Můžeš s nima probírat hudbu, určitý tracky, témata a tak. Ale většina mých kamarádů poslouchá úplně něco jinýho – punk, metal. A myslim, že to co poslouchám nemá vliv na mý přátele.

Setkáváš se s předsudky vůči hip hopu od lidí, který jsou mimo?

Nevim, myslim, že ani ne.

A seznamuješ se skrze subkulturu s nějakýma lidma?

Uričtě. Hodně se seznamuju skrze pořad v radiu. Snažim se oslovovat mladý talentovaný lidi, kterým se snažim nějak pomoct, ale zase ne každýmu. Ten člověk mě musí nějak zaujmout, abych se dokopal k tomu, nějakým způsobem mu pomoct. Můžu říct že se takhle s novejma lidma setkávám hodně často.

Když bychom vzali tuhle subkulturu, myslíš, že tu jsou nějaký znaky, podle kterých by se dal člen hip hopový subkultury poznat?

Teď už ani ne. Dřív to bylo jasný: široký kalhoty, mikiny 6XL. Když takovýho člověka potkáš, tak si asi neřekneš: „joo, to je pankáč“. Teď už to poznat ani tolik není. Je spousta lidí, který nosej normální oblečení, takže podle oblečení to nepoznáš. Většinou to poznáš podle toho, kam ty lidi choděj, s kým se bavěj a tak.

Kde je podle tebe hranice toho, kdo do subkultury patří a kdo ne?

Řekl bych, tam patřej lidi, který se o to zajímaj a nějakým způsobem to šířej dál. Mám spoustu kamarádů, co třeba poslouchá Ektora, protože se jim to líbí a tím to pro ně končí. Oni ti řeknou, že poslouchaj rap, ale vlastně poslouchaj jenom jednu určitou věc, která se jim líbí. Tak to si myslim, že takovýhle lidi do tý subkultury nepatřej. Nemůžeš říct: „Jo, tenhle člověk poslouchá rap“. Nebo nechoděj na koncerty, nijak tu subkulturu nepodporujou. Když má mikinu LRG a poslouchá Ektora a myslí si, že je hroznej frajer, tak to není.

Jak by tedy měl vypadat příslušník?

Měl by podporovat tu kulturu, chodit i na jiný koncerty, než jen toho, co se mu líbí. Neposlouchat věci jen proto, že se to líbí každému. Když si vezmeš mladý holky, který choděj na Ektora, protože se jim to líbí a tím to pro ně končí, ale třeba PSH pak vydaj desku, která se nám líbí, ale oni na ten koncert prostě nepudou. Člen by měl mít nějaký přínos pro tu subkulturu. A měl by mít nějaký přesah. Člověk, ktorej se zajímá o tu subkulturu, tak nemůže poslouchat jenom jednu věc. Musí toho poslouchat víc, aby si na to mohl udělat nějaký názor.

Jsou podle tebe zásadní věci, který by měl člen subkultury znát?

Asi jak ten hip hop vznikl, jak vznikala celá subkultura. To je podle mě zásadní věc. Člověk kterej poslouchá Rytmouse a vlastně ani netuší, jak to vznikalo a neví o tom nic a řekne ti: „jo, poslouchám rap. Jsem hoper.“, tak to nemá nic společného s tou subkulturou. To je prostě jenom člověk, co to poslouchá.

Takže podle toho co jsi řekl, je oblečení už tak nějak nedůležitý, co je třeba důležitý?

Nějak tu subkulturu propagovat, stýkat se s lidma, nějak to šířit dál. Oblečení už dávno nemá žádnou roli. Dřív jsme šli na koncert, každej měl triko 6XL a tepláky s rozkrokem u kolen a člověk věděl, že tyhle lidi poslouchaj tu muziku, ale teď to tak není. Měli by mít nějaký přínos pro tu subkulturu.

Ty tedy vnímáš hip hop jako „svůj“ styl?

Tak já neposlouchám jenom hip hop. Ale svým způsobem jo, protože ho poslouchám nejčastěji.

A cítíš se jako příslušník subkultury?

Svým způsobem jo, ale nemůžu říct, že se mi líbí úplně všechno. Ty kapely, který mě nebaví, ty neposlouchám. Jako nijak o tom nerozhlašuju, že je to hrozný a nepomlouvám to, ať si každej dělá co chce, ale já to poslouchat nebudu, protože se mi to nelíbí.

A myslíš, že člen subkultury by měl poslouchat úplně všechno?

To rozhodně ne. Ať si každej poslouchá co chce. V tý subkultuře jde podle mě o to, znát i tu historii a něco o tom vědět. Ne jenom jít, stáhnout si písničku do mobilu a poslouchat to.

Kdy ses začal považovat za člena subkultury?

Asi když jsem začal objevovat ty kapely. Začal jsem obcházet mejdany a začal jsem si o tom hledat nějaký informace, učil jsem se. S nástupem do radia se tohle ještě tak ztrojnásobilo. Setkávám se denně s lidma, který v tý subkultuře už nějakou dobu existujou a tím se to nějak znásobilo.

Vybavil by sis nějaký moment, kdy ses jako člen subkultury cejtil úplně nejvíc?

Moment, kdy jsme byli s kamarádem na koncertě a prodávali jsme jedný kapele merch, tak to jsem do tý subkultury tak nějak zapadal. Pomáháš subkultuře rozvíjet se dál.

A naopak: napadla by tě situace, kdy jsi o tom členství třeba až pochyboval?

Kolikrát se mi to stalo. Když jsem přišel na koncert, kterej byl úplně tragickej. Vůbec se mi to nelíbilo, atmosféra byla příšerná. Lidi, co tam na to přišli, taky byli úplně tragický – samej feťák, co si jede na drogách a ty si říkáš: „ty vole, tak já jdu na koncert, nastudovat nový věci“ a pak tam vidíš takovýhle lidi a ptáš se: „patřím vůbec do tý subkultury, když na koncerty choděj takovýhle lidi?“

Pro co by si tě měla subkultura vážit?

Myslím, že se dost snažím tu subkulturu šířit dál a nějak s tím seznamovat lidi, který to třeba tolik neposlouchaj, tak asi tohle.

Co se ti na členství v subkultuře líbí?

Asi vytváření novejš pítel a to, že potkáváš nový lidi, který ti zas dávaj něco víc. Takže asi i to další vzdělávání.

V čem si myslíš, že do subkultury nejvíc zapadáš a čím se nejvíc lišíš od ostatních členů?

Těžká otázka. Nejvíc zapadám asi tím, že se to snažím šířit dál. A nejvíc se liším asi tím, že neposlouchám jen jeden určitej hudební styl.

Ještě se vraťme k jazyku: má podle tebe hip hop nějakej specifickej jazyk?

Je to většinou používání slangovejch výrazů. Každá skupina má svůj slang a určitej jazyk textů. Každěj do toho jazyka přináší něco novýho.

Ty v mluvě používáš hip hopovej jazyk?

Taky. Je jasný, že člověk něco pochytí od nějakějch skupin. Třeba v Anglii existuje spousta slangovejch výrazů, který tady lidi ani neznaj. A kdyby něco člověk řekl v češtině, tak ten přeloženej význam je úplně jinej. A kolikrát prostě místo českýho slova použiješ anglickej výraz. Třeba místo abys řekla: „zapomněla jsem si prachy“, řekneš: „zapomněla jsem si cash“. Ten slang se používá i mezi mladejma lidma.

Má ta hudba, co posloucháš vliv na tvou vulgaritu?

Nevim, nerad mluvím úplně sprostě – jako malej jsem za to dostal vždycky nařezáno. Takže si to docela hlídám. Ale mám třeba kámoše, který za každým slovem říká „vole“ a tak. To už si pak říkáš, jestli ten člověk má nějakou inteligenci. Jasně, že když jdeme chlastat někam do baru, tak mluvíme jinak, než když jdeme do práce.

Co se týče vulgarity: co je pro tebe ještě v pohodě a co ti už přijde hodně sprostý?

To nejde říct úplně přesně. Na někom ta vulgarita není tak úplně poznat a říkáš si: „jo, na něj, na jeho osobu se to hodí“. Ale pak jsou lidi, který se to třeba zkoušej napodobovat a prostě se to k tý osobě nehodí. To nejde úplně říct.

A texty, který by ti přišly hodně sprostý?

Jsou určitě tracky, který mi přijdou hodně sprostý a vypínám je. Třeba ten horrocore. Ono to svým způsobem není sprostý, ale když tam člověk říká, že někoho zabije, že malýmu dítěti udupe hlavu, tak to je pro mě moc.

Takže to vulgární je pro tebe spíš to téma? O čem ten track je, než že by tam bylo hodně vulgarismů?

To je podle textu. V nějakým textu jsou ty sprostý slova dobrý, u nějakýho si říkám, že už je tam mockrát třeba „vole“.

Proč jsou podle tebe rapeři v textech sprostý?

Podle mě mají malou slovní zásobu a neví co tam plácnout, tak řeknou sprostý slovo, aby tu vteřinu nebo dvě něčím zabili. A je to zase na osobě člověka. Když někdo mluví sprostě, tak je jasný, že to bude používat. Když říká jen vole, vole, kurva a tohle, tak už mi to přijde přehnaný.

Veronika (25 let)

Jak dlouho hip hop posloucháš a jak ses k němu dostala?

Moji rodiče jsou metalisti, takže odmalička jsem nosila džinovou bundu a tak, prostě metalistka a hip hop mě ovlivnil někdy kolem sedmý, osmý třídy. To jsem se začala bavit se staršíma klukama – basketákama, skejťákama, co poslouchali hip hop. Takže jsem vyrůstala na věcech jako KO Kru, Diwokej Západ a tak. No a poslouchám to doteď.

Co se ti na tom tenkrát zalíbilo?

Tenkrát jsem to poslouchala, abych udělala dojem na kluky. A pak se mi to začalo líbit, začala jsem poslouchat ty texty, co už nebyly jako ten Diwokej Západ, kde bylo něco hrozně sprostý. Už si ani nepamatuju, co to bylo. No prostě se mi líbilo to vyjadřování a hlavně v hodně věcech jsem se našla. Ty texty se hodně vztahovaly k mému životu a okolí.

A co posloucháš teď?

Teď hlavně českou scénu, protože jsem byla dlouho v zahraničí, tak jsem to tolik nesledovala – to jsem zase sledovala italskej hip hop a rap, poznala jsem tam hodně lidí. A od loňska se pro mě novinkou stal Ektor, chválím, dobrý. A asi nejvíc pro mě zůstanou PSH, pak Delik – bez těchhle dvou prostě nemůžu bejt. A ze zahraničních Honey Cocain a další holčičí rap a pak určitě Tech N9ne, Machine Gun Kelly a tím to asi ze zahraničního, co mě baví, hasne. Takový to komerční věci mě moc neberou.

Proč ti tyhle lidi přijdou dobrý?

Asi to, že když se podívám na ty starší alba a na to, jak to je teď, tak vidím, že se posouvaj někam dál. Co všechno dokázali i to, jak jsou dospělejší a jak se mění ten jejich pohled. Když si poslechněš ty první věci a to, co dělaj teď, tak se to posunulo od někud někam. A to je i můj život. Mají pořád co říct, není to furt to stejný. Třeba Ektor ok, je dobrej, ale ty texty jsou furt to jeho ego, že má peníze a tohle, což ne že by mě přestalo bavit, ale je to furt o tom samým. Třeba jako Rytmus – toho už si dobrovolně nepustim. Kontrafakt ok, ale Rytmuse ne. Od něj jsem někdy loni slyšela dvě nebo tři písničky, to nevím, co to byla za disko, ale nemělo to vůbec žádněj smysl. Abych si pustila písničku, kde mi člověk půl hodiny bude zpívat do hlavy „čo ti jebe, čo ti jebe“, tak to má smysl nula. Ektor se mi líbí, protože řekne svoje a nesere s tím, ale je to furt o tom, stejným, že on je ten pán. Asi je, ale

taky by mohl už dávat o něčem jiným. Ale třeba z toho vyroste. Třeba se ještě hledá a nebo to zůstane ten namyšlenej parchant, jak říká. Ty jeho tracky jsou dobrý, líbí se mi to. Já jsem ho začala poslouchat loni a postahovala jsem si všechny jeho věci. A třeba to, co měl s Enemym, tak je úplně jiná liga. To se mi líbilo víc. Proto nevím, jestli bude ještě víc namyšlenej a nebo si to uvědomí a vrátí se do starejch kolejí. Když si vezmeš samotnou písničku po písničce, tak jsou fakt dobrý ty texty, líbí se mi, jak se vyjadřuje a všechno, ale celá ta deska je o tom samým – jen on, on a on. Že má cash, že holky jsou čubky a tak. Ale tracky každej sám o sobě jsou dobrý. Nevím, jestli tam je nějakej, co se mi nelíbí...jo vim, co mě překvapilo a nelíbí se mi to. A to je singl „Zen“ s Vladimírem. Má tam „kafe, cígo, mikrofon...“ a PSH maj věc „Čára, cígo, drink“. Tak přesně to, se mi tam nelíbilo. Nevím, jestli to měl kvůli to, mu, že tam má Vladimíra, ale přišlo mi to takový neoriginální.

Já jsem mu hlavně v tomhle tracku nevěřila, stejně jako ve věci „Vděčnej“...

Nemůžeš tomu věřit, když ti celou desku rapuje jak je drsnej. Ale tak jemu to evidentně funguje. Když jdeš na koncert a vidíš tam všude ty malý děcka. Ale podle mě už ho moc lidí nesleduje. Já třeba co koukám na Twitter, tak u něj je tam mrtvo už hodně dlouho. Furt tam sice píše, ale nějaký ohlasy k tomu nebo tak, tak to už vůbec. Přijde mi, že už ho tam nikdo nesleduje a nečte to. A navíc to jsou statusy...to nechceš. Nevím, jestli si potřebuje něco dokázat. Asi mu hodně chyběl táta, tak možná proto.

Jsou nějaký jiný tracky, který ti přijdou špatný?

To, co se mi nelíbí si znova nepustim. Já si většinou stahuju celý desky, na kterejch máš oblíbenější věci a míň oblíbený. Jsou texty, který ti něco říkaj a texty, co ne, ale co mě zklamalo, tak je Toxxx. To je samý „bauch“ a tohle a texty už šly jinam, než kde byli Supercrooo. Mám ráda Toxxe, ale poslouchat tři minuty „bauch“ a „fakin“, tak už je to takový nijaký. Jestli to už dělá jen z nudy, aby měl práci, nevím. „Krásní lidé“ jsou top, co si budem povídat, ale to se asi u toho hodně zapotil, protože poslední dobou je všechno, co jsem od něj slyšela o ničem. Nevím ani, jestli bych si vzpomněla ještě na něco z poslední doby, co by od něj bylo dobrý... „Nemám zájem“ ještě, tam to taky šlo. Docela mě zklamal. A to mi vadí. Ale texty jako takový mi celkově nevaděj, protože každej má něco a jestli pro mě ten text nic neznamená, tak bude něco znamenat pro někoho jinýho. Takže je to spíš o tom, jakěj žiješ život. Nenapadá mě, že by mi teď něco vadilo.

Dokázala bys vypíchnout nějaký témata, kterejma se rapy zabývají?

Tak Ektora jsme tu už řešili. Co se snažím poslední dobou pochopit je Vladimír a celkově jeho deska „Idiot“. To, co tím chce říct, ale on, co řekne, tak má nějaký smysl, ale já nedokážu pochopit jaký, protože už to neříká tak narovinu. Jindy víš, že písnička je o lásce, o drogách, nechal tě frajer, o hulení a tyhle blbosti, ale on se ti snaží něco říct a já furt nevím co. To asi není o tom, znát ty texty nazpaměť, ale spíš se nad tím zamyslet. A jiank se mi líbila deska „Sloboda“ mého oblíbence Delika, komplet celý album. On je pro mě pan básník. To jsou písničky, který, ne že by mi rvaly srdce, ale úplně bych se rozbřečela. „Nostalgia“, „Zakázané ovoce“, to se mi líbilo. Hodně to mluví o mě, oslovuje mě to a on to podá tak hezky. A co se mi naopak nelíbilo, tak je „Noční vidění“ od Oriona. To jsem vůbec nepochopila, na čem v té době jel. To mi vůbec nic neřeklo, asi ani jedna písnička.

Čili co je pro tebe je v textech hodnotný?

U toho Vladimíra je to nějaký čtení mezi řádky. Na konkrétní příklad si nevzpomenu, protože zapamatovat si nějaký jeho rýmy není jednoduchý, má to nějakou větší hloubku. To samý LA4 u něj si člověk kolikrát taky něco poslechne a přemejšlí, co tím myslel.

Pomáhá ti nějak hip hop v životních situacích, náladách nebo tak?

Jo, určitě, já tancuju na diskotéce. Neříkám, že mě ta hudba vadí, to ne, jinak bych to nedělala – mě moje práce hrozně baví a hudba mi nevadí, naučila jsem se to poslouchat, naučila jsem se na to hejbat, aby mě to bavilo. Tam mě vidíš jako barbínku, lady, ale když odcházím z práce, tak první co je, tak si vezmu tepláky, kulicha, sluchátka a musím si vyčistit uši a pustit si to svoje. Určitě pro mě znamená hodně. Zvedá mi náladu a všechno – mám špatnou náladu - vim, co si mám pustit, chci přemejšlet - vim co si mám pustit, jdu spát – vim, co si mám pustit.

Co konkrétně si v těch situacích pouštíš?

Včera, když jsem šla spát, tak jsem si pouštěla toho Delika. To jsem byla taková až moc zamyšlená. A jeho texty mi připomínaly můj loňskej vztah. Hodně textů mi připomínalo, jak se to táhlo od kdysi až dosud. A jinak pro zvednutí nálady jsem si nedávno pustila „Orikoule“. To jsem dlouho neslyšela a docela jsem se nasmála. Koho mám taky ráda, tak je H16. Ale zas Spirit sám o sobě už mě taky nebaví. Nevím, jestli si hraje na nějakýho

stvořitele, pána světa, nebo ať už to nehulí. Podle mě se zamejšlí moc nad věcma, který ostatní lidi nazývají a on, jak nad tím přemejšlí, tak o tom začíná psát texty, nebo nevim. Ale Spirit sám o sobě mě už nebaví. Ani to, co měl s tou Buckinghamovou, tak to už mi nic moc neříká. Je to už moc líbivý. Na albu „Nový člověk“ snad není písnička, která by se mi vyloženě líbila. Jeho album mám, ale v playlistu ho mezi oblíbeněma nenajdeš. H16 jo, ty mě bavěj hodně. „Čísla nepustia“, to je stará klasika. Ne, že by ti to dodalo energii, ale jsou to ti mladý kluci, který si užívaj života a rapujou o tom – že se bavěj, hulej, chlastaj. Jenže pak slyšíš samotnýho Spiritu a už ti neprijde jako ten z H16, co hulí, kalí a baví se, ale že přemejšlí nad tím a tamtím. Třeba u písničky „Hledám pravdu“, jsem si říkala, že se asi moc hledá. Ten text o sobě samozřejmě nějaký smysl má, ale když si to vezmeš, tak mi to k sobě prostě neseď. To samý jako Rytmus. S Kontrafaktama stojíš, čumíš a neřekneš ani „a“ a když ho slyšíš samotnýho, tak sorry, ale tak, jak jsem zaplatila lístek, tak zase půjdu klidně po pěti minutách domů, protože sám o sobě mi nemá co říct. Třeba PSH ty jsou dobrý jak spolu, tak jsou dobrý i jako sólisti.

Jaký význam mají pro tebe texty?

Poslouchám českou nebo slovenskou rap, protože rozumím textu. I u toho cizího co poslouchám, si kolikrát dám práci, najdu si text, protože někdy tou hubou jedou a rozumět jim fakt není. Tak si to najdu, přeložím si to, ale taky ne vždycky. Potřebuju aby mi ten text něco říkal a k tomu mu musím rozumět.

Podle toho soudím, že pro tebe je v tracku důležitější text, než beat...

Jo. Beat se mi musí líbit taky, ale hlavně ty slova. Spíš bych přežila, kdyby byl dobrý text a blběj beat, než naopak. Když vezmeš beat a vymažeš z toho slova, tak se mi může líbit, nebo nemusí. Pracuju na diskotéce, kde jsou celou dobu mixy, kde za celou dobu slyšíš tři slova, tak tam zas vnímám tu muziku a melodii, protože to pro mě musí mít nějaký rytmus, když do toho tancuju. Ale když poslouchám to, co mě baví, tak chci, aby mi to něco říkalo, když už tam ten text je. Přemejšlim, jestli je nějaký beat, co mi vyloženě vadí, ale nic mě nenapadá, možná proto, že na to nekladu takovej důraz, jako na ten text. Nejdůležitější je pro mě, co ta písnička říká.

A co je pro tebe na těch textech hodnotný?

Aby to mělo hlavu a patu. Trvá to nějaký tři minuty, tak když už něčím začne, tak aby to tím taky končilo. Aby to byl třeba nějaký příběh. Aby to nebyly tři minuty „bauch money krypl gang“. Mě Toxxx baví, ale mrzí mě, že už do toho nedává to, co předtím. On má v sobě něco, že mu pořád dávám šanci a neodhodím to. Třeba Garand, to je liberečák jako já, podporuju, ale nebaví mě. Má hezký písničky, všechno to do sebe zapadá, ale už je to takový ucouraný. Ale i tak ho cením, dokázal toho hodně. Toxxx prostě na člověka působí stylem „prostě mě budeš poslouchat, protože ti ještě něco ukážu“.

A jsou texty, který ti vadí? Nepřijdou ti ok?

Něco co, by mi vyloženě vadilo asi není. Hodně holek, co jsem slyšela, co říkají, že poslouchaj hip hop, ale neposlouchaj hip hop – poslouchaj Ektora, protože je pěkný. Tak ty si hrozně stěžujou, že se naváží do holek, že takový nejsou. Ale já když se podívám kolem sebe tak vidím fakt samý dilinky a on jen říká to, co vidí. Všimla jsem si, že tohle hodně lidí ne odsuzuje, ale asi si to nechtěj přiznat, ale bohužel je to tak. Já ho neodsuzuju, naopak to cením. Určitě nejsou nějaký texty co odsuzuju, protože pokud to ten člověk napsal, tak k tomu asi měl nějaký důvod. A pokud v tom já nevidím nějaký smysl, tak ho třeba uvidím později. A když ne, tak prostě ne.

Poslouchaj hip hop lidi z tvýho okolí?

Určitě. V práci, kde má člověk hodně kamarádů, tak tam si lidi jedou jiný a věci, ale zase si rozumíme. Ale lidi, s kterejma se vídám tak to nejsou lidi, co znám z diskotéky. Já mám ráda normální lidi - normální kluky, normální holky. Třeba mě nikdy neuvidíš jako barbínku nebo elegantně oblečenou. Já se pohybuju mezi skejtákama, lidma, co jezdí na bruslích a poslouchaj tuhle muziku. Hlavně si myslím, že když někam přijdeš a tyhle lidi se neznaj, ale maj takovej ten stejnej životní styl, tak se prostě poznaj.

Podle čeho se ty lidi poznaj? Podle oblečení?

Dneska asi hodně. Když mi tu postavíš deset kluků, tak já si určitě vyberu toho v tý kšiltovce, v mikině, s vytahanejma teplákama a skejtem v ruce, než toho, co má na sobě elegantní oblek. Já si nedokážu představit, že půjdu ven s někým, kdo nemá vyhraněnej svůj styl...to něco, co z tebe dělá tu osobu. Když uvidím někoho v kvádru a kravatě s nejlepším autem a pozve mě na večeři, tak já nepůjdu, protože bych s s ním neměla co říct.

Já jsem na tyhle lidi až moc jiná, já radši půjdu za klukama do hospody, dám si pivo, zahraju si fotbal, půjdu tam v tepláčkách s vlasy do culíku a nenemalovaná. A budu mezi nima v pohodě. Ty lidi poznáš. Jako s tím kravatákem bych ani nevěděla, co si vzít na sebe. Ne, že bych nevěděla o čem s ním mluvit, ale nebude mě to bavit. Bejt na večeři a povídat si o politice a podobnejch blbostech. Nezajímá mě to, jde to mimo mě, protože politiku stejně nezměníš.

Setkáváš se s nějakýma předsudkama?

Tak klasika, na to už jsem si zvykla. K tomu co poslouchám se většinou vyjadřují lidi z práce. Ale třeba se mnou taky pracuje holčina, která je zapřísáhlá metalistka, její přítel má skupinu a to už je takovej ten death metal, to blití do mikrofону. Mě to třeba nic neříká, ale zase to neodsuzuju a s tou holčinou si rozumím úplně nejvíc. K tomu hip hopu se lidi vyjadřují stylem: "panebože, co to posloucháš za básničky, to je mluvený slovo. To není žádná hudba". A já jim říkám, že mě něco říká tohle, jim zase něco říká něco jinýho. Jestli je to mluvený, zpívaný, opera nebo cokoliv, tak ocenit by se měla všechna hudba a nemělo by se odsuzovat nic. Já neodsuzuju, co kdo poslouchá. Taky si občas pustim AC/DC, protože mi to dodá energii a je to něco jinýho. Když uklízím, tak poslouchám Elvise Presleyho, protože mě to prostě uklidňuje. A ještě k těm předsudkům. Od hodně holek slychám věci typu jak se to oblíkám a že takhle si nikoho nenjadu, ale já nehledám to, co hledaj ony. Chci normálního chlapa, kterému se budu líbit v tepláčkách a bez make-upu, protože to je důležitý. A taky do mě hustí, že hulim, ale mě nemá kdo co vyčítat, protože mezi tanečnicema lítaj trochu jiný věci – koule, extáze a tak. Ne teda v práci, ale v jejich osobním životě. Já o volnu radši půjdu do Chocobamby a zhulim se a oni jdou do Studia, narvou do sebe kouli a pařej tam do čtyř do odpoledne. Každýho věc.

Seznamuješ se skrze hip hop s novějma lidma?

Určitě. Třeba jednoho kamaráda jsem poznala tak, že jsem mu likla jednu stránku na Facebooku, která se zabývala hip hopem. Přidal si mě do přítel, jednou jsme se viděli a začali jsme se bavit. Nemám nic proti tomu takhle poznávat nový lidi. Není to nic takovýho, jakože si někoho dáš do přátel, nebo mu pošleš žádost a hned to vypadá, že ho chceš sbalit nebo co. Podiváš se, vidíš, že máte společný přátele, nebo že se někde určitě potkáte. A to se mi mezi těma lidma líbí – že jdeš někam na akci a najednou ti někdo

řekne: "čau, ty seš Dominika, že jo?" a najednou se s těma lidma bavíš, jako kdybys je znala 10 let. Tahle spontánnost mezi lidma se mi líbí. Stejně jako když někam přijdu s kámošema a je tam někdo koho neznám, tak se automaticky seznámíš a bavíš se s nima.

Není tohle trochu těžší kvůli tomu, že v dnešní době je tu x lidí, co si třeba jedou jen toho Ektora? Protože se ten hip hop stal nějakým trendem?

Jo, to se určitě stal, hodně mezi těma mladejma. V době, kdy jsem byla mladá já, tak jsem to poslouchala kvůli klukům, pak mě to nějakým způsobem oslovilo, já si myslím, že ty děcka to dneska poslouchaj kvůli tomu, že když maj Detektor mikinu a kulich, tak jsou drsný. Nebo jestli je to jejich idol, nevím. Řeknou ti, že poslouchaj hip hop, ale zkus se jich zeptat na starý KO Kru, Diwokej Západ, Chaozz a tyhle začátky, kdy to tady teprve začínalo – nevědí, neznaj. Znaj texty od Ektora, který slyšej v radiu, nebo si pustí na YouTube, cédéčko si stejně nekoupí, naučí se texty, stoupnou si do první řady a tím to hasne. To mě zklamalo na mejdanu v Roxy, kde bylo úplně vepředu tisíc malejch harantů a když tam Lavor s Toxxxem vynechali text, aby lidi zpívali s nima, tak ticho. To jsem si říkala, proč jsou vepředu? Asi se snažej bejt in, dát si to na Facebook. A tak si podle mě vytvářej imaginární hip hopovej svět. Jedou si ten svůj gang, ale když je pustíš třeba mezi nás už trochu starší, co to poslouchaj hodně a něco už o tom ví, tak si s nima asi nebudeš mít moc co říct.

Takže jim chyběj nějaký znalosti?

Tady tak nejde o ty znalosti, ale když už řeknu, že ten hip hop poslouchám tak to není o tom, poslouchat jen jednoho interpreta. V tom případě taky můžu říct, že se poslouchám pop, protože se mi líbí třeba Madonna. Když posloucháš hip hop, tak ne že bys měl poslouchat všechno, to ne, ale měl by sis ty znalosti trochu rozšířit a nezůstávat jen u toho jednoho interpreta. A je důležitěj i nějakej ten support. I když Garanda neposlouchám, tak ho podporuju. Je třeba ty lidi podporovat, protože ty koncerty, show a desky, to nejsou levný věci. Oni to dělaj pro lidi, tak proč si prostě nekoupit cédéčko, zaplatit vstupenku, nebo si koupit mikinu. Ale nesmí to být jako ty děcka, že si to kupujou, aby v tom běhaly po Václaváku a byly drsný, protože Ektor. To je podle mě blbost.